

Vejledning om ernærings- og sundhedsanprisninger

Indhold

1. Indledning	4
1.1 Definitioner	4
2. Anvendelsesområde	7
2.1 Reglerne gælder for alle kommercielle meddelelser	7
2.2 Reglerne gælder for alle fødevarer	12
2.3 Særligt for varemærker, handelsbetegnelser og fantasinavne	15
2.4 Ernærings- og sundhedsanprisninger i "gråzonen"	17
2.5 Generiske betegnelser kan være undtaget	19
2.6 Ikke-gavnlig ernæringsanprisninger	20
2.7 Brug af myndighedsanbefalinger og kostråd	20
2.8 anbefalinger fra nationale sundhedsorganisationer	22
2.9 Henvisning til donationer og støtte	22
3. Ernæringsanprisninger	23
3.1 Hvad er en ernæringsanprisning?	23
3.2 Kun tilladte ernæringsanprisninger kan bruges	24
3.3 Tilladte ernæringsanprisninger og betingelserne for at bruge dem	26
3.4 Særlige regler for sammenlignende ernæringsanprisninger	42
3.5 Henvisninger til "naturligt/naturlig"	46
3.6 Ernæringsanprisninger, der henviser til konkret indhold	47
3.7 Ernæringsanprisninger vedrørende alkoholindhold	48
3.8 Nøglehulsmærket – en ernæringsanprisning	50
3.9 Ernæringsanprisninger i relation til generelle mærkningsregler	50
3.10 Ernæringsanprisninger for kosttilskud	51
3.11 Andre anprisninger, der ligner ernæringsanprisninger	52
4. Sundhedsanprisninger	53
4.1 Hvad er en sundhedsanprisning?	54
4.2 Kun godkendte sundhedsanprisninger kan bruges	55
4.3 Forskellige kategorier af sundhedsanprisninger	56
4.4 Artikel 13-anprisninger (andre sundhedsanprisninger end dem, der henviser til en reduceret risiko for sygdom og til børns udvikling og sundhed)	56
4.5 Artikel 14-anprisninger (sundhedsanprisninger af en reduceret risiko for sygdom og af børns udvikling og sundhed)	57

4.6 Ændring af ordlyd i en godkendt sundhedsanprisning	59
4.7 Uspecifikke sundhedsanprisninger	67
4.8 Ikke-tilladte sundhedsanprisninger	73
4.9 Ansøgning om nye sundhedsanprisninger	76
5. Generelle regler og principper ved brug af ernærings- og sundhedsanprisninger	79
5.1 Generelle principper	79
5.2 Generelle betingelser	80
5.3 Anprisninger skal være videnskabeligt dokumenteret	83
5.4 Etablering af ernæringsprofiler	83
5.5 Særlige restriktioner for alkoholholdige drikkevarer	84
6. Supplerende mærkningskrav ved brug af ernærings- og sundhedsanprisninger	84
6.1 Krav om næringsdeklaration ved brug af ernærings- og sundhedsanprisninger	84
6.2 Supplerende mærkningskrav ved brug af ernæringsanprisninger	86
6.3 Supplerende mærkningskrav ved brug af sundhedsanprisninger	86
6.4 De særlige oplysninger eller advarsler, som står i anvendelsesbetingelserne	89
6.5 Fjernsalg	90
7. Overgangsordninger	90
7.1 Ernæringsanprisninger	90
7.2 Sundhedsanprisninger (on hold)	91
8. Sygdomsanprisninger	93
8.1 Sygdomsanprisning af fødevarer fra en virksomhed til en anden virksomhed	94

1. Indledning

Denne vejledning handler om, hvordan en virksomhed kan anprise fødevarers ernærings- eller sundhedsmæssige egenskaber. Vejledningen retter sig både til virksomheder, der vil markedsføre fødevarer med ernærings- og sundhedsanprisninger, og til Fødevarestyrelsens tilsynsførende, der kontrollerer markedsføring af fødevarer. Vejledningen er også relevant for deleøkonomiske virksomheder, der alene stiller en digital platform til rådighed for udbydere og modtagere af fødevarer (f.eks. salg eller donation af fødevarer), selvom virksomheden ikke nødvendigvis er en fødevarevirksomhed i fødevarelovgivningens forstand.

Vejledningen beskriver anprisningsforordningens¹ regler. Der er desuden flere forordninger om godkendelse og afvisning af sundhedsanprisninger.

Formålet med reglerne er at sikre lige konkurrencevilkår, beskytte forbrugerne mod vildledende markedsføring og gøre det lettere for forbrugerne at vælge en afbalanceret og varieret kost.

Vejledningen er opbygget i kapitler:

- Kapitel 1: Indledning
- Kapitel 2: Anvendelsesområde
- Kapitel 3: Ernæringsanprisninger
- Kapitel 4: Sundhedsanprisninger
- Kapitel 5: Generelle regler og principper ved brug af ernærings- og sundhedsanprisninger
- Kapitel 6: Supplerende mærkningskrav ved brug af ernærings- og sundhedsanprisninger
- Kapitel 7: Overgangsordninger
- Kapitel 8: Sygdomsanprisninger

Under relevante afsnit er der eksempler på afgørelser fra Miljø- og Fødevareklagenævnet (tidligere: Fødevareministeriets Klagecenter) eller domme fra EU-Domstolen. Afgørelserne og dommene er refereret kortfattet. Alle er benævnt med sagsnummer eller domsnummer, så de nemt kan findes.

Vejledningen skal læses i sammenhæng med EU-Kommissionens vejledning fra 2007 om gennemførelsen af anprisningsforordningen² og EU-Kommissionens retningslinjer fra 2013 om særlige betingelser for sundhedsanprisninger³.

1.1 Definitioner

Anprisning: Ethvert budskab eller fremstilling, som ikke er obligatorisk i fællesskabslovgivning eller national lovgivning, herunder billeder, grafik eller symboler uanset form, som angiver, indikerer eller antyder, at en fødevare har særlige egenskaber.

Ernæringsanprisning: Enhver anprisning, der angiver, indikerer eller antyder, at en fødevare har særlige gavnlige ernæringsmæssige egenskaber, på grund af

- den energi (kalorieværdi), som den giver, giver i nedsat eller øget grad, eller ikke giver, og/eller
- de næringsstoffer eller andre stoffer, som den indeholder, indeholder i nedsat eller øget omfang, eller ikke indeholder.

Sundhedsanprisning: Enhver anprisning, der angiver, indikerer eller antyder, at der er en sammenhæng mellem en fødevarekategori, en fødevare eller en af dens bestanddele og sundhed.

Anprisning af en reduceret risiko for sygdom: Enhver sundhedsanprisning, der angiver, indikerer eller antyder, at indtag af en fødevarekategori, en fødevare eller en af dens bestanddele i betydelig grad reducerer en risikofaktor for udvikling af en sygdom hos mennesker.

Ovenstående følger af artikel 2 i anprisningsforordningen.

Fødevarer: Alle stoffer eller produkter, som, uanset om de er uforarbejdede eller helt eller delvist forarbejdede, er bestemt til eller med rimelighed må antages at skulle indtages af mennesker.

Det vil sige, at fødevarer ikke kun skal forstås som et bestemt produkt, men også alle ingredienser, der indgår i produktet.

Fødevarer omfatter drikkevarer, tyggegummi og ethvert stof, herunder vand, der bevidst tilsættes fødevarer i forbindelse med deres fremstilling, tilberedning eller behandling.

Markedsføring: Besiddelse af fødevarer eller foder med henblik på salg, herunder udbydelse til salg eller anden overførsel, som finder sted mod eller uden vederlag, herunder selve salget og distributionen og selve den overførsel, der sker på andre måder.

Endelig forbruger: Den endelige forbruger af en fødevare, som ikke bruger fødevaren som led i operationer eller aktiviteter i forbindelse med en fødevarevirksomhed.

Ovenstående følger af artikel 2 og 3 i fødevareforordningen⁴.

Gennemsnitsforbruger: En almindeligt oplyst, rimelig opmærksom og velunderrettet gennemsnitsforbruger under hensyntagen til sociale, kulturelle og sproglige forhold.

Virksomheder skal sørge for at forhindre udnyttelse af forbrugere, hvis situation gør dem særligt udsatte over for vildledende anprisninger. Hvis en anprisning er rettet mod en særlig gruppe (f.eks. børn), bør virkningen af anprisningen vurderes ud fra, hvordan den opleves af et gennemsnitligt medlem af denne gruppe. Begrebet "gennemsnitsforbruger" er ikke et statisk begreb. Nationale domstole og myndigheder skal selv vurdere, hvad gennemsnitsforbrugerens typiske reaktion er i et givent tilfælde under hensyn til Domstolens retspraksis.

Ovenstående følger af betragtning 16 i anprisningsforordningen.

Kommerciel kommunikation: Alle former for kommunikation bestemt til direkte eller indirekte at fremme afsætningen af varer eller tjenester eller til etablering af et image for en virksomhed, en organisation eller en person, som udøver handels-, industri- eller håndværksvirksomhed eller et lovreguleret erhverv.

Ovenstående følger af artikel 2, litra f, i direktivet om elektronisk handel⁵.

Virksomheders handelspraksis over for forbrugerne: En handling, udeladelse, adfærd eller fremstilling, kommerciel kommunikation, herunder reklame og markedsføring, foretaget af en erhvervsdrivende med direkte relation til promovning, salg eller udbud af et produkt til forbrugerne. Det følger af artikel 2, litra d, i direktivet om urimelig handelspraksis⁶.

Reklame: Enhver form for tilkendegivelse i forbindelse med udøvelse af virksomhed som handlende, håndværker eller industridrivende eller udøvelse af et liberalt erhverv, som har til formål at fremme afsætningen af varer eller tjenesteydelser. Det følger af artikel 2, litra a, i direktiv om vildledende og sammenlignende reklame⁷.

Fødevareinformation: Oplysninger om en fødevare, som den endelige forbruger får via en etiket, andet ledsagende materiale eller på anden vis, herunder moderne teknologiske redskaber (f.eks. hjemmesider og sociale medier) eller mundtlig kommunikation.

Mærkning: Angivelser, oplysninger, fabriks- eller varemærker, billeder eller symboler, som vedrører en fødevare, og som er anført på emballager, dokumenter, skilte, etiketter eller halsetiketter af enhver art, der ledsager eller henviser til denne fødevare.

Næringsstof: Protein, kulhydrat, fedt, kostfibre, natrium samt de vitaminer og mineraler, som er angivet i fødevareinformationsforordningens⁸ bilag 13, og stoffer, der tilhører eller er bestanddele af en af disse kategorier.

Overstående følger af artikel 2, stk. 2, litra a, j og s i fødevareinformationsforordningen.

Andet stof: Et andet stof end et næringsstof, som har en ernæringsmæssig eller fysiologisk virkning. Det følger af artikel 2, stk. 2, nr. 3, i anprisningsforordningen.

”Andet stof” er ikke begrænset til stoffer i kemisk forstand, men kan også være f.eks. plante- eller urteekstrakter. Fødevarestyrelsen vurderer, at ”andet stof” ikke omfatter almindeligt anvendte fødevareingredienser (f.eks. havre eller appelsin).

Generisk reklame: Generisk reklame er ikke defineret i reglerne, men forstås som reklame for en hel kategori af fødevarer eller drikkevarer og dermed ikke et specifikt produkt eller varemærke.

Varemærke: Et forretningskendetegn, der opfylder betingelserne for at udgøre et varemærke efter varemærkeloven som et individuelt varemærke, et garanti- eller certificeringsmærke eller et kollektivmærke.

Overstående følger af § 1a, nr. 1, i varemærkeloven⁹.

2. Anvendelsesområde

Anprisninger, som vedrører særlige ernærings- og sundhedsegenskaber ved en fødevarer, er omfattet af anprisningsforordningen. Det følger af artikel 1, stk. 2, i anprisningsforordningen. Se afsnit 1.1 for definitionen på en ernæringsanprisning og en sundhedsanprisning.

2.1 Reglerne gælder for alle kommercielle meddelelser

Anprisningsreglerne handler om brug af ernærings- og sundhedsanprisninger i kommercielle meddelelser (se afsnit 1.1). Det følger af artikel 1, stk. 2, samt betragtning 4 i anprisningsforordningen.

Reglerne gælder for alle aktiviteter, hvor ernærings- og sundhedsanprisninger benyttes, og som har et kommercielt sigte, dvs. i kommercielle meddelelser, som f.eks. markedsføring, præsentation, mærkning, reklame eller reklamekampagner. Enhver kommerciel meddelelse (inklusive mundtlige oplysninger som f.eks. gives ved levering af fødevaren, såvel som billeder og illustrationer) er omfattet.

Virksomheders aktiviteter på sociale medier er også kommercielle meddelelser. Virksomheden er ansvarlig for, at oplysninger på deres sociale medier følger anprisningsreglerne. Indlæg eller bemærkninger, som en anden part har givet på en side eller et opslag, som virksomheden er ansvarlig for, er også en del af virksomhedens markedsføring og skal derfor også følge reglerne (f.eks. kunders erfaringer med et produkt). Virksomheden har derfor ansvar for løbende at gennemgå og fjerne udsagn, hvis de ikke overholder anprisningsreglerne, samt fjerne/afvise tags af virksomhedens profiler i andres opslag, som ikke overholder reglerne.

Eksempler på kommercielle meddelelser:

- Fødevareroplysninger på produktemballage, i form af tekst, illustrationer eller billeder.
- Markedsføring, reklame, annoncer om produkter eller produktgrupper, herunder på de sociale medier.
- Oplysninger i forbindelse med salg, i e-handel eller i fysiske butikker (mundtligt eller skriftligt).
- Generisk reklame for hele fødevarer kategorier, såsom mælk, ost, fisk eller kød.
- Menukort på restauranter, og øvrige oplysninger om bestemte retter eller ingredienser.

Afgørelse - 24/07302 af 4. december 2024

Nævnet fastslog, at forbrugerudsagnene "Til venner og bekendte siger jeg, at mit hår er blevet meget sundere som følge af behandlingen, så det er absolut værd at prøve!" og "Jeg er meget åben for at fortsætte med [produkt X] i fremtiden, netop fordi det har virket så godt, og det var så nemt at tage sammen med mine andre vitaminer." er uspecifikke sundhedsanprisninger. Udsagnene fremgik af klagers hjemmeside.

Desuden kan en række aktiviteter eller udsagn fra forskellige aktører betragtes som kommercielle meddelelser, hvis udsagnene anvendes som led i et kommercielt samarbejde eller på anden vis anvendes kommercielt på vegne af en virksomhed. Det drejer sig om nedennævnte aktører:

- A) Influencere
- B) Brancheorganisationer
- C) Deleøkonomiske virksomheder
- D) Sundhedsinstitutioner
- E) Partnerskabers brug af generiske reklamer eller kampagner
- F) Information i pressen

Et kommercielt samarbejde kan dække over flere situationer. Det afgørende er, at der er en kobling mellem f.eks. virksomheden og den kommercielle aktivitet. Såvel et betalt samarbejde, som den form for samarbejde, hvor der sker udveksling af ydelser (i form af f.eks. gaver, rabat, fordele, donation af produkter til afholdelse af konkurrencer), betragtes som kommercielt samarbejde, der skal overholde anprisningsreglerne.

A) Influencere

Hvis f.eks. en virksomhed indgår et kommercielt samarbejde med en influencer, og influenceren under samarbejdet indikerer, antyder eller angiver en fødevarers ernæringsmæssige eller sundhedsmæssige gavnlige egenskaber, er influencerens omtale af fødevareren en kommerciel meddelelse. Omtalen skal overholde anprisningsreglerne. Dette kan være et mundtlig indlæg, som skriftlig markedsføring, reklame eller opslag (herunder hashtags) bragt af influenceren.

Både virksomheden og influenceren har hvert sit ansvar for at sikre, at kommercielle meddelelser såsom opslag, reels og hashtags, hvor de bruger ernærings- eller sundhedsanprisninger om fødevarer, overholder anprisningsreglerne. Virksomheden har som udgangspunkt ansvaret for, at influencerens kommercielle meddelelse overholder reglerne, og virksomheden kan derfor sanktioneres for overtrædelser i disse. Fødevestyrelsen kan dog også f.eks. påbyde influencere at fjerne markedsføring, der er i strid med reglerne. Fødevestyrelsen opfordrer virksomheder, der samarbejder med influencere, til at udarbejde materiale til influencerne om ernærings- og sundhedsanprisninger samt udarbejde aftaler om forhåndsgennemsyn af influencerens produktomtale.

B) Brancheorganisationer

Brancheorganisationer, som repræsenterer og dermed handler på vegne af fødevestyrelser eller andre interessenter, skal også overholde anprisningsreglerne, hvis de bruger ernærings- eller sundhedsanprisninger i kommercielle meddelelser om fødevarer.

C) Deleøkonomiske virksomheder

Anprisningsreglerne gælder også for kommercielle meddelelser fra deleøkonomiske virksomheder, der alene stiller en digital platform til rådighed for udbydere og modtagere af fødevarer (f.eks. salg eller donation af fødevarer) - også selvom virksomheden ikke nødvendigvis er en

fødevareraktivitet i fødevarerlovgivningens forstand.

D) Sundhedsinstitutioner

Som udgangspunkt er råd og vejledninger fra offentlige sundhedsmyndigheder og sundhedsorganer ikke omfattet af anprisningsreglerne (se afsnit 2.1.4). Men henviser en virksomhed i sin markedsføring til råd eller vejledninger fra offentlige fødevarer- og sundhedsmyndigheder eller sundhedsorganer, vil det betragtes som en kommerciel meddelelse og derved være omfattet af anprisningsreglerne (se afsnit 2.7).

E) Partnerskaber

Generiske kampagner i regi af f.eks. offentlige-private partnerskaber støttet af myndigheder eller med deltagelse fra myndigheder, er også kommercielle meddelelser og derved omfattet af anprisningsreglerne. Det er ikke afgørende, om offentlige myndigheder deltager i f.eks. et partnerskab. Det afgørende er selve resultatet af samarbejdet, og hvorvidt dette bliver brugt i en kommerciel sammenhæng.

F) Information i pressen

Som udgangspunkt er artikler i pressen og videnskabelige publikationer ikke omfattet af anprisningsreglerne (se afsnit 2.1.4).

Betaler en virksomhed f.eks. en avis eller et blad for at annoncere for et eller flere af virksomhedens produkter, er annoncen dog en kommerciel meddelelse og dermed omfattet af anprisningsreglerne. Virksomheden er i så fald ansvarlig for, at annoncen overholder reglerne.

2.1.1 Anprisning af fødevarer fra en virksomhed til en anden virksomhed

Reglerne gælder for alle ernærings- og sundhedsanprisninger i kommercielle meddelelser for fødevarer, der leveres til den endelige forbruger i den foreliggende form. Udtrykket "den foreliggende form til den endelige forbruger" betyder: Fødevarer, som den er sammensat, uanset om produktet f.eks. pakkes om, inden det sættes til salg for forbrugeren.

Det betyder, at en anprisning af en fødevarer i den foreliggende form, hvor fødevarer sælges fra en virksomhed til en anden, også er omfattet af reglerne.

Anprisningsreglerne gælder derfor i alle handelsled (se eksempel 1).

Eksempel 1: Hvedemel sælges fra en mølle til en virksomhed, som pakker melet om i mindre pakker og sælger det til forbrugeren. Idet der ikke er sket en ændring af fødevarer "hvedemel", er der tale om en fødevarer i den foreliggende form, fra det sælges fra en virksomhed til en anden virksomhed og videre til forbrugeren. Anprisninger af hvedemelet skal følge reglerne. Det gælder både, når møllen og virksomheden anpriser hvedemelet (dvs. alle handelsled).

Hvis der sker en ændring af fødevaren i efterfølgende handelsled, er der tale om en ny fødevarer (en anden form). Anprisninger af fødevarer eller ingredienser i forbindelse med en virksomheds salg af disse fødevarer eller ingredienser til en anden virksomhed, som bruger ingredienserne til fremstilling af et andet produkt, er derfor som udgangspunkt ikke omfattet af reglerne (se eksempel 2). Markedsføringen må i disse tilfælde kun være tilgængelig for den virksomhed, som fødevaren eller ingrediensen markedsføres til, og ikke for forbrugeren.

Eksempel 2: Hvedemel sælges fra en mølle til en kageproducent, som bruger hvedemelet til at bage kager, der sælges til forbrugeren. Der er her sket en ændring af fødevaren "hvedemel". Reglerne gælder derfor for de ernærings- og sundhedsanprisninger, som kageproducenten bruger om kagerne, men ikke for dem, som møllen bruger om hvedemelet overfor kageproducenten. Det vil sige, at kageproducenten ikke kan gå ud fra, at de anprisninger, som møllen har brugt for hvedemelet (virksomhederne imellem), kan bruges ved markedsføring af kagerne. Det skyldes, at der er ikke krav om, at anprisningerne for hvedemelet mellem virksomhederne skal overholde anprisningsreglerne, når fødevaren ændrer form. Kageproducenten har ansvar for at undersøge, om anprisningerne overholder anprisningsreglerne, og om de kan bruges ved markedsføring af kagerne. Hvis møllen anvender sådanne anprisninger for hvedemelet, der ikke følger reglerne, skal disse være utilgængelige for forbrugere (f.eks. ved en kodeordsbeskyttet hjemmeside).

Hvis en virksomhed ønsker at målrette sin markedsføring til andre virksomheder via en hjemmeside, uden at skulle følge anprisningsreglerne, skal siderne være adgangsbegrænset, så siderne ikke er tilgængelige for forbrugerne. Dette kan f.eks. ske ved krav om login til siderne.

2.1.2 Kommercielt materiale til sundhedspersonale

Anprisningsreglerne gælder som nævnt for alle ernærings- og sundhedsanprisninger i kommercielle meddelelser om en fødevarer, der leveres i den foreliggende form til den endelige forbruger.

EU-Domstolen har konkluderet, at anprisningsreglerne også gælder for kommercielt materiale, som en virksomhed formidler til læger (f.eks. på hospitaler) og andet sundhedspersonale (f.eks. på apoteker) eller disses faglige organisationer om en fødevarer, der leveres i den foreliggende form til den endelige forbruger. Dette gælder, uanset om

- den pågældende læge, sundhedsperson eller organisation ikke er eller ansat i en kommerciel virksomhed
- virksomhedens materiale ikke er beregnet til, at sundhedspersonalet skal videreformidle budskabet til forbrugeren, og materialet ikke på anden måde bliver gjort tilgængeligt for forbrugeren.

EU-dom - C-19/15

Dommen konkluderer, at artikel 1, stk. 2, skal fortolkes således, at ernærings- og sundhedsanprisninger i en kommerciel meddelelse vedrørende en fødevarer, der skal leveres i den foreliggende form til den endelige forbruger, henhører under anprisningsforordningens anvendelsesområde også i de tilfælde, hvor denne meddelelse ikke er rettet til den endelige forbruger, men udelukkende til fagpersoner på sundhedsområdet.

2.1.3 Ordinerede diæter

Når en virksomhed markedsfører særlige diæter, som læger eller andet sundhedspersonale (f.eks. kliniske diætister) har ordineret til patienter, må virksomheden ikke reklamere med, at der udbydes mad til navngivne (sygdoms)specifikke diæter (f.eks. diabetes eller hjertesygdom). Virksomheden kan i markedsføringen til f.eks. forbrugere eller kommuner oplyse, at de kan levere mad efter "ordinerede diæter". Det gælder dermed også ved markedsføring, der er målrettet den endelige forbruger (f.eks. via direkte salg eller internet).

Det bliver ikke opfattet som en kommerciel aktivitet, hvis emballagemærkningen, hvor den navngivne (sygdoms)specifikke diæt er angivet, alene bruges som en logistisk hjælp, der skal sikre, at den korrekte mad leveres til de personer, som har fået ordineret den pågældende mad/diæt (f.eks. på et plejehjem). Ved vurderingen af, om der alene er tale om et logistisk værktøj, lægges der vægt på,

- at leverancen af særlige diæter er beskrevet i den kontrakt, som er indgået mellem f.eks. kommunen og leverandøren af den kommunale service,
- at diæterne leveres på baggrund af borgerens individuelle, særlige ernæringsbehov, og
- at diæterne er leveret og mærket i samarbejde med kommunen eller kommunens institutioner og følger kostvejledning fra de offentlige sundhedsmyndigheder.

2.1.4 Oplysninger der ikke er kommercielle meddelelser

Ikke-kommercielle oplysninger om fødevarers ernærings- og sundhedsmæssige egenskaber falder uden for anprisningsforordningen.

Eksempler på ikke-kommercielle meddelelser:

- Information i pressen (som ikke er markedsføring, reklame eller lignende),
- Videnskabelige artikler,
- Kostråd udfærdiget af offentlige myndigheder og
- Oplysning fra sundhedsinstitutioner.

Ikke-kommercielle meddelelser (f.eks. artikler) fra f.eks. pressen og videnskabelige publikationer er ikke omfattet af anprisningsreglerne. Man kan således f.eks. informere om fødevarers ernæringsmæssige egenskaber og sundhedsmæssige virkninger i videnskabelige tidsskrifter.

Hvis en virksomhed f.eks. linker direkte til sådanne artikler i sin markedsføring, bliver det en kommerciel meddelelse omfattet af anprisningsreglerne. Hvis en virksomhed derimod linker til f.eks. en ekstern hjemmeside, der linker til sådanne artikler, er artiklerne som udgangspunkt ikke en del af virksomhedens markedsføring. Det var også byrettens vurdering i nedenstående sag.

Dom - den 17. december 2015 (Københavns Byret)

En virksomhed linkede fra sin hjemmeside (www.xxxx.dk) til hjemmesiden www.thepaleodiet.com. På sidstnævnte hjemmeside fandtes et link til en artikel om palæokostens effekt blandt diabetikere. Retten fastslog, at det forhold, at en virksomhed fra sin hjemmeside gav forbrugeren adgang til eksternt indhold om diabetikere, ikke i sig selv var tilstrækkeligt til at anse det eksterne indhold, der blev linket til fra www.thepaleodiet.com, for at være fødevareinformation indeholdt på virksomhedens hjemmeside. I den konkrete sag anså retten dermed ikke det eksterne indhold om diabetikere som en del af virksomhedens markedsføring, da der ikke var direkte links eller andre henvisninger til artiklen fra virksomhedens hjemmeside.

Råd og vejledninger fra offentlige fødevare- og sundhedsmyndigheder og sundhedsorganer er også ikke-kommercielle meddelelser og falder uden for anprisningsforordningen. En virksomhed, der i sin markedsføring af fødevarer, henviser til råd eller vejledninger fra offentlige fødevare- og sundhedsmyndigheder eller sundhedsorganer betragtes dog som en kommerciel meddelelse, som er omfattet af anprisningsreglerne (se afsnit 2.1 og 2.7).

2.2 Reglerne gælder for alle fødevarer

Anprisningsreglerne gælder for alle former for fødevarer, herunder kosttilskud.

Reglerne gælder både for færdigpakkede og ikke-færdigpakkede fødevarer samt for generisk reklame (se afsnit 2.1). Reglerne gælder desuden for varemærker, produktnavne eller betegnelser, som kan antyde en særlig ernærings- eller sundhedsmæssig virkning (se afsnit 2.3).

Reglerne gælder også for salg af fødevarer på spisesteder (f.eks. caféer og restauranter, offentlige som private kantiner) og for virksomheder, der leverer mad til hospitaler, skoler, ældre, kantiner, fester mv. Det vil sige, at ernærings- og sundhedsanprisninger på f.eks. menukort, skilte, virksomheders hjemmesider og sociale medier eller ved mundtlig præsentation skal følge anprisningsreglerne. Vær for eksempel opmærksom på brugen af anprisningen "sund" (se bl.a. afsnit 4.7). For så vidt angår anprisninger såsom "planterigt og varieret" gælder de generelle vildledningsregler. Læs mere i mærkningsvejledningen.

2.2.1 Specifikke regler vedrørende ernærings- og sundhedsanprisninger i andre regelsæt

Anprisningsreglerne gælder som nævnt alle fødevarer. Hvis der er regler for ernærings- og sundhedsanprisninger i specifikke regelsæt for fødevarer, er det de specifikke regler, som er gældende (lex specialis).

Eksempelvis er der for smørbare fedtstoffer regler for anprisning af fedtindhold. Anprisningen "*fedtreduceret*" eller "*light/let*" kan f.eks. bruges, hvis fedtstoffet indeholder maksimum 62 g fedt pr. 100 g. Det følger af bilag VII, del VII, i Den fælles markedsordning¹⁰.

2.2.1.1 Mineralvand

For mineralvand er der muligheder for brug af visse ernærings- og sundhedsanprisninger, f.eks. niveauer for anprisning af mineralindhold. Det følger af mineralvandsdirektivet¹¹ og

mineralvandsbekendtgørelsen¹².

2.2.1.2 Modernælkserstatninger

Det er ikke tilladt i markedsføringen af modernælkserstatninger at bruge ernærings- og sundhedsanprisninger. Det følger af artikel 8 i forordning nr. 2016/127¹³.

Hvis en virksomhed angiver en gavnlig virkning af et produkt, udover eventuelle lovpligtige oplysninger, betragtes det som en sundhedsanprisning. F.eks. betragter Styrelsen ordet "*sensitive*" anvendt i forbindelse med markedsføring af modernælkserstatning som en uspecifik sundhedsanprisning. En forbruger kan forstå brug af ordet "*sensitive*" i markedsføringen af en modernælkserstatning som en indikation af, at produktet er mere skånsomt for spædbørn end andre modernælkserstatninger, eller at produktet er mere velegnet for særligt sarte spædbørn end andre tilsvarende produkter.

Afgørelse - 206005 af 21. maj 2015

Nævnet fastslog, at ordet "sensitive" anvendt i forbindelse med markedsføringen af en modernælkserstatning er omfattet af definitionen på en uspecifik sundhedsanprisning. Det forhold, at ordet "sensitive" indgår i produktnavnet, betyder ikke, at ordet ikke samtidigt kan være omfattet af definitionen på en uspecifik sundhedsanprisning.

Forbuddet mod ernærings- og sundhedsanprisninger i forhold til modernælkserstatninger omfatter al slags markedsføring, inklusive mærkning, hjemmesider, sociale medier, andre digitale platform og mundtlige udsagn. Forbuddet gælder derfor også produktnavne. I forhold til bl.a. sociale medier kan indlæg/kommentarer/tags fra en anden part (f.eks. forbrugere) også være en del af virksomhedens markedsføring, og virksomheden har ansvar for at fjerne udsagn, der overtræder forbuddet mod anprisning. Et eksempel kunne være en forbrugerkommentar, der anpriser, at "*det er godt for min babys mave og søvn*". Dette er nærmere beskrevet i vejledning om fødevarer til særlige grupper¹⁴.

2.2.1.3 Fødevarer til særlige medicinske formål

Det er ikke tilladt at bruge ernærings- og sundhedsanprisninger i markedsføringen af fødevarer til særlige medicinske formål. Det følger af artikel 7 i forordning nr. 2016/128¹⁵. Det skyldes, at forbruget af disse produkter ikke må fremmes, da forbrugerne af disse produkter er patienter, der er ramt af en sygdom, lidelse eller tilstand, og at forbruget skal ske under lægelig overvågning.

Afgørelse – 25/00255 af 13. marts 2025

Nævnet fastslog, at ernæringsanprisninger på en fødevarer til særlige medicinske formål var i strid med artikel 7 i kommissionsforordning (EU) 2016/128. Nævnet vurderede, at angivelsen "med lactobacillus GG (LGG*)" var en ernæringsanprisning i overensstemmelse med definitionen i anprisningsforordningens artikel 2, stk. 2, nr. 4, litra b, nr. i, og var omfattet af den godkendte ernæringsanprisning "Indeholder (navn på næringsstof eller andet stof)" i anprisningsforordningens bilag. Nævnet bemærkede, at det ikke er et krav, at anprisningen omhandler et næringsstof, for at der er tale om en ernæringsanprisning, da ernæringsanprisninger også kan omhandle andre stoffer end næringsstoffer.

Forbuddet mod ernærings- og sundhedsanprisninger i forhold til fødevarer til særlige medicinske formål omfatter al slags markedsføring, inklusive mærkning, hjemmesider, sociale medier, andre digitale platforme, tilbudsaviser, annoncer og mundtlige udsagn. I forhold til bl.a. sociale medier kan indlæg/kommentarer/tags fra en anden part (f.eks. forbrugere) også være en del af virksomhedens markedsføring, og virksomheden har et ansvar for at fjerne udsagn, der overtræder forbuddet mod anprisning. Et eksempel kunne være en forbrugerkommentar der anpriser, at *"produktet mætter godt og giver masser af antioxidanter"*. Dette er nærmere beskrevet i vejledning om fødevarer til særlige grupper.

2.2.1.4 Kosterstatninger til vægtkontrol

Det er ikke tilladt at bruge ernærings- og sundhedsanprisninger i markedsføringen af kosterstatninger til vægtkontrol. Dog kan ernæringsanprisningen »tilsat fibre« anvendes, hvis indholdet af kostfibre i produktet er 10 g eller derover pr. daglig ration. Det følger af artikel 6 i forordning nr. 2017/1798¹⁶.

Forbuddet mod ernærings- og sundhedsanprisninger omfatter al slags markedsføring, inklusive mærkning, hjemmesider, sociale medier, andre digitale platforme, tilbudsaviser, annoncer og mundtlige udsagn.

Hvis en virksomhed angiver en gavnlig virkning af et produkt (f.eks. en nedsat sultfølelse), vil det betragtes som en sundhedsanprisning. Det er også forbudt at angive hastigheden eller størrelsen af vægttab.

I forhold til bl.a. sociale medier kan indlæg/kommentarer/tags fra en anden part (f.eks. forbrugere) også være en del af virksomhedens markedsføring, og virksomheden har ansvar for at fjerne udsagn, der overtræder forbuddet mod anprisning. Et eksempel kunne være en forbrugerkommentar, der anpriser, at *"jeg har tabt mig 7 kg på en måned ved at bruge jeres produkter"*. Dette er nærmere beskrevet i vejledning om fødevarer til særlige grupper.

2.2.1.5 Måltidserstatninger til vægtkontrol

Før år 2016 blev "måltidserstatninger til vægtkontrol" under særregler anset som fødevarer til særlig ernæring. I dag betragtes "måltidserstatninger til vægtkontrol" som almindelige fødevarer, som derfor skal overholde anprisningsforordningen.

Der er kun to tilladte sundhedsanprisninger vedrørende vægt for måltidserstatninger om vægtkontrol:

- *"Udskiftning af et af de daglige hovedmåltider i en energireduceret kost med en måltidserstatning bidrager til vedligehold af vægten efter vægttab"* og
- *"Udskiftning af to daglige hovedmåltider i en energireduceret kost med måltidserstatninger bidrager til vægttab"*.

Det følger af bilaget til forordning nr. 2016/141¹⁷. For begge anprisninger skal de særlige krav til mærkning og sammensætning følges, for at sundhedsanprisningerne kan bruges (se kapitel 4 og 6). Hvis en måltidserstatning ikke kan overholde de tilhørende betingelser, kan en virksomhed i markedsføringen af måltidserstatningen ikke angive *"til vægtkontrol"*, da det er en uspecifik

sundhedsanprisning (se afsnit 4.7), der skal ledsages af en godkendt og beslægtet sundhedsanprisning.

2.2.2 Obligatoriske oplysninger er ikke anprisninger

Hvis det er obligatorisk – og dermed lovpligtigt – at angive en ernærings- eller sundhedsmæssig egenskab ved en fødevare, er denne oplysning ikke omfattet af anprisningsreglerne.

Følgende er eksempler på en sådan obligatorisk mærkning. Der er tale om en ikke-udtømmende liste:

- Varebetegnelsen letmælk og skummetmælk (den fælles markedsordnings bilag VII, del IV)
- Angivelse af fedtindhold i mælk og mejeriprodukter (mælkeproduktbekendtgørelsen¹⁸).
- Angivelse af fedtindhold på hakket kød (fødevareinformationsforordningens artikel 17 og bilag VI, del B). En frivillig mærkning af fedtindhold på hakket kød, som eventuelt er undtaget den obligatoriske mærkning, vil heller ikke blive vurderet som en ernæringsanprisning.
- Angivelse af fedtindhold for smørbare fedtstoffer (den fælles markedsordnings bilag VII, del VII).
- Mærkningen af fødevarer til særlige medicinske formål skal indeholde teksten "Til ernæringsmæssig håndtering af...", hvor den tomme plads udfyldes med den sygdom, lidelse eller medicinske tilstand, som produktet er beregnet til (forordning nr. 2016/128).

2.3 Særligt for varemærker, handelsbetegnelser og fantasinavne

Varemærker, handelsbetegnelser eller fantasinavne, der findes i mærkning, præsentation eller reklame for en fødevare, og der kan opfattes som en ernærings- eller sundhedsanprisning, kan anvendes uden godkendelse under anprisningsreglerne, hvis varemærket, handelsbetegnelsen eller fantasinavnet ledsages af en beslægtet ernærings- eller sundhedsanprisning, der enten er godkendt eller "on hold" (se afsnit 2.3.4 og 7.2).

Udtrykket "kan opfattes som en ernærings- eller sundhedsanprisning" understreger, at ethvert element i mærkningen, præsentationen eller reklamen for en fødevare er underlagt de samme anprisningsdefinitioner. Definitionerne på en ernærings- og sundhedsanprisning er udformet bredt.

Det vil sige, at varemærker, handelsbetegnelser eller fantasinavne, som enten angiver, antyder eller indikerer en særlig ernærings- eller sundhedsmæssig gavnlig virkning ved den pågældende fødevare skal ledsages af en beslægtet ernærings- eller sundhedsanprisning, der overholder anprisningsreglerne. Det følger af anprisningsforordningens artikel 1, stk. 3, og betragtning 4.

Afgørelse - 18/03962 af 30. november 2018

Nævnet fastslog, at produktnavnet med ordet "Mega" var et fantasinavn for det pågældende kosttilskud, jf. artikel 1, stk. 3, og at ordet "Mega" i det pågældende produktnavn kunne opfattes som en ernæringsanprisning. Ordet "Mega" kunne efter nævnets vurdering, ikke betragtes som en variation af den godkendte ernæringsanprisning "højt indhold af". Det var uden betydning, hvorvidt det omhandlede produkt var en ordinær fødevare eller et kosttilskud, idet ernæringsanprisningen "Mega" ikke måtte stå alene på et produkt uden at være ledsaget af en specifik ernæringsanprisning, jf. artikel 1, stk. 3.

Et varemærke, handelsbetegnelse eller fantasinavn, som er i strid med reglernes generelle principper eller resten af fødevarelovgivningen, må ikke bruges. Det gælder f.eks. varemærker, handelsbetegnelser eller fantasinavne, som vurderes at være usande eller vildledende.

Virksomheder må heller ikke bruge varemærker, handelsbetegnelser m.v., der antyder over for forbrugerne, at sundheden kan påvirkes negativt, hvis man ikke indtager fødevaren. Desuden må virksomheder ikke anvende udsagn m.v., der angiver eller indikerer hastighed eller omfang af vægttab eller antyder, at en fødevare er anbefalet af en eller flere individuelle læger eller sundhedspersonale og andre sammenslutninger (f.eks. en lægelig organisation). Det følger af anprisningsforordningens artikel 12.

Desuden må et varemærke eller en handelsbetegnelse m.v. hverken direkte eller indirekte – angive, antyde eller indikere, at fødevaren kan forebygge, behandle eller helbrede sygdom eller symptomer på sygdom (se kapitel 8). Det følger af fødevareinformationsforordningens artikel 7, stk. 3.

Varemærker, handelsbetegnelser eller fantasinavne må ikke angive eller indikere en effekt af en fødevare, hvis det er imod reglerne at henvise til effekten for fødevaren. F.eks. må virksomheder for en modernælkserstatning ikke bruge et varemærke m.v., som angiver eller indikerer en ernærings- eller sundhedsanprisning, da det ikke er tilladt at anprise modernælkserstatninger (se afsnit 2.2.1.2). Det følger af artikel 8 i forordning nr. 2016/127.

2.3.1. Hvad er et varemærke?

Et varemærke kan bestå af alle tegn, der er egnet til at adskille en virksomheds varer eller tjenesteydelser fra andre virksomheders, og som gengives grafisk:

- ord og ordforbindelser, herunder slogans, personnavne, firmanavne,
- bogstaver og tal,
- figurer og afbildninger eller
- varens form, udstyr eller emballage.

I Danmark kan varemærker skaffes ved registrering ved Patent- og Varemærkestyrelsen eller ved erhvervsmæssig benyttelse (ibrugtagning). Det er en betingelse for erhvervelse af et varemærke, at mærket har opnået særpræg ved brug og dermed er egnet til at adskille varemærkeindehaver-virksomhedens varer fra andres. Det følger af varemærkelovens § 1, § 2 og § 3, stk. 1.

Virksomheder skal kunne redegøre for, at de har en varemærkeret til at bruge et givent navn som varemærke. Varemærker kan således ikke bruges af alle og enhver.

Et varemærke kan ikke alene bestå af en henvisning til en beskrivelse eller en egenskab for en fødevare (f.eks. "ammethe" eller "fordøjelsesthe").

2.3.2. Hvornår er der tale om en handelsbetegnelse eller et fantasinavn?

"Handelsbetegnelser" eller "fantasinavne" er ikke nærmere defineret i reglerne, men intentionen

med anprisningsforordningens artikel 1, stk. 3, er, at alle mærker, navne eller betegnelser, som enten angiver, eller blot antyder eller indikerer en ernærings- eller sundhedsanprisning af en fødevarer, er omfattet af anprisningsreglerne.

Der kan i mange tilfælde være overlap mellem de nævnte "betegnelser". Et fantasinavn kan f.eks. samtidig være enten et varemærke eller en handelsbetegnelse.

2.3.3. Eksempler på varemærker, handelsbetegnelser og fantasinavne

Eksempler på varemærker, handelsbetegnelser eller fantasinavne, der kan opfattes som en ernærings- eller sundhedsanprisning, er f.eks. "*Hjertets ven*", "*Feel Better*", "*Superfood*" eller "*Superfruit Tea*". Et varemærke eller en handelsbetegnelse, hvor et begreb som f.eks. "*Keto*" indgår, kan også opfattes som en sundhedsanprisning, idet "*Keto*" i sig selv indikerer en gavnlig sundhedsmæssig betydning for kroppens funktioner. Dette er fordi begrebet "*Keto*" refererer til en kost, som har en indvirkning på kroppens forbrænding/metabolisme grundet et lavt indhold af kulhydrater og et højt indhold af fedt. Det samme vil gøre sig gældende for andre lignende udtryk.

2.3.4. Krav til den ledsagende ernærings- eller sundhedsanprisning

For at undgå vildledning skal varemærker, handelsbetegnelser eller fantasinavne, der enten angiver eller indikerer eller antyder en gavnlig ernærings- eller sundhedsmæssig virkning, være ledsaget af en beslægtet ernærings- eller sundhedsanprisning, der overholder anprisningsreglerne.

Den ledsagende anprisning skal være beslægtet med den type af anprisning, som mærket eller navnet er. Hvis et varemærke, en handelsbetegnelse eller et fantasinavn indikerer en effekt på sundheden (f.eks. "*Hjertets ven*"), skal den ledsagende anprisning være en relateret sundhedsanprisning. Hvis mærket eller navnet derimod indikerer en særlig ernæringsmæssig egenskab, som fødevareren har på grund af indhold af energi, næringsstoffer eller andre stoffer, skal mærket eller navnet ledsages af en relateret tilladt ernæringsanprisning.

Modsat artikel 10, stk. 3 om uspecifikke sundhedsanprisninger, indeholder artikel 1, stk. 3, ikke krav om, at det skal være en relateret sundhedsanprisning opført på listerne i artikel 13 eller 14 (dvs. en godkendt sundhedsanprisning). Det er derfor muligt enten at tilknytte en on hold-sundhedsanprisning (se afsnit 7.2) eller en godkendt sundhedsanprisning. Det er i begge tilfælde en forudsætning, at den ledsagende sundhedsanprisning er tilstrækkeligt beslægtet til den sundhedsmæssige gavnlige egenskab, som varemærket eller handelsbetegnelsen m.v. angiver, indikerer eller antyder.

For varemærker, handelsbetegnelser m.v., der angiver, indikerer eller antyder en ernæringsmæssig virkning, er det kun muligt at tilknytte de godkendte ernæringsanprisninger fra anprisningsforordningens bilag.

2.4 Ernærings- og sundhedsanprisninger i "gråzonen"

En række produktnavne eller markedsføringsudsagn befinder sig i en gråzone, hvor det er svært at vurdere, om navnet eller markedsføringsudsagnet kan opfattes som en ernærings- eller sundhedsanprisning, og dermed er omfattet af anprisningsreglerne.

F.eks. kan et produktnavn eller markedsføringsudsagn som *"superfood"* angive eller antyde både en særlig ernæringsmæssig eller en særlig sundhedsmæssig egenskab, alt efter den kontekst, udsagnet står i.

I den kontekst hvor *"superfood"* opfattes som en ernæringsanprisning (dvs. hentyder til et særligt indhold af næringsstoffer eller andre stoffer), vil det betragtes som en ikke-godkendt ernæringsanprisning (se afsnit 3.2) og dermed ikke kunne anvendes. Det skyldes, at ernæringsanprisningen ikke optræder i anprisningsforordningens bilag. Dette udgangspunkt gælder dog ikke, hvis anprisningen anvendes som en del af en handelsbetegnelse, varemærke eller fantasinavn. I så fald er der krav om, at handelsbetegnelsen, varemærket eller fantasinavnet skal ledsages af en beslægtet og godkendt ernæringsanprisning, førend det kan anvendes (se afsnit 2.3).

Opfattes udsagnet *"superfood"* derimod i konteksten som en uspecifik sundhedsanprisning, skal udsagnet ledsages af en beslægtet og godkendt sundhedsanprisning (se afsnit 4.7).

Den samlede markedsføringskontekst (f.eks. fødevarerform eller -form, produktserie, brand, firmaprofil, supplerende markedsføringsudsagn og salgssted) skal indgå i vurderingen af, om betegnelsen eller markedsføringsudsagnet kan opfattes som en ernærings- eller sundhedsanprisning, eller om det falder uden for anprisningsreglerne.

Produktnavne, brands e.l., som forbrugerne vil forbinde med et "sundhedsfremmende" produkt, taler for, at markedsføringsudsagnet er omfattet af reglerne. F.eks. antyder udsagnet *"Hvis du vil nyde og yde mere"* en sundhedsfremmende funktion på et produkt med navnet *"Sports Choko Bar"*.

Når en forbruger opfatter et udsagn som klart for sjov, skal udsagnet som udgangspunkt ikke følge reglerne. F.eks. kan *"Hjertegod"* på en hjerteformet kage være knyttet til produktets form og vil derved ikke opfattes som en sundhedsanprisning. Derimod kan *"Hjertegod"* på andre produkter (f.eks. på en margarine) opfattes som en sundhedsmæssig gavnlig egenskab ved produktet.

Afgørelse - 897/16983/567 af 14. december 2009

Nævnet fastslog, at brugen af begrebet "wellness" på en the var omfattet af anprisningsforordningen. Indholdet af antioxidanter og koffein blev fremhævet og indikerede dermed en gavnlig effekt på sundheden. Der var derfor tale om en uspecifik sundhedsanprisning, som ikke var ledsaget af en relateret specifik godkendt sundhedsanprisning.

Et navn eller et udsagn, som i en bestemt sammenhæng vurderes at være af humoristisk karakter og derved ikke forstås som en ernærings-, sundheds- eller en sygdomsanprisning, kan i andre sammenhænge godt forstås som en ernærings-, sundheds- eller sygdomsanprisning. Det afhænger altid af en konkret og samlet vurdering, hvor mange faktorer i relation til mærkningen der spiller ind. Desuden er det vigtigt at være opmærksom på, at fødevareinformation generelt ikke må angive, antyde eller indikere, at fødevarer kan forebygge, behandle eller helbrede sygdom m.v. (se kapitel 8).

Det følger af fødevareinformationsforordningens artikel 7, stk. 3.

Afgørelse - 5450/838 af 26. november 2010

Nævnet fastslog i en konkret sag vedrørende drikkevarer, at betegnelserne "superfruit" og "superjuice" gav indtryk af, at produktet havde særlige gavnlige egenskaber i forhold til andre frugter. Der var dog ingen dokumentation for, hvad den gavnlige virkning bestod i.

2.5 Generiske betegnelser kan være undtaget

Generiske betegnelser eller benævnelser for en fødevarekategori skal følge anprisningsreglerne, hvis betegnelserne antyder en betydning for menneskers sundhed.

Generiske betegnelser kan dog i visse tilfælde undtages fra anprisningsreglerne. Det følger af anprisningsforordningens artikel 1, stk. 4.

EU-Kommissionen har regler for, hvornår der kan søges om – samt hvad der kræves for at søge – en undtagelse fra anprisningsreglerne for generiske betegnelser. Det følger af Kommissionens forordning nr. 907/2013 om generiske betegnelser¹⁹. Ansøger (f.eks. virksomheder eller brancheorganisationer) kan ansøge om brugen af en generisk betegnelse i en eller flere medlemsstater. En ansøgning dækker således ikke automatisk brug i alle medlemsstater.

Ansøger skal sende selve ansøgningen til den kompetente myndighed i den medlemsstat, hvor den generiske betegnelse bruges. I Danmark er det Fødevarestyrelsen. Ansøger (kan vælge, hvilken medlemsstat de vil sende ansøgningen til, hvis der er tale om brug i flere medlemsstater. EU-Kommissionen behandler ansøgningen, og godkendelse eller afslag på ansøgningen sker i EU-regi. Når en ansøgning om en generisk betegnelse bliver vedtaget, vil anprisningen fremgå af en særskilt forordning.

I vurderingen af, hvorvidt en generisk betegnelse kan undtages fra reglerne, tages blandt andet udgangspunkt i, at forbrugeren ikke opfatter produkterne som et bidrag til sundhed på trods af indikationen.

"Tonic" er et eksempel på en generisk betegnelse, som er undtaget fra anprisningsforordningen, når "tonic" er brugt i forbindelse med alkoholfri kulsyreholdige drikkevarer, der indeholder bitterstoffet kinin (tonicvand). Det følger af bilaget til Kommissionens forordning nr. 2019/343 om ernærings- og sundhedsanprisninger af fødevarer for brugen af visse generiske betegnelser²⁰.

Undtagelsen om generiske betegnelser kan begrænses til bestemte medlemsstater. F.eks. er "*biscotti salute*" kun undtaget på det italienske marked, og "*halsbonbon*" er kun undtaget på det tyske marked. Hvis disse betegnelser opfattes som ernærings- eller sundhedsanprisninger i de øvrige medlemsstater (som ikke er omfattet af undtagelsen, f.eks. Danmark), er det ikke tilladt at bruge betegnelserne i de(t) pågældende land(e).

Varebetegnelser betragtes ikke som generiske betegnelser, fordi varebetegnelsen på fødevarer er obligatorisk mærkning. F.eks. er varebetegnelsen "*kosterstatning til vægtkontrol*" ikke en generisk betegnelse.

2.6 Ikke-gavnlige ernæringsanprisninger

Anprisningsreglerne omhandler gavnlige ernærings- og sundhedsmæssige egenskaber ved en fødevare. Frivillige oplysninger om ikke-gavnlige egenskaber ved en fødevare (f.eks. advarsler) er som udgangspunkt ikke anprisninger omfattet af anprisningsreglerne. Det følger af betragtning 6 i anprisningsforordningen.

Forbrugerne opfatter generelt anprisninger som positive budskaber. Formålet med en anprisning fra virksomhedens side er også at fremhæve en gavnlig egenskab ved en fødevare.

Ernæringsanprisninger, som den almindelige forbruger opfatter som ikke-gavnlige, kan i nogle sammenhænge og af visse forbrugere eller målgrupper opfattes som gavnlige. F.eks. kan anprisningen "*højt fedtindhold*" på produkter, som er markedsført til særlige målgrupper, som har et særligt behov, fremstå som gavnlig og vil derfor være omfattet af anprisningsreglerne. Det er dog kun tilladt at bruge de godkendte ernæringsanprisninger i bilaget. Anprisningen "*højt fedtindhold*" er ikke i bilaget og er derfor ikke tilladt at bruge.

Det skal være tydeligt, at der er tale om en advarende mærkning, for at en ikke-gavnlig ernæringsmæssig egenskab ikke er omfattet af forordningen.

Afgørelse - 17202 af 29. april 2013

Nævnet fastslog, at anprisningerne "Energitæt - højt indhold af protein, fedt og kulhydrat" er positive anprisninger for målgruppen, hvilket forstærkes, når der ses på den samlede markedsføring. Det kan f.eks. være en motionsudøver eller svagt ernærede. For den almindelige gennemsnitlige velunderrettede forbruger, der har brug for energi, er anprisningerne dog udtryk for ikke-gavnlige virkninger. Nævnet fastslog derfor, at anprisningerne var omfattet af anprisningsforordningen, men at de ikke opfyldte betingelserne heri.

2.7 Brug af myndighedsanbefalinger og kostråd

Kostvejledninger og råd eller anbefalinger fra offentlige fødevare- eller sundhedsmyndigheder bliver til kommercielle budskaber, når virksomheder anvender dem i markedsføringen af fødevarer. Disse budskaber er omfattet af anprisningsreglerne, hvis budskaberne kan betragtes som ernærings- eller sundhedsanprisninger.

2.7.1 Henvisning til myndighedsanbefalinger

Virksomheder kan bruge anbefalinger fra offentlige fødevare- eller sundhedsmyndigheder i markedsføringen af fødevarer, hvis det sker på en neutral og generisk måde, og der ikke er oplysninger om forebyggelse af sygdom m.v. i selve anbefalingen eller i den tilknyttede markedsføring.

En gengivelse af en myndigheds officielle anbefalinger, som også indeholder oplysninger om forebyggelse, behandling eller helbredelse af en sygdom eller giver indtryk af sådanne egenskaber, vil således være i strid med forbuddet mod sygdomsanprisninger (se kapitel 8). Det følger af

fødevarereinformationsforordningens artikel 7, stk. 3.

F.eks. er det tilladt at skrive på et kosttilskud, at *"Fødevarestyrelsen anbefaler et vitamintilskud på 400 mikrogram folsyre om dagen fra planlægning af graviditet og de første 12 uger af graviditeten"* eller *"Fødevarestyrelsen anbefaler, at voksne veganere tager et tilskud af 10 µg vitamin D pr. dag om vinteren (fra oktober til april) og 4 µg vitamin B12 pr. dag"*.

2.7.2 Officielle kostråd

Det er tilladt at bruge ét eller flere af Fødevarestyrelsens officielle kostråd eller dele af disse kostråd i markedsføringen.

Nogle af kostrådene (f.eks. *"Spis flere grøntsager og frugter"* og *"Spis mindre kød – vælg bælgfrugter og fisk"*) er anbefalinger eller udsagn, som henviser til, at indtaget af en fødevarer eller fødevarerkategori bør øges eller reduceres. Disse er som udgangspunkt ikke ernærings- eller sundhedsanprisninger (se afsnit 1.1), men virksomheden skal overholde de generelle vildledningsregler.

Andre af kostrådene (f.eks. *"Spis mindre af det søde, salte og fede"*) er anbefalinger, som henviser til at vælge fødevarer eller fødevarer kategorier med en særlig ernæringsmæssig sammensætning. Disse kostråd angiver eller indikerer, at fødevaren eller fødevarer kategorien har disse ernæringsmæssige egenskaber, og derfor anses de for ernæringsanprisninger.

Disse kostråd kan bruges, hvis den anpriste fødevarer overholder betingelserne for den relaterede ernæringsanprisning *"Reduceret indhold af [navn på næringsstoffet]"*. Fødevaren skal f.eks. indeholde mindst 25 % mindre salt sammenlignet med lignende produkter, hvis man for fødevaren bruger anbefalingen *"Spis mindre af det salte"*. Anbefalingen kan også bruges, hvis fødevaren overholder kravene for anprisningerne *"Ikke tilsat salt"* eller *"Lavt saltindhold"*.

Brug af et kostråd og anbefalinger må generelt ikke være vildledende og må ikke give indtryk af, at styrelsen anbefaler den konkrete fødevarer.

Man kan eventuelt supplere selve kostrådet med oplysninger, som beskriver, hvad man kan gøre i praksis (*"Sådan gør du"*). F.eks. kan man for kostrådet *"Spis mad med fuldkorn"* supplere med teksten *"Spis 90 g. fuldkorn om dagen og gerne mere. 90 g. fuldkorn svarer f.eks. til en portion havregryn, en skive fuldkornsrugbrød og en lille portion fuldkornspasta"*. Læs om fuldkornslogoet i afsnit 3.11.2.

Derimod må man ikke supplere med oplysninger, der beskriver den ernæringsmæssige eller sundhedsmæssige baggrund eller effekt af kostrådet (f.eks. *"at fuldkorn indeholder vitaminer og mineraler"*, *"at de mætter og hjælper med at holde vægten"* eller *"at de kan mindske risikoen for hjerte-kar sygdomme"*), da disse oplysninger vil være i strid med enten anprisningsforordningen eller fødevarereinformationsforordningen, fordi de er ikke godkendte ernærings- eller

sundhedsanprisninger eller henvisninger til forebyggelse af sygdom, som generelt ikke er tilladt (se kapitel 8).

2.8 anbefalinger fra nationale sundhedsorganisationer

Det er tilladt at henvise til anbefalinger fra nationale læge-, sundheds- og ernæringsfaglige sammenslutninger og sundhedsrelaterede velgørenhedsinstitutioner i markedsføringen af fødevarer. Det følger af anprisningsforordningens artikel 11.

Anbefalinger fra sundhedsorganisationer eller brug af sundhedsorganisationers logo ved markedsføring af en fødevarer opfattes ofte som uspecifikke sundhedsanprisninger, fordi anbefalingerne eller logoerne i sig selv giver indtryk af, at fødevareren har særlige sundhedsmæssige egenskaber.

Et logo for f.eks. en hjerteforening udformet som et hjerte, kan i sig selv opfattes som en sundhedsanprisning. Hvis logoet bruges i markedsføringen af fødevarer, er det omfattet af anprisningsreglerne. Det skal altid bedømmes ud fra det samlede indtryk, som organisationens navn eller anbefalingen giver i den konkrete sammenhæng. Hvis organisationens navn eller logo kan opfattes som en sundhedsanprisning, skal der samtidig bruges en godkendt relateret sundhedsanprisning (se afsnit 4.7).

Henvisning til anbefalinger fra nationale læge-, sundheds- og ernæringsfaglige sammenslutninger og sundhedsrelaterede velgørenhedsinstitutioner i markedsføringen af fødevarer, kan også nogle gange give forbrugerne det indtryk, at fødevarerne har egenskaber vedrørende forebyggelse, behandling eller helbredelse af sygdom, hvilket ikke er tilladt (se kapitel 8).

Det er f.eks. ikke tilladt at angive på et margarineprodukt, at "*[margarine produkt XX] og Hjerteforeningen arbejder videre i kampen mod hjertekarsygdomme*", idet forbrugeren dermed kan få det indtryk, at produktet er med til at forebygge hjertekarsygdomme. Det følger af fødevareinformationsforordningens artikel 7, stk. 3.

Indførsel af importerede fødevarer med anbefalinger udstedt af andre landes sundhedsorganisationer sidestilles med danskproducerede fødevarer. Fødevarestyrelsen vurderer dem derfor på samme måde i forhold til overholdelse af anprisningsreglerne og de generelle vildledningsregler.

2.9 Henvisning til donationer og støtte

I dag er samarbejde mellem virksomheder og velgørende eller sundhedsfremmende organisationer (f.eks. donationer eller co-branding) meget almindeligt. Når en virksomhed har indgået en aftale om at donere eller støtte en sundhedsorganisation, kan virksomheden i markedsføringen henvise til denne donation eller støtte. En henvisning til en donation eller støtte kan i markedsføringen eller mærkningen gøres på flere måder (f.eks. "Ved køb af dette produkt støtter du Hjerteforeningen med 5 kr.", "Vi støtter Astma-Allergi Forbundet" eller "10 % af salget går til Diabetesforeningen").

Henvisning til en donation til eller støtte af en velgørende eller sundhedsfremmende organisation skal som udgangspunkt hverken betragtes som en sundhedsanprisning, eller som en sygdomsanprisning.

Det skal tydeligt fremgå, at der er tale om en donation eller støtte, og henvisningen skal være neutral i forhold til den øvrige markedsføring. Et logo, der gengives i stor størrelse eller fremhæves, kan betyde, at henvisningen ikke længere er neutral.

Hvis en henvisning til en donation til en sundhedsorganisation bruges samtidig med en godkendt ernærings- eller sundhedsanprisning, kan henvisningen til donationen påvirke forbrugerens forståelse af anprisningen. Det skal derfor vurderes, om anvendelsen af den godkendte anprisning i det konkrete tilfælde er vildledende. En virksomhed, der f.eks. bruger ernæringsanprisningen "sukkerfri" sammen med en henvisning til en donation til Diabetesforeningen, kan vildlede forbrugeren til at tro, at produktet er særlig egnet til personer med diabetes, hvilket ikke vil være tilladt. Det følger af anprisningsforordningens artikel 3, stk. 1, litra a.

Derimod vil den godkendte sundhedsanprisning "*Vitamin A bidrager til at vedligeholde et normalt syn*" i kombination med en henvisning til en donation til f.eks. Osteoporoseforeningen, umiddelbart ikke vildlede forbrugeren til at tro, at der er en sammenhæng til osteoporose.

3. Ernæringsanprisninger

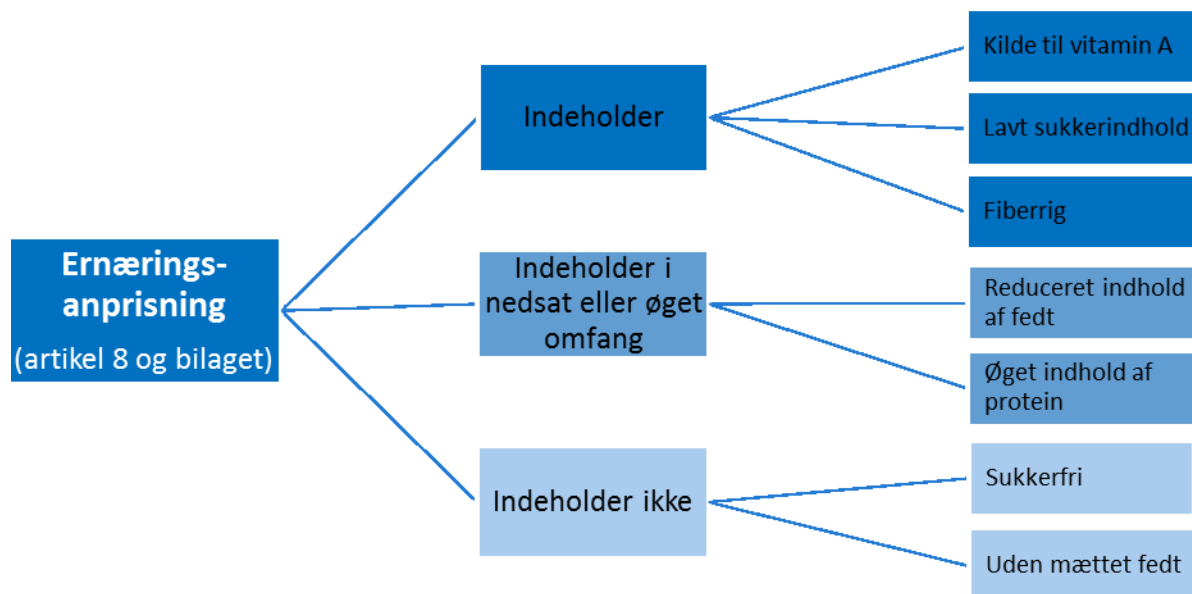
3.1 Hvad er en ernæringsanprisning?

En ernæringsanprisning er enhver anprisning, der angiver, indikerer eller antyder, at en fødevare har særlige gavnlige ernæringsmæssige egenskaber, på grund af den energi (kalorieværdi), de næringsstoffer eller andre stoffer, som den

- a) indeholder
- b) indeholder i nedsat eller øget grad, eller
- c) ikke indeholder.

En ernæringsanprisning siger altså noget om indholdet af ernæringsmæssigt gavnlige stoffer i en fødevare.

Figur 1. Eksempler på tilladte ernæringsanprisninger i de tre forskellige "kategorier"

Angivelserne *"glutenfri"*, *"meget lavt indhold af gluten"*, *"laktosefri"* og *"lavt indhold af laktose"* er ikke omfattet af anprisningsreglerne, men af fødevareinformationsreglerne. Angivelserne om gluten skal overholde gennemførelsesforordning nr. 828/2014²¹. Det følger af fødevareinformationsforordningens artikel 36, stk. 3, litra d. Der er endnu ikke EU-regler for information til forbrugerne om *"laktosefri"* eller *"lavt indhold af laktose"*. Der er danske vejledende grænseværdier for angivelser om laktose, og derudover gælder det, at angivelserne ikke må vildlede forbrugeren ved at give indtryk af eller angive, at en fødevarer har særlige egenskaber, når alle lignende fødevarer har samme egenskaber. Det følger af fødevareinformationsforordningens artikel 7, stk. 1, pkt. c. Fødevarestyrelsens vejledende grænseværdier er:

- *"Laktosefri"*: Maks. 0,01 g laktose per 100 g.
- *"Lavt indhold af laktose"* eller *"laktosefattig"*: Maks. 1 g laktose per 100 g.

Anprisning af fuldkorn betragtes heller ikke som en ernæringsanprisning (se afsnit 3.11).

Se i øvrigt afsnit 3.11 for afgrænsning af, hvornår et udsagn er en ernæringsanprisning, en sundhedsanprisning eller en kvalitetsanprisning.

Se i øvrigt afsnit 3.8 om "Nøglehullet", som er en ernæringsanprisning.

3.2 Kun tilladte ernæringsanprisninger kan bruges

Det er kun tilladt at bruge de ernæringsanprisninger, der er i anprisningsforordningens bilag. Det følger af anprisningsforordningens artikel 8.

Ernæringsanprisningerne i bilaget må bruges, når de særlige anvendelsesbetingelser for hver enkelt anprisning er opfyldt. Ligeledes skal de generelle principper og betingelser, som gælder for alle ernærings- og sundhedsanprisninger, være opfyldt (se kapitel 5).

Det er tilladt at bruge variationer i ordlyden af de anprisninger, der er listet i bilaget. Dette gælder dog kun, hvis variationen har den samme betydning for forbrugeren, som den godkendte anprisning. Tilføjelse af superlativer (f.eks. ekstra eller meget) vil typisk ændre meningen af selve anprisningen. F.eks. har anprisningen *"ekstra højt indhold af kostfiber"* ikke samme betydning som anprisningen *"højt fiberindhold"*.

3.2.1 Uspecifikke ernæringsanprisninger

Uspecifikke ernæringsanprisninger må ikke bruges.

Uspecifikke ernæringsanprisninger er ernæringsanprisninger, der ikke er specifikke nok til, at en almindelig oplyst, rimeligt opmærksom og velunderrettet gennemsnitsforbruger kan vide, hvilke næringsstoffer eller andre stoffer, der anpriseres for sit indhold. *"Indeholder vitaminer og mineraler"* eller *"højt indhold af næringsstoffer"* er eksempler på uspecifikke ernæringsanprisninger.

Afgørelse - 19/03068 af 8. maj 2019

Nævnet fastslog, at anprisningen "BCAA" er en ernæringsanprisning, der ikke er omfattet af anprisningsforordningens bilag. Nævnet lagde i sin vurdering vægt på, at "BCAA" er en uspecifik samlebetegnelse for aminosyrerne L-leucin, L-valin og L-isoleucin og dermed ikke er navnet på et næringsstof efter definitionen i anprisningsforordningens artikel 2, stk. 2, nr. 2.

Afgørelse - 19/03864 af 15. august 2019

Nævnet fastslog, at anprisningerne "BCAA" og "BCAA+" er ernæringsanprisninger, at de ikke er omfattet af anprisningsforordningens bilag, bl.a. fordi "BCAA" er en samlebetegnelse for aminosyrerne L-leucin, L-valin og L-isoleucin, og at de dermed ikke opfylder definitionen i anprisningsforordningens artikel 2, stk. 2, nr. 2, på et næringsstof.

Afgørelse - 19/03861 af 14. august 2019

Nævnet fastslog, at anprisningen "Amino acids" er en ernæringsanprisning, som ikke er omfattet af anprisningsforordningens bilag. Nævnet lagde i sin vurdering vægt på, at "Amino acids" ikke er navnet på et næringsstof efter definitionen i anprisningsforordningens artikel 2, stk. 2, nr. 2, idet "Amino acids" ikke angiver navnene på de specifikke aminosyrer.

Afgørelse - 23/06320 af 20. november 2023

Nævnet fastslog, at der ved udsagnene om, at "[f1] er fermenteret med tre ekstra bakteriekulturer" var tale om ernæringsanprisninger. Nævnet fandt endvidere, at det generelle princip i anprisningsforordningens artikel 3, litra a, om at ernæringsanprisninger ikke må være tvetydige, ikke var overholdt, og at ernæringsanprisningerne derfor ikke kunne anvendes, idet anvendelsesbetingelserne ikke var overholdt. Nævnet lagde vægt på, at det ikke var specifikt angivet, hvilke andre stoffer produktet indeholdt, idet de specifikke bakteriekulturer ikke fremgik af udsagnene.

Forbuddet mod brug af uspecifikke ernæringsanprisninger gælder uanset, om der er tilknyttet en specifik godkendt ernæringsanprisning (f.eks. *"kilde til vitamin A"*).

Der må kun anvendes uspecifikke ernæringsanprisninger i form af et varemærke, produktnavn eller lignende, der kan opfattes som en ernæringsanprisning (se afsnit 2.3). Det følger af anprisningsforordningens artikel 1, stk. 3.

3.3 Tilladte ernæringsanprisninger og betingelserne for at bruge dem

Det er som nævnt kun ernæringsanprisningerne i anprisningsforordningens bilag, som kan bruges til at anprise en fødevarer for dens gavnlige ernæringsmæssige egenskaber.

I dette afsnit gennemgås ernæringsanprisningerne, oplistet i bilaget og de betingelser, der skal opfyldes for at man må bruge dem. Anprisningerne i bilaget kan inddeles i tre kategorier (se figur 1, afsnit 3.1). Ernæringsanprisninger som henviser til et:

- Særligt indhold (se afsnit 3.3.1)
- fravær af indhold (se afsnit 3.3.2)
- øget eller reduceret indhold (se afsnit 3.3.3 og afsnit 3.4).

I forbindelse med gennemgangen af de enkelte ernæringsanprisninger gives uddybende forklaringer eller bemærkninger de relevante steder.

3.3.1 Ernæringsanprisninger, som henviser til et særligt indhold

For flere af disse anprisninger er der andre krav til væsker end til faste fødevarer. Med "væsker" menes drikkevarer (f.eks. mælk) og ikke enhver flydende fødevarer (f.eks. olie). Der er andre krav til drikkevarer, fordi drikkevarer indtages i større mængder end faste fødevarer.

Se afsnit 3.6 for anprisninger, som henviser til et faktuel indhold (f.eks. "Nu med 5 g fedt").

3.3.1.1 LAVT ENERGIINDHOLD

Anvendelsesbetingelser: En anprisning, ifølge hvilken en fødevarer har et lavt energiindhold, og anprisninger, der må antages at have samme mening for forbrugeren, må kun anvendes, hvis produktet indeholder højst 40 kcal (170 kJ) pr. 100 g for faste produkter eller højst 20 kcal (80 kJ) pr. 100 ml for væsker. For sødestoffer til bordbrug gælder grænsen på 4 kcal (17 kJ) pr. portion med sødende egenskaber svarende til 6 g saccharose (ca. 1 teskefuld sukker).

Anprisningerne "lavt kalorieindhold" og "kaloriefattig" er eksempler på anprisninger, der har den samme betydning som anprisningen "lavt energiindhold". Disse anprisninger kan derfor bruges på samme betingelser.

Anprisningerne "light" og "let" har derimod samme betydning som anprisningen "reduceret" og er derfor sammenlignende ernæringsanprisninger. "Light" eller "let" i forbindelse med energi har ikke samme betydning som "lavt energiindhold", men samme betydning som "energireduceret".

3.3.1.2 LAVT FEDTINDHOLD

Anvendelsesbetingelser: *En anprisning, ifølge hvilken en fødevare har et lavt fedtindhold, og anprisninger, der må antages at have samme mening for forbrugeren, må kun anvendes, hvis produktet indeholder højst 3 g fedt pr. 100 g for faste produkter eller 1,5 g pr. 100 ml for væsker (1,8 g fedt pr. 100 ml for letmælk).*

Anprisningerne *"fedtfattig"* og *"mager"* er eksempler på anprisninger, der har samme betydning som anprisningen *"lavt fedtindhold"*. Disse anprisninger kan derfor bruges på samme betingelser.

Anprisninger såsom *"ekstra lavt fedtindhold"* eller *"meget lavt fedtindhold"* har derimod ikke samme betydning som *"lavt fedtindhold"* og er derfor ikke tilladte.

"Mager" kan have en anden betydning, hvis ordet bruges som betegnelse for kød. *"Magert kød"* er en almindelig anvendt betegnelse for kød med et lavere fedtindhold end *"fedt kød"*. Derved opfattes *"magert kød"* relativt i forhold til andet kød og kan i denne sammenhæng vurderes at have samme betydning som *"fedtreduceret"*. Betegnelsen *"hakket magert kød"* kan bruges, hvis fedtindholdet er mindre end eller lig med 7 g/100 g. Det følger af fødevareinformationsforordningens bilag 6, del B.

Hvis anprisningen *"mager"* eller *"magert"* bruges isoleret på mærkningen af et produkt eller i en reklame, vurderes det at have samme betydning som et absolut lavt fedtindhold, og ikke et relativt lavere fedtindhold i forhold til lignende produkter. Dette gælder også for kød.

3.3.1.3 LAVT INDHOLD AF MÆTTET FEDT

Anvendelsesbetingelser: *En anprisning, ifølge hvilken en fødevare har et lavt indhold af mættet fedt, og anprisninger, der må antages at have samme mening for forbrugeren, må kun anvendes, hvis mængden af mættede fedtsyrer og transfedtsyrer i produktet tilsammen ikke overstiger 1,5 g pr. 100 g for faste produkter eller 0,75 g pr. 100 ml for væsker, og i begge tilfælde må mængden af mættede fedtsyrer og transfedtsyrer tilsammen udgøre højst 10 % af energiindholdet.*

Anprisningen *"fattig på mættet fedt"* er et eksempel på en anprisning, der vurderes at have samme betydning som den godkendte anprisning *"lavt indhold af mættet fedt"*. Denne anprisning kan derfor bruges på samme betingelser.

Anprisninger såsom *"ekstra lavt indhold af mættet fedt"* eller *"meget lavt indhold af mættet fedt"* har derimod ikke samme betydning som *"lavt indhold af mættet fedt"*. Disse må derfor ikke bruges.

Betegnelsen *"mættede fedtsyrer"* vurderes at betyde det samme som *"mættet fedt"* og denne betegnelse kan derfor bruges synonymt.

I næringsdeklarationen skal betegnelsen *"mættede fedtsyrer"* bruges.

3.3.1.4 LAVT SUKKERINDHOLD

Anvendelsesbetingelser: *En anprisning, ifølge hvilken en fødevare har et lavt sukkerindhold, og anprisninger, der må antages at have samme mening for forbrugeren, må kun anvendes, hvis produktet indeholder højst 5 g sukkerarter pr. 100 g for faste produkter eller 2,5 g sukkerarter pr. 100 ml for væsker.*

Med "sukker" forstås "sukkerarter".

Anprisninger såsom "fattig på sukker" eller "lavt indhold af sukkerarter" vurderes at have samme betydning som "lavt sukkerindhold". Disse anprisninger kan derfor bruges på samme betingelser.

Anprisninger såsom "ekstra lavt sukkerindhold" eller "meget lavt sukkerindhold" har ikke samme betydning som "lavt sukkerindhold". Disse må derfor ikke bruges.

I næringsdeklarationen er det altid betegnelsen "sukkerarter", der skal bruges.

3.3.1.5 LAVT NATRIUMINDHOLD / LAVT SALTINDHOLD

Anvendelsesbetingelser: *En anprisning, ifølge hvilken en fødevare har et lavt natriumindhold/lavt saltindhold, og anprisninger, der må antages at have samme mening for forbrugeren, må kun anvendes, hvis produktet indeholder højst 0,12 g natrium, eller tilsvarende værdi for salt, pr. 100 g eller pr. 100 ml. For vand bør denne værdi ikke overstige 2 mg natrium pr. 100 ml, medmindre der er tale om naturligt mineralvand, der er omfattet af direktiv 80/777/EØF.*

Salt er defineret som totalt natriumindhold x 2,5. Det følger fødevareinformationsforordningens bilag 1, pkt. 11. Højst 0,12 g natrium svarer derfor til højst 0,3 g salt.

3.3.1.6 MEGET LAVT NATRIUMINDHOLD / MEGET LAVT SALTINDHOLD

Anvendelsesbetingelser: *En anprisning, ifølge hvilken en fødevare har et meget lavt natriumindhold/meget lavt saltindhold, og anprisninger, der må antages at have samme mening for forbrugeren, må kun anvendes, hvis produktet indeholder højst 0,04 g natrium, eller tilsvarende værdi for salt, pr. 100 g eller pr. 100 ml. Denne anprisning må ikke anvendes i forbindelse med naturligt mineralvand og andre typer vand.*

Salt er defineret som totalt natriumindhold x 2,5. Det følger fødevareinformationsforordningens bilag 1, pkt. 11. Højst 0,04 g natrium svarer derfor til højst 0,1 g salt.

3.3.1.7 FIBERKILDE

Anvendelsesbetingelser: *En anprisning, ifølge hvilken en fødevare er en fiberkilde, og anprisninger, der må antages at have samme mening for forbrugeren, må kun anvendes, hvis produktet indeholder mindst 3 g fibre pr. 100 g eller mindst 1,5 g fibre pr. 100 kcal.*

Betegnelsen "kostfiber" betyder det samme som "fiber," og denne betegnelse kan derfor bruges synonymt.

Kostfiber er defineret som kulhydratpolymerer med tre eller flere monomere enheder, som hverken fordøjes eller optages i tyndtarmen hos mennesker, og som tilhører følgende kategorier:

- Spiselige kulhydratpolymerer, der forekommer naturligt i fødevarer, som de indtages.
- Spiselige kulhydratpolymerer fra råvarer til fødevarer, der er fremkommet ved fysiske, enzymatiske eller kemiske processer, og som har en positiv fysiologisk virkning, der er påvist ved almindeligt anerkendt videnskabelig dokumentation.
- Spiselige syntetiske kulhydratpolymerer, som har en positiv fysiologisk virkning, der er påvist ved almindeligt anerkendt videnskabelig dokumentation.

Det følger af fødevarerinformationsforordningens bilag 1, pkt. 12.

Anprisninger såsom "god kilde til kostfiber" eller "mange fibre" har den samme betydning som anprisningen "højt fiberindhold", men ikke den samme betydning som "fiberkilde".

Hvis kriterierne for fiberkilde er overholdt, kan anprisningen "Indeholder kostfiber" ligeledes benyttes,

Angivelse af, at en fødevarer har et bestemt indhold af forskellige almindeligt anvendte ingredienser, er ikke ernæringsanprisninger. Angivelse af fuldkorn er f.eks. ikke en ernæringsanprisning (se afsnit 3.11).

I næringsdeklarationen vil betegnelsen "kostfibre" skulle bruges.

3.3.1.8 HØJT FIBERINDHOLD

Anvendelsesbetingelser: *En anprisning, ifølge hvilken en fødevarer har et højt fiberindhold, og anprisninger, der må antages at have samme mening for forbrugeren, må kun anvendes, hvis produktet indeholder mindst 6 g fibre pr. 100 g eller mindst 3 g fibre pr. 100 kcal.*

Se bemærkninger under anprisningen "Fiberkilde".

Anprisningen "rig på fiber" vurderes at have samme betydning som anprisningen "højt fiberindhold".

3.3.1.9 PROTEINKILDE

Anvendelsesbetingelser: *En anprisning, ifølge hvilken en fødevarer er en proteinkilde, og anprisninger, der må antages at have samme mening for forbrugeren, må kun anvendes, hvis mindst 12 % af fødevarerens energiindhold hidrører fra proteiner.*

Betingelserne er baseret på det energibidrag (i procent), som stammer fra protein i produktet. For at nå frem til energibidraget fra protein i procent skal energiomregningsfaktoren for protein, som er 17 kJ/g (4 kcal/g), ganges med produktets indhold af protein pr. 100 g. Energidraget divideres herefter med det samlede energiindhold og ganges med 100.

Proteinindhold til energi:

$\text{proteinandel (g)} \times \text{omregningsfaktor for protein (kJ)}$

Proteinenergiindhold i procent:

$$\frac{\text{proteinindhold (kJ)}}{\text{samlet energi (kJ)}} \times 100\%$$

Hvis et produkt f.eks. indeholder 8 g protein pr. 100 g, vil energibidraget fra protein være 136 kJ pr. 100 g (32 kcal pr. 100 g), idet energiomregningsfaktoren for protein er 17 kJ/g (4 kcal/g). Hvis

produktet har et samlet energiindhold på 1000 kJ pr. 100 g, vil energibidraget fra protein i procent være $136/1000 \times 100 \% = 13,6 \%$.

Proteinindhold til energi:

$$8 \text{ (g)} \times 17 \text{ (kJ)} = 136 \text{ kJ pr. 100 g}$$

Proteinenergiindhold i procent:

$$\frac{136 \text{ kJ}}{1000 \text{ kJ}} \times 100\% = 13,6\%$$

Produktet bør også indeholde en betydelig faktisk mængde protein, da det er vildledende f.eks. at anprise et energifattigt produkt som proteinkilde, selvom den væsentlige del af produktets (lave indhold af) energi kommer fra protein. Det vil være en konkret vurdering, om der er tale om en betydelig faktisk mængde protein. Eksempelvis når et produkt indeholder 1 g protein pr. 100 g (energibidrag = 17 kJ) og har et samlet energiindhold på 50 kJ, vil energibidraget fra protein være 34 %. Selvom energibidraget fra protein i procent er højt, vil dette være vildledende, når det faktuelle indhold af protein er lavt.

Anprisninger såsom "god kilde til protein" eller "proteinrig" har samme betydning som anprisningen "højt proteinindhold", men ikke som "proteinkilde".

3.3.1.10 HØJT PROTEININDHOLD

Anvendelsesbetingelser: En anprisning, ifølge hvilken en fødevare har et højt proteinindhold, og anprisninger, der må antages at have samme mening for forbrugeren, må kun anvendes, hvis mindst 20 % af fødevarens energiindhold hidrører fra proteiner.

Se bemærkninger under anprisningen "proteinkilde".

Anprisningen "rig på protein" og "god kilde til protein" vurderes at have samme betydning som anprisningen "højt proteinindhold". Disse er derfor tilladt.

Brug af superlativer som "ekstra" eller "meget" gør, at anprisningen ikke har samme betydning som den godkendte anprisning "højt indhold". Disse er derfor ikke tilladt.

3.3.1.11 [NAVN PÅ VITAMIN]- OG/ELLER [NAVN PÅ MINERAL]KILDE

Anvendelsesbetingelser: En anprisning, ifølge hvilken en fødevare er en vitamin- og/eller mineralkilde, og anprisninger, der må antages at have samme mening for forbrugeren, må kun anvendes, hvis produktet mindst indeholder en betydelig mængde, som defineret i bilaget til direktiv 90/496/EØF, eller den mængde, der er fastsat i henhold til undtagelser efter artikel 6 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 2006 af 20. december 2006 om tilsætning af vitaminer og mineraler samt visse andre stoffer til fødevarer²² (berigelsesforordningen).

Fra 13. december 2014 er næringsdeklarationsdirektivet (90/496) afløst af reglerne for næringsdeklaration i fødevareinformationsforordningen (1169/2011).

Betydelig mængde af vitaminer og mineraler er defineret som:

- 15 % af de fastsatte næringsstofreferenceværdier pr. 100 g eller 100 ml for andre varer end drikkevarer.

- 7,5 % af de fastsatte næringsstofreferenceværdier pr. 100 ml for drikkevarer.
- 15 % af de fastsatte næringsstofreferenceværdier pr. portion, hvis pakken kun indeholder én enkelt portion.

Næringsstofreferenceværdierne for de enkelte vitaminer og mineraler fremgår af fødevareinformationsforordningens bilag 13, del A.

Anprisninger af vitaminer og mineraler, som f.eks. *"med..."*, *"restitueret..."* (genoprette et indhold, som er fjernet), *"indeholder..."*, *"tilsat..."* eller *"beriget..."* vurderes at have samme betydning som *"kilde til..."* og skal derfor overholde de samme betingelser, som angivet herunder. Det vil sige, at *"tilsat..."* og lignende er anprisninger, som skal overholde de fastsatte kriterier. Det følger af betragtning 21 i anprisningsforordningen.

En henvisning til, at en fødevare er en *"god kilde til"* de pågældende vitaminer eller mineraler, indikerer mere end blot *"kilde til"* og vurderes at have samme betydning som anprisningen *"højt indhold af [navn på vitamin]- og/eller [navn på mineral]"*.

Det er det enkelte navngivne vitamin og/eller mineral, som anprisningen handler om. Det er derfor ikke tilladt at anprise *"kilde til vitaminer og mineraler"*, da uspecifikke ernæringsanprisninger såsom "vitaminer og mineraler" ikke må bruges (se afsnit 3.2.1).

3.3.1.12 HØJT INDHOLD AF [NAVN PÅ VITAMIN]- OG/ELLER [NAVN PÅ MINERAL]

Anvendelsesbetingelser: *En anprisning, ifølge hvilken en fødevare har et højt indhold af vitaminer og/eller mineraler, og anprisninger, der må antages at have samme mening for forbrugeren, må kun anvendes, hvis produktet indeholder mindst det dobbelte af mængden af "[NAVN PÅ VITAMIN]- og/eller [NAVN PÅ MINERAL]kilde".*

Anvendelsesbetingelserne henviser til, at der skal være mindst 30 % af næringsstofreferenceværdierne pr. 100 g eller 100 ml eller pr. pakning, hvis fødevaren sælges i enkeltportionspakning.

For drikkevarer, hvor betydelig mængde er mindst 7,5 % af næringsstofreferenceværdierne pr. 100 ml, vil der for *"højt indhold"* skulle være mindst 15 % af næringsstofreferenceværdierne pr. 100 ml.

Det følger af fødevareinformationsforordningens bilag 13, del A, pkt. 2.

"Rig på" og *"god kilde til"* vurderes at have samme betydning som *"højt indhold af [NAVN PÅ VITAMIN]- OG/ELLER [NAVN PÅ MINERAL]"*.

Brug af superlativer som *"ekstra"* eller *"meget"* medfører, at anprisningen ikke har samme betydning som den godkendte anprisning *"højt indhold"*. Disse er derfor ikke tilladt.

Det er det enkelte navngivne vitamin og/eller mineral, som anprisningen handler om. Det er derfor ikke tilladt at anprise *"højt indhold af vitaminer og mineraler"* eller *"rig på vitaminer og mineraler"*, da det er for uspecifikt (se afsnit 3.2.1).

3.3.1.13 INDEHOLDER [NAVN PÅ NÆRINGSSTOF ELLER ANDET STOF]

Anvendelsesbetingelser: *En anprisning, ifølge hvilken en fødevare indeholder et næringsstof eller andet stof, for hvilket der ikke er fastsat særlige betingelser i henhold til denne forordning, eller anprisninger, der må antages at have samme mening for forbrugeren, må kun anvendes, hvis produktet overholder alle relevante bestemmelser i denne forordning, særlig artikel 5. For vitaminer og mineraler anvendes betingelserne for anprisningen ”-kilde”.*

Denne regel gælder for næringsstoffer eller andre stoffer, hvor der ikke er kriterier i bilaget. "Næringsstof" og "andet stof" er defineret i afsnit 1.1.

Bestemmelsen omfatter anprisninger såsom "*indeholder omega 6- fedtsyrer*", "*indeholder koffein*", "*indeholder lutein*" og "*indeholder Lactobacillus xxx*", der henviser til indhold af et konkret stof eller en konkret mikroorganisme. Disse ernæringsanprisninger er tilladt, hvis virksamheden blandt andet kan fremlægge tilstrækkelig dokumentation for, at stoffet eller mikroorganismen har en gavnlig ernæringsmæssig eller fysiologisk virkning, og at det anpriste stof er i fødevaren i en betydelig mængde. Ved betydelig mængde forstås den mængde, som frembringer den anpriste ernæringsmæssige eller fysiologiske virkning, som dokumenteret med almindeligt anerkendt videnskabelig evidens. Den mængde af produktet, som kan antages at blive indtaget, skal også indeholde en betydelig mængde af det anpriste stof (se kapitel 5).

Vær opmærksom på, at uspecifikke ernæringsanprisninger (som f.eks. "*indeholder bakterier*" eller "*indeholder BCAA*") ikke er tilladt (se afsnit 3.2.1).

Hvis der i beskrivelsen af et stof eller en ingrediens er en direkte eller indirekte henvisning til en funktion eller en virkning i forhold til sundheden (f.eks. "*indeholder antioxidant*" og "*indeholder elektrolytter*"), er der ikke tale om en ernæringsanprisning, men en sundhedsanprisning (se afsnit 3.11).

For næringsstoffer, hvor det er tilladt at anprise "*kilde til...*", har anprisningen "*indeholder [navn på næringsstof]*" samme betydning og skal derfor overholde betingelserne for anprisningen "*kilde til...*". Dette gælder både for vitaminer og mineraler og for protein, kostfiber og omega-3-fedtsyrer. Anprisningen "*Indeholder kostfiber*" kan derfor benyttes, hvis kriterierne for "*fiberkilde*" er overholdt.

Man kan kun henvise til "*rig på*" eller "*højt indhold*" for de næringsstoffer, hvor dette er tilladt (f.eks. "*højt indhold af omega-3-fedtsyrer*"). Selvom det måtte være tilladt at bruge anprisningen "*indeholder omega-6-fedtsyrer*", vil det ikke være muligt at anprise med "*højt indhold af omega 6-fedtsyrer*", da denne ikke er godkendt, jf. bilaget til anprisningsforordningen.

For kosttilskud må virksomheder frivilligt gengive et kendetegnende stof et andet sted (f.eks. på pakning eller i produktnavnet), hvis gengivelsen er neutral. En sådan gentagelse af den obligatoriske mærkning anses ikke for en ernærings- eller sundhedsanprisning, hvis oplysningen står neutralt (se afsnit 3.10). Det følger af anprisningsforordningens artikel 2, stk. 2, nr. 1. Læs mere i kosttilskudsvejledningen²³.

3.3.1.14 KILDE TIL OMEGA-3-FEDTSYRER

Anvendelsesbetingelser: En anprisning, ifølge hvilken en fødevarer er en kilde til omega-3-fedtsyrer, og anprisninger, der må antages at have samme mening for forbrugeren, må kun anvendes, hvis produktet indeholder mindst 0,3 g alfa-linolensyre pr. 100 g og pr. 100 kcal, eller hvis mængden af eicosapentaensyre og docosahexaensyre i produktet tilsammen udgør mindst 40 mg pr. 100 g og pr. 100 kcal.

Der er i anvendelsesbetingelserne taget hensyn til, at der er tale om to typer omega-3-fedtsyrer, som har forskellige fysiologiske funktioner og anbefales indtaget i forskellige mængder. Alfa-linolensyre (ALA) findes typisk i vegetabiliske olier, hvor eicosapentaensyre (EPA) og docosahexaensyre (DHA) typisk findes i fede fisk.

Man skal forholde sig til, hvilken type omega-3-fedtsyrer, man har med at gøre. Produktet skal overholde kravet for hver enkelt af de typer omega-3-fedtsyrer, der er tale om.

Fødevarer skal overholde det nævnte krav til indhold både pr. 100 g og pr. 100 kcal. Dette har til formål at sikre, at anpriste produkter bidrager med en betydelig mængde omega-3-fedtsyrer.

En henvisning til, at en fødevarer er en *"god kilde til omega-3-fedtsyrer"*, indikerer mere end blot *"kilde til"* og har samme betydning som anprisningen *"højt indhold af omega-3-fedtsyrer"*.

3.3.1.15 HØJT INDHOLD AF OMEGA-3-FEDTSYRER

Anvendelsesbetingelser: *En anprisning, ifølge hvilken en fødevarer har et højt indhold af omega-3-fedtsyrer, og anprisninger, der må antages at have samme mening for forbrugeren, må kun anvendes, hvis produktet indeholder mindst 0,6 g alfa-linolensyre pr. 100 g og pr. 100 kcal, eller hvis mængden af eicosapentaensyre og docosahexaensyre i produktet tilsammen udgør mindst 80 mg pr. 100 g og pr. 100 kcal.*

Se bemærkninger under *"kilde til omega-3-fedtsyrer"*.

Anprisningen *"rig på omega-3-fedtsyrer"* og *"god kilde til omega-3-fedtsyrer"* har samme betydning som anprisningen *"højt indhold af omega-3-fedtsyrer"*.

Brug af superlativer som *"ekstra"* eller *"meget"* medfører, at anprisningen ikke har samme betydning som *"højt indhold"*. Dette er derfor ikke tilladt.

3.3.1.16 HØJT INDHOLD AF ENKELTUMÆTTET FEDT

Anvendelsesbetingelser: *En anprisning, ifølge hvilken en fødevarer har et højt indhold af enkeltumættet fedt, og anprisninger, der må antages at have samme mening for forbrugeren, må kun anvendes, hvis mindst 45 % af fedtsyrerne i produktet stammer fra enkeltumættet fedt, og hvis mindst 20 % af produktets energiindhold hidrører fra enkeltumættet fedt.*

Anprisning af *"enkeltumættet fedt"* har samme betydning som *"enkeltumættede fedtsyrer"*.

"Rig på" vurderes at have samme betydning som *"højt indhold"*. Denne anprisning kan derfor bruges på samme betingelser.

Brug af superlativer som *"ekstra"* eller *"meget"* medfører, at anprisningen ikke har samme betydning som *"højt indhold"*. Dette er derfor ikke tilladt.

I næringsdeklarationen skal man altid bruge betegnelsen *"enkeltumættede fedtsyrer"*.

3.3.1.17 HØJT INDHOLD AF FLERUMÆTTET FEDT

Anvendelsesbetingelser: *En anprisning, ifølge hvilken en fødevare har et højt indhold af flerumættet fedt, og anprisninger, der må antages at have samme mening for forbrugeren, må kun anvendes, hvis mindst 45 % af fedtsyrerne i produktet stammer fra flerumættet fedt, og hvis mindst 20 % af produktets energiindhold hidrører fra flerumættet fedt.*

Anprisning af *"flerumættet fedt"* har samme betydning som *"flerumættede fedtsyrer"*.

"Rig på" vurderes at have samme betydning som *"højt indhold"*, og kan derfor bruges på de samme betingelser.

Brug af superlativer som *"ekstra"* eller *"meget"* medfører, at anprisningen ikke har samme betydning som *"højt indhold"*. Dette er derfor ikke tilladt.

Når det gælder næringsdeklaration, skal man altid bruge betegnelsen *"flerumættede fedtsyrer"*.

3.3.1.18 HØJT INDHOLD AF UMÆTTET FEDT

Anvendelsesbetingelser: *En anprisning, ifølge hvilken en fødevare har et højt indhold af umættet fedt, og anprisninger, der må antages at have samme mening for forbrugeren, må kun anvendes, hvis mindst 70 % af fedtsyrerne i produktet stammer fra umættet fedt, og hvis mindst 20 % af produktets energiindhold hidrører fra umættet fedt.*

Anprisning af *"umættet fedt"* har samme betydning som *"umættede fedtsyrer"*.

"Rig på" vurderes at have samme betydning som *"højt indhold"*. Denne anprisning kan derfor bruges på samme betingelser.

Brug af superlativer som *"ekstra"* eller *"meget"* medfører, at anprisningen ikke har samme betydning som *"højt indhold"*. Dette er derfor ikke tilladt.

Ved anprisning af *"umættede fedtsyrer"* skal man deklarere både *"enkeltumættede fedtsyrer"* og *"flerumættede fedtsyrer"*.

3.3.2 Ernæringsanprisninger, som henviser til et fravær af et indhold

Når man anpriser et fravær af et næringsstof, må næringsstoffet ikke være i fødevaren. Der er dog en bagatelgrænse for, hvor meget der kan tillades at være i fødevaren, uden at man vildleder forbrugeren.

De tilladte anprisninger vedrørende *"fri for næringsstof eller andet stof"* er nævnt nedenfor. Anprisningerne *"kulhydratfri"*, *"kolesterolfri"* eller *"transfedtsyrefri"* er f.eks. ikke godkendt og kan derfor ikke bruges. Anprisningen *"alkoholfri"* er tilladt. Anprisningen er underlagt nationale bestemmelser, indtil der vedtages EU-regler (se afsnit 3.7 for dansk praksis på området).

3.3.2.1 ENERGIFRI

Anvendelsesbetingelser: En anprisning, ifølge hvilken en fødevare er energifri, og anprisninger, der må antages at have samme mening for forbrugeren, må kun anvendes, hvis produktet indeholder højst 4 kcal (17 kJ) pr. 100 ml. For sødestoffer til bordbrug gælder grænsen på 0,4 kcal (1,7 kJ) pr. portion med sødende egenskaber svarende til 6 g saccharose (ca. 1 teskefuld sukker).

En henvisning til f.eks. "nul kalorier"/"0 kalorier" og "kaloriefri" har samme betydning som "energifri".

3.3.2.2 FEDTFRI

Anvendelsesbetingelser: En anprisning, ifølge hvilken en fødevare er fedtfri, og anprisninger, der må antages at have samme mening for forbrugeren, må kun anvendes, hvis produktet indeholder højst 0,5 g fedt pr. 100 g eller pr. 100 ml. Anprisninger med udtryk som »X % fedtfri« er dog forbudt.

Anprisninger som "nul fedt", "0 fedt" eller "uden fedt" har samme betydning som "fedtfri".

3.3.2.3 UDEN MÆTTET FEDT

Anvendelsesbetingelser: En anprisning, ifølge hvilken en fødevare ikke indeholder mættet fedt, og anprisninger, der må antages at have samme mening for forbrugeren, må kun anvendes, hvis mængden af mættet fedt og transfedtsyrer tilsammen ikke overstiger 0,1 g mættet fedt pr. 100 g eller pr. 100 ml.

Betegnelsen "mættede fedtsyrer" vurderes at betyde det samme som "mættet fedt" og denne betegnelse kan derfor bruges synonymt.

I næringsdeklarationen skal "mættede fedtsyrer" bruges.

3.3.2.4 SUKKERFRI

Anvendelsesbetingelser: En anprisning, ifølge hvilken en fødevare er sukkerfri, og anprisninger, der må antages at have samme mening for forbrugeren, må kun anvendes, hvis produktet indeholder højst 0,5 g sukkerarter pr. 100 g eller pr. 100 ml.

"Sukkerfri" betyder, at der hverken må være naturligt sukker (f.eks. laktose i mælk) eller tilsat sukker til stede i produktet.

Sukker er defineret som alle mono- og disaccharider. Sukkeralkoholer (polyoler) er ikke omfattet.

Anprisninger som "nul sukker"/"0 sukker", "fri for sukkerarter" eller "uden sukker" har samme betydning som "sukkerfri".

Afgørelse - 18/01347 af 5. juni 2018

Nævnet fastslog i en sag vedrørende brug af anprisningen "sukkerfri" og anprisninger, der må antages at have samme mening for forbrugeren, at en sådan anprisning kun må anvendes, hvis produktet indeholder højst 0,5 g sukkerarter pr. 100 gram eller pr. 100 ml.

3.3.2.5 UDEN TILSAT SUKKER

Anvendelsesbetingelser: *En anprisning, ifølge hvilken der ikke er tilsat sukkerarter til en fødevarer, og anprisninger, der må antages at have samme mening for forbrugeren, må kun anvendes, hvis produktet ikke indeholder tilsatte mono- eller disaccharider eller andre fødevarer, der anvendes på grund af deres sødende egenskaber. Hvis fødevareren har et naturligt indhold af sukkerarter, skal følgende angives på mærkningen: "MED ET NATURLIGT INDHOLD AF SUKKER".*

Sukker er defineret som alle sukkerarter (alle mono- og disaccharider) og ikke kun almindeligt hvidt sukker. Sukkeralkoholer (polyoler) er ikke omfattet.

Ingredienser i en sammensat ingrediens er også en ingrediens i det endelige produkt. Der må derfor ikke være anvendt ingredienser, hvor sukkerarter er tilsat (f.eks. marcipan).

Der må heller ikke være tilsat andre ingredienser, som bruges på grund af deres sødende virkning. Det er ernæringsmæssigt vildledende at fremhæve, at der ikke er tilsat sukkerarter, hvis der samtidig er brugt andre sødende ingredienser, som bidrager til indtag af sukker eller energi.

Der må derfor ikke være tilsat ingredienser, hvor sukkerarter er tilsat, uanset om formålet er at søde produktet. Der må heller ikke være tilsat ingredienser, som naturligt indeholder sukkerarter (f.eks. ananaskoncentrat i en kage) for at søde produktet. Fødevarer, som typisk bruges til at søde produkter, er f.eks. marmelade, sirup, honning, frugtkoncentrater, juice eller ekstrakter.

Det er en konkret vurdering, om en ingrediens er tilsat for at søde produktet. Brug af oligosaccharider (f.eks. maltodextrin) har en sødende effekt og bruges ofte til at søde produkter. Denne ingrediens kan dog også være brugt for at give produktet konsistens. Selvom en sødende ingrediens også måtte have en konsistensgivende egenskab, kan man ikke se bort fra, at der også er tale om en sødende egenskab.

Afgørelse - 23/06709 af 14. september 2023

Nævnet fandt, at det ikke var tilladt at anvende anprisningen "uden tilsat sukker" på produktet og klagers hjemmeside, jf. anprisningsforordningens artikel 8, stk. 1.

Nævnet fastslog, at anvendelseskriterierne i anprisningsforordningens bilag skal forstås således, at der både er krav til, at formålet med tilsætningen ikke må være sødende og til, at produktet ikke påvirkes af de tilsatte fødevarers sødende egenskaber. Nævnet konstaterede herunder, at fødevarer i modsat fald vil kunne anpriseres med "uden tilsat sukker", selvom de er tilsat fødevarer med sødende egenskaber i vilkårlige mængder, hvis blot producenten henviser til, at tilsætningen har et andet formål. På baggrund af, at tilsætningen af de sødende ingredienser ikke kunne afvises at have haft en sødende egenskab i det konkrete tilfælde, var det nævnets vurdering, at klager ikke havde godtgjort, at anvendelsesbetingelserne var overholdt.

Der bør ses på, hvilket produkt der er tale om, og hvilken betegnelse produktet har. Det er muligt at angive f.eks. *"ikke tilsat sukker"* på en æble- og ananasgrød, der består af æble og ananas, hvis der ikke er tilsat sukkerarter eller andre fødevarer for at søde grøden (f.eks. ananaskoncentrat). Forbrugeren forventes at forstå, at grøden består af æbler og ananas (som naturligt indeholder sukkerarter).

Derimod vil æblegrød, der er tilsat ananas eller ananasekstrakt for at søde, ikke kunne anprises med *"ikke tilsat sukker"*. Her må forbrugeren forvente æbler (som naturligt indeholder sukkerarter), men ikke yderligere tilsætninger for at søde produktet.

Det vil også være en vurdering, om brug af forskellige ingredienser (f.eks. usødet tørret frugt) alene er brugt som erstatning for sukkerarter, eller om de i forvejen normalt bruges i produktet. Müsli er f.eks. et produkt, som typisk også indeholder tørret frugt. Forbrugeren forventer derfor den tørrede frugt. En müsli med tørret frugt vil derfor som udgangspunkt kunne bruge anprisningen *"ikke tilsat sukker"*. Derimod vil müsli tilsat f.eks. honning ikke kunne bruge anprisningen, idet honning kun er tilsat for at søde produktet. For produkter, hvor frugt eller tørret frugt ikke er en almindelig bestanddel, må anprisningen ikke bruges, hvis der er brugt f.eks. tørret frugt eller frugtekstrakt for at søde produktet.

Sødestoffer, som er omfattet af fødevaretilsætningsstofreglerne, er omfattet af definitionen på *"fødevarer"*, og sødestoffernes formål er netop at søde produktet. Som teksten er formuleret, er det derfor ikke tilladt at bruge anprisningen *"ikke tilsat sukker"* for produkter, som er tilsat sødestoffer. Fødevarestyrelsen vurderer, at det ikke har været hensigten med reglen at forbyde anprisning af produkter med sødestoffer, idet EU-Kommissionen har foreslået ændring af bestemmelsen. Fødevarestyrelsen accepterer derfor brug af sødestoffer i produkter anprist med *"ikke tilsat sukker"*.

Virksomheden bør ved brug af sødestoffer, som er energigivende (sukkeralkoholer), vurdere, om anprisningen er vildledende. Anprisningen kan være vildledende, hvis den f.eks. giver forbrugeren en forventning om, at produktet ved ikke at være tilsat sukker indeholder mindre energi i forhold til lignende produkter. For fødevarekategorier, hvor det ikke er tilladt eller almindeligt at tilsætte sukkerarter (f.eks. frugtjuice), er det i strid med fødevareinformationsreglerne at fremhæve, at sukker ikke er tilsat. Det følger af fødevareinformationsforordningens artikel 7, stk. 1, litra c.

Afgørelse - 8282/1029 af 4. juli 2011

Nævnet fastslog, at anprisningen *"ikke tilsat sukker"* ikke måtte anvendes på to grødprodukter, som var tilsat koncentrat af æble- og/eller pærejuice blandt andet på grund af koncentraternes sødende egenskaber (for at give produkterne sødme).

Afgørelse - 236/13059 af 19. august 2009

Nævnet fastslog, at en række grødprodukter (cerealieprodukter) tilsat pærekoncentrat ikke var berettiget til at anvende anprisningen *"ikke tilsat sukker"*.

Hvis en fødevarer, der anpriser med *"uden tilsat sukker"*, har et naturligt indhold af sukkerarter (f.eks. naturligt indhold af sukker i en frugtgrød), skal *"Med et naturligt indhold af sukker"* stå på mærkningen. På den måde bliver det klart, at den mængde sukker, der er i produktet, er naturligt forekommende. Denne erklæring, eller henvisningen til naturligt indhold i øvrigt, kan ikke angives i eller i forbindelse med næringsdeklarationen, men skal stå et andet sted på pakningen.

Mærkningen skal forhindre, at forbrugeren bliver vildledt til at opfatte produktet som *"sukkerfrit"*. Der er ikke sat en nedre grænse for, hvornår mærkningen er nødvendig, men kravet bør ses i et ernæringsmæssigt perspektiv. Hvis produktet i sig selv har et så lavt naturligt sukkerindhold, at det lever op til betingelserne for *"sukkerfrit"* (dvs. under 0,5 g sukkerarter pr. 100 g), vil det typisk være vildledende at angive, at fødevaren har et naturligt indhold af sukker.

Reglen giver ikke fleksibilitet i valg af ordlyden af den supplerende mærkning *"Med et naturligt indhold af sukker"*. "Sukkerarter" kan dog vælges i stedet for "sukker".

3.3.2.6 NATRIUMFRI / SALTFRI

Anvendelsesbetingelser: *En anprisning, ifølge hvilken en fødevarer er natriumfri/saltfri, og anprisninger, der må antages at have samme mening for forbrugeren, må kun anvendes, hvis produktet indeholder højst 0,005 g natrium, eller tilsvarende værdi for salt, pr. 100 g.*

Salt er defineret som totalt natriumindhold x 2,5. Det følger af fødevareinformationsforordningens bilag 1, pkt. 11. Højst 0,005 g natrium svarer derfor til højst 0,0125 g (eller afrundet 0,013 g) salt.

Anprisninger som *"indeholder ikke natrium/indeholder ikke salt"* eller *"uden natrium/uden salt"* har samme betydning som *"natriumfri/saltfri"*.

3.3.2.7 IKKE TILSAT NATRIUM / IKKE TILSAT SALT

Anvendelsesbetingelser: *En anprisning, ifølge hvilken der ikke er tilsat natrium/salt til en fødevarer, og anprisninger, der må antages at have samme mening for forbrugeren, må kun anvendes, hvis produktet ikke indeholder tilsat natrium/salt eller en anden ingrediens indeholdende tilsat natrium/salt, og produktet højst indeholder 0,12 g natrium, eller tilsvarende værdi for salt, pr. 100 g eller 100 ml.*

Salt er defineret som totalt natriumindhold x 2,5. Det følger af fødevareinformationsforordningens bilag 1, pkt. 11. Det betyder, at *"tilsat salt"* ikke kun er tilsat natriumchlorid (husholdningssalt), men også andre natriumtilsætninger (f.eks. natriumholdige tilsætningsstoffer).

Fødevarer, som har et naturligt natriumindhold over 0,12 g pr. 100 g, må ikke anpriser med *"ikke tilsat natrium/salt"*, selvom fødevaren ikke er tilsat natrium/salt. Højst 0,12 g natrium svarer til højst 0,3 g salt.

3.3.3 Ernæringsanprisninger, som henviser til et øget eller reduceret indhold (sammenlignende anprisninger)

Ernæringsanprisninger, der angiver eller indikerer et næringsindhold, som er reduceret eller øget i forhold til lignende fødevarer, kalder man sammenlignende ernæringsanprisninger.

Hver ernæringsanprisning har sine anvendelsesbetingelser. Der er desuden særlige betingelser, som alle sammenlignende ernæringsanprisninger i bilaget skal overholde. De særlige betingelser fremgår af anprisningsforordningens artikel 9, stk. 1 og 2, og er nærmere beskrevet i afsnit 3.4.

3.3.3.1 ENERGIREduceret

Anvendelsesbetingelser: *En anprisning, ifølge hvilken en fødevarer er energireduceret, og anprisninger, der må antages at have samme mening for forbrugeren, må kun anvendes, hvis energiværdien er reduceret med mindst 30 %, og med en angivelse af det eller de karakteristika, der gør, at fødevarens samlede energiværdi er reduceret.*

"Kalorielet" eller "færre kalorier" er anprisninger, som har samme betydning som "energireduceret".

Supplerende mærkningskrav

Når denne anprisning bruges, skal fødevaren mærkes med de karakteristika, der gør, at fødevaren er energireduceret. Det kan f.eks. være mindre sukker og/eller mindre fedt. Størrelsen af energireduktionen skal også fremgå (f.eks. 40 % mindre energi). Det er ikke nødvendigt at angive størrelsen på reduktionen af fedt og/eller sukker enkeltvis.

Angivelse af disse karakteristika betragtes som obligatorisk mærkning og ikke som en anprisning af f.eks. "mindre sukker" eller "mindre fedt" i sig selv. I særlige tilfælde kan energireduktionen være angivet på en måde, der kan betragtes som en selvstændig anprisning af reduceret næringsindhold.

Afgørelse - 18842 af 5. august 2013

Nævnet fastslog, at betegnelsen "kalorielet" har samme mening for forbrugeren som "energireduceret". Det er kun tilladt at anprise en fødevarer som kalorielet, hvis betingelserne i bilaget og de øvrige betingelser i forordningen er opfyldt. En anprisning, ifølge hvilken en fødevarer er "light/let" eller "energireduceret", og anprisninger, der må antages at have samme mening for forbrugeren, må kun anvendes, hvis energiværdien er reduceret med 30 % i forhold til andre sammenlignelige produkter, og det oplyses hvilke karakteristika, der gør, at fødevarens samlede energiværdi er reduceret.

3.3.3.2 FORØGET INDHOLD AF [NAVN PÅ NÆRINGSSTOFFET]

Anvendelsesbetingelser: *En anprisning, ifølge hvilken indholdet af et eller flere næringsstoffer, bortset fra vitaminer og mineraler, er forøget, og anprisninger, der må antages at have samme mening for forbrugeren, må kun anvendes, hvis produktet opfylder betingelserne for anprisningen »-kilde«, og produktets indhold af det pågældende stof er mindst 30 % højere sammenlignet med et lignende produkt.*

Denne anprisning er begrænset til de næringsstoffer, hvor det er muligt at anprise "kilde til...". Dette gælder dog ikke vitaminer og mineraler. Det vil sige, at det er muligt at anprise et forøget indhold af protein, kostfiber og omega-3-fedtsyrer.

3.3.3.3 REDUCERET INDHOLD AF [NAVN PÅ NÆRINGSSTOFFET]

Anvendelsesbetingelser: *En anprisning, ifølge hvilken indholdet af et eller flere næringsstoffer er reduceret, og anprisninger, der må antages at have samme mening for forbrugeren, må kun anvendes, hvis produktets indhold af det pågældende stof er mindst 30 % lavere sammenlignet med et lignende produkt, undtagen for mikronæringsstoffer, for hvilke der accepteres en forskel på 10 % i forhold til referenceværdierne i direktiv 90/496/EØF, og for natrium eller den tilsvarende værdi for salt, hvor en forskel på 25 % accepteres.*

Anprisningen »Reduceret indhold af mættet fedt« og anprisninger, der må antages at have samme mening for forbrugeren, må kun anvendes:

- a) *hvis mængden af mættede fedtsyrer og transfedtsyrer i det produkt, der er forsynet med anprisningen, tilsammen er mindst 30 % mindre end mængden af mættede fedtsyrer og transfedtsyrer tilsammen i et lignende produkt, og*
- b) *hvis indholdet af transfedtsyrer i det produkt, der er forsynet med anprisningen, er lavere end eller lig med indholdet i et lignende produkt.*

Anprisningen »Reduceret sukkerindhold« og anprisninger, der må antages at have samme mening for forbrugeren, må kun anvendes, hvis energiindholdet i det produkt, der er forsynet med anprisningen, er lavere end eller lig med energiindholdet i et lignende produkt.

Relevante ernæringsanprisninger er f.eks. reduceret indhold af sukker, fedt, mættede fedtsyrer eller salt.

For natrium/salt er der krav om mindst 25 % reduktion i forhold til lignende produkter. For andre næringsstoffer er der generelt krav om mindst 30 % reduktion.

For reduktion af mikronæringsstoffer, bortset fra natrium/salt, er der krav om en reduktion på mindst 10 % i forhold til næringsstofreferenceværdierne. Der er p.t. ingen eksempler på, at en sådan anprisning er relevant.

For smørbare fedtstoffer er der nogle særlige regler for ”fedtreduceret” eller ”light/let” (se afsnit 2.2).

Næringsstoffer, der fremhæves, skal have en gavnlig effekt på sundheden. Anprisningen kan derfor bruges for næringsstoffer, som ønskes reduceret i kosten (f.eks. sukker, mættede fedtsyrer eller salt).

Anprisning af kolesterol (f.eks. ”kolesterolfri” og ”lavt kolesterolindhold”) anses ikke for at vedrøre en gavnlig egenskab og er derfor ikke tilladt.

Det er vildledende at fremhæve en reduktion af enkelte sukkerarter (f.eks. glucose), hvis det totale indhold af sukkerarter ikke samtidigt er reduceret.

I EU er der regler om, at olier, fedtstoffer og andre fødevarer højst må indeholde 2 g transfedtsyrer pr. 100 g fedt. Det følger af berigelsesforordningens bilag III, del B. En anprisning af reduceret

indhold af transfedtsyrer i forhold til lignende produkter vil derfor ikke kunne bruges, da alle de fødevarer på EU-markedet, som anprisningen er relevant for, allerede har et reduceret indhold. Brug af anprisningen er dermed vildledende. Det følger af fødevareinformationsforordningens artikel 7, stk. 1, litra c.

3.3.3.4 LIGHT / LET

Anvendelsesbetingelser: *En anprisning, ifølge hvilken en fødevare er "light" eller "let", og anprisninger, der må antages at have samme mening for forbrugeren, er omfattet af samme betingelser som dem, der gælder for udtrykket "reduceret"; anprisningen skal desuden ledsages af en angivelse af, hvilke egenskaber der gør fødevaren "light" eller "let".*

Betingelserne for anprisningerne "reduceret" skal være opfyldt, og fødevarens mærkning skal angive, hvilken egenskab, der gør fødevaren "light" eller "let". Anprisningen "light" eller "let" er som oftest knyttet til en reduktion i indhold af fedt eller sukker.

Anprisningen "light/let" i forhold til sukker på fødevarer er mest velegnet til produkter, som ikke indeholder fedtholdige ingredienser (f.eks. læskedrikke, saft, syltetøj eller saftbaseret is).

For eventuelle fedtholdige produkter, der ønskes anprist som "light" med hensyn til sukker, bør der også være sket en reduktion i fedt- og energiindhold. Uanset om et produkt er "light" med hensyn til sukker eller med hensyn til fedt, bør der være sket en væsentlig reduktion i absolut mængde (gram) af henholdsvis sukker og/eller fedt (se afsnit 3.4).

Anprisningen "light" (i betydningen reduceret sukkerindhold) kan ikke bruges på alkoholholdige drikkevarer, da det for disse produkter kun er tilladt at bruge ernæringsanprisninger, der henviser til et lavt alkoholindhold eller et nedsat alkohol- eller energiindhold (se afsnit 3.7).

Supplerende mærkningskrav

Det skal angives på produktet, om produktet er "light" på grund af reduktion i sukker eller på grund af reduktion i fedtindhold. Hvis anprisningen "light" benyttes på læskedrikke, der overholder kriterierne for "sukkerfri", bør anprisningen "light" ledsages af en henvisning til, at produktet er fri for sukker i stedet for at henvise til en reduktion af sukker.

3.4 Særlige regler for sammenlignende ernæringsanprisninger

Sammenlignende ernæringsanprisninger er anprisninger, som fremhæver et (større eller mindre) indhold af energi eller næringsstoffer i én fødevare sammenlignet med lignende fødevarer.

Sammenlignende ernæringsanprisninger, der f.eks. henviser til, at en fødevare har samme indhold af næringsstof, som en anden fødevare eller fødevarekategori, der ikke betragtes som lignende fødevarer, er ikke lovligt anprisninger.

For de enkelte sammenlignende ernæringsanprisninger er der krav til, hvor stor reduktionen eller øgningen skal være i forhold til lignende fødevarer (en væsentlig ændring).

Ifølge de særlige betingelser, som alle de sammenlignende ernæringsanprisninger skal overholde, må sammenligninger kun foretages mellem fødevarer af samme kategori, og her skal en række fødevarer, der tilhører den pågældende kategori, tages i betragtning. Desuden skal sammenligningen vedrøre samme mængde af fødevaren (samme sammenligningsgrundlag), og forskellen skal stå på mærkningen (f.eks. *"35 % mindre fedt i forhold til lignende produkter"*). Det følger af artikel 9, stk. 1, i anprisningsforordningen.

Ifølge de særlige betingelser skal sammenlignende ernæringsanprisninger sammenligne den pågældende fødevares sammensætning med en række fødevarer i samme kategori, herunder andre producenter og varemærkers fødevarer, og der må ikke sammenlignes med fødevarer, som har en sammensætning, der tillader, at fødevarerne ledsages af en anprisning. Det følger af artikel 9, stk. 2, i anprisningsforordningen.

De særlige betingelser er præciseret i de efterfølgende afsnit og i EU-Kommissionens vejledning fra 2007 om gennemførelsen af anprisningsforordningen.

3.4.1 Referencefødevare – hvad skal der sammenlignes med?

3.4.1.1 Fødevarekategori – lignende produkt

Når man bruger sammenlignende anprisninger, skal de fødevarer, der sammenlignes med, tilhøre samme fødevarekategori. "Samme kategori" skal forstås på samme måde som henvisningen til et "lignende produkt", og der skal tages hensyn til forbrugerforståelse og risiko for vildledning.

Et væsentligt princip for alle anprisninger er, at man ikke må rejse tvivl om andre fødevarers ernæringsmæssige tilstrækkelighed. Det følger af artikel 3, 2. led, litra b, i anprisningsforordningen. Det kan man nemt komme til, hvis man sammenligner æbler med pærer, eller hvis man sammenligner energiindholdet i en juice med eksempelvis energiindholdet i et æble.

Man kan f.eks. ikke tage alle mælkeprodukter under én kategori og sammenligne mælk med yoghurt eller fløde eller sammenligne smøreost med fast ost.

De fødevarer, som sammenlignes, bør overordnet set have ensartet næringsindhold. F.eks. vil alle former for drikkevarer ikke kunne betragtes som "samme fødevarekategori" eller "lignende produkter". Man kan derfor ikke sammenligne f.eks. juice med læskedrik eller mælk med juice.

Afgørelse - 18842 af 5. august 2013

Nævnet fastslog, at betegnelsen "kalorielet" har samme mening for forbrugeren som "energireduceret". Virksomheden kunne ikke dokumentere, at energiindholdet var reduceret med 30 % i forhold til andre sammenlignelige produkter. Klager henviste til, at andre produkter blev anprist på samme måde. Disse andre produkter var dog ikke sammenlignelige med virksomhedens produkt (en calorielet smoothie), da der var tale om forskellige fødevarekategorier (et calorielet morgenmadsprodukt og en calorielet leverpostej).

Nogle gange kan man i vurderingen inddrage brugsmåden. Det gælder f.eks. alternative produkter med ensartet næringsindhold såsom smør og margarine, der begge er smørbare fedtstoffer.

Når man bruger sammenlignende ernæringsanprisninger, er det nødvendigt, at de produkter, der sammenlignes med, er klart identificeret for forbrugeren. Sammenligningsgrundlaget skal derfor stå på mærkningen (dvs. hvad der er et "almindeligt produkt"). Fast ost er f.eks. en fødevarekategori med varierende indhold af fedt, og det kan være uklart, hvad et almindeligt "ikke reduceret" produkt er (referenceproduktet). Hvis anprisningen "*reduceret fedtindhold*" bruges, bør der derfor stå, hvad der sammenlignes med (f.eks. "*30 % fedtreduceret i forhold til andre skæreoste*"). På denne måde undgås det, at sammenligningen bliver usand, tvetydig eller vildledende. Det følger af betragtning 21 og artikel 3, 2. led, litra a, i anprisningsforordningen.

3.4.1.2 Sammenligningsgrundlaget - Repræsentativt for markedet

Når man bruger sammenlignende ernæringsanprisninger, skal sammenligningsgrundlaget som udgangspunkt baseres på en række fødevarer i samme kategori, herunder andre producenters og varemærkers fødevarer. Udgangspunktet skal altså være tilsvarende "almindelige produkter", som er repræsentative for markedet. En sammenligning udelukkende baseret på en virksomheds egne produkter er kun tilladt, hvis der ikke eksisterer lignende fødevarer af andre producenter og varemærker inden for produktkategorien.

Desuden skal sammenligningsgrundlaget basere sig på en række fødevarer, som ikke har en sammensætning, der kan anprises. Det betyder, at fødevarer, som allerede er reduceret eller øget i næringsindhold (f.eks. en fedtreduceret variant i fødevarekategorien), ikke skal inddrages i sammenligningsgrundlaget.

I praksis vil det betyde, at man kan tage udgangspunkt i et gennemsnit af næringsindholdet i de lignende produkter, der sammenlignes med. Hvis der er produkter indenfor en fødevarekategori, som har en meget stor markedsandel, skal der ved sammenligningen tages hensyn til denne markedsandel. Det vil sige, at sammenligningen i så fald skal baseres på et vægtet gennemsnit baseret ud fra de markedsandele, som de forskellige produkter har på det danske marked.

Der skal også tages hensyn til den variation, der er i næringsindholdet for de produkter, der sammenlignes med. Hvis der i typiske tilsvarende "almindelige produkter" er en stor variation i det pågældende næringsstofindhold, bør der ikke kun sammenlignes med en gennemsnitsværdi af disse produkter. Det skyldes, at en reduktion på 30 % fedt i forhold til gennemsnitsværdien i disse tilfælde måske ikke adskiller sig fra næringsindholdet i de "almindelige produkter", som befinder sig i den lave ende af variationsskalaen. F.eks. hvis indholdet af fedt i den produktkategori, som sammenligningen foretages med, varierer fra 16 – 32 g pr. 100 g, med et gennemsnit på 24 g, vil det kunne være vildledende at anprise "*reduceret fedtindhold*" for et produkt, som indeholder f.eks. 15 g fedt pr. 100 g, selv om dette er over 30 % reduktion i forhold til gennemsnitsværdien. Dette skyldes, at indholdet af fedt ikke vil adskille sig fra indholdet i tilsvarende "almindelige produkter" i den lave ende af variationsskalaen.

Afgørelse - 10381 af 22. maj 2024

Nævnet fastslog, at der ikke var foretaget en tilstrækkelig sammenligning med en række fødevarer i kategorien "kartoffelchips". Nævnet lagde ved vurderingen bl.a. vægt på, at i relation til anprisninger om reduceret fedtindhold, skal produkterne i sammenligningsgrundlaget repræsentere den variation i fedtindhold, som findes på markedet inden for den pågældende kategori. Nævnet fandt imidlertid, at klager havde foretaget en sammenligning på et utilstrækkeligt sammenligningsgrundlag, idet at en simpel gennemsnitsberegning ikke indeholder en vægtning ud fra de forskellige produkters respektive markedsandele. Efter nævnets vurdering, er der inden for kategorien "kartoffelchips" en relativ stor andel produkter på markedet, som ikke er anprist med et reduceret indhold, og som udgør tilsvarende almindelige produkter, men blot i den lave ende af variationsskalaen. Disse produkter indenfor kategorien "kartoffelchips" burde have været medtaget i sammenligningsgrundlaget.

Hvis en producent udvikler en lettere variant af en fødevarer, skal sammenligningen foretages med alle de lignende "almindelige" repræsentative fødevarer på markedet indenfor den pågældende produktkategori. Producentens oprindelige og ikke-reducerede fødevarer kan ikke bruges som sammenligningsgrundlag alene. Det vil sige, at hvis f.eks. en producent udvikler en marmelade med mindre sukker end virksomhedens oprindelige marmelade, vil det, uanset at virksomhedens oprindelige marmelade indeholder mere sukker end andre marmelader på markedet, ikke være tilladt at anprise, at den nye variant har et "*reduceret indhold af sukker*", hvis der ikke er tale om en sammenligning, som i øvrigt er repræsentativ for øvrige fødevarer indenfor pågældende produktkategori. Det vil i så fald være vildledende og ikke repræsentativt for markedet.

Afgørelse - 9101 af 25. april 2012

Nævnet fastslog, at en sammenlignende ernæringsanprisning ikke kunne benyttes, da virksomheden ikke kunne dokumentere, at produktet var repræsentativt for markedet, og da en sammenligning udelukkende med eget originalprodukt ikke var berettiget.

Udover at sammenligningsgrundlaget skal foretages med lignende repræsentative fødevarer, må sammenligningsgrundlaget kun baseres på en sammenligning med fødevarer, der er tilgængelige på det danske marked for den danske forbruger. Dette hensyn er betinget i, at den sammenlignende anprisning skal være brugbar for den danske forbruger.

Det er ikke hensigtsmæssigt at tage udgangspunkt i eventuelle maksimumsværdier for næringsstoffer (f.eks. i visse fødevarerstandarder), hvis fødevarer med et sådant næringsindhold ikke er repræsentative for markedet. Sammenligningsgrundlaget for f.eks. marmelade er derfor ikke det maksimalt tilladte sukkerindhold, som er fastsat i EU-reglerne, da almindelig marmelade på det danske marked generelt set indeholder mindre sukker end det tilladte maksimumsindhold fastsat i EU-reglerne.

Virksomheden skal kunne redegøre for og/eller dokumentere, hvad der er repræsentativt for det danske marked. I vurderingen af, hvad der er repræsentativt for det danske marked, skal man være opmærksom på, at der kan være tale om et dynamisk marked. Det næringsindhold, man sammenligner sig med, kan derfor ændres over tid i takt med, at der produktudvikles. Virksomheden bør derfor løbende holde sammenligningsgrundlaget ajour i forhold til produktudviklingen på det

relevante marked for at sikre, at anprisningen hele tiden er sandfærdig og ikke vildleder forbrugeren.

3.4.2 Forskellen til produkter, der sammenlignes med, skal være betydelig

Der skal være tale om en væsentlig ændring, så forbrugeren ikke bliver vildledt. For f.eks. fedt, sukker og energi kræves en reduktion på mindst 30 % i forhold til lignende fødevarer, mens der for salt kræves mindst 25 % reduktion.

Reduktionskravene (angivet i procent) bør svare til en reduktion af væsentlig ernæringsmæssig betydning i absolut mængde (gram/kJ). Virksomheden skal derfor vurdere, om der er en væsentlig reduktion i absolut mængde (gram/kJ). Det kan eksempelvis være vildledende at anprise en fødevarer som *"light"* eller *"fedtreduceret"*, hvis fedtindholdet i det tilsvarende *"almindelige produkt"* i forvejen er lavt. F.eks. vil det ikke være af væsentlig ernæringsmæssig betydning at anprise en reduktion af fedt i brød, selv om reduktionen måtte være over 30 %.

Det vil være en konkret vurdering, hvorvidt der er tale om en betydelig faktisk reduktion. Man kan blandt andet inddrage i vurderingen, om der er tale om en mængde, der som minimum svarer til den mængde, der er fastsat som kriterium for f.eks. *"lavt indhold"*. F.eks. en anprisning af et produkt som *"energireduceret"*, hvor selve reduktionen er under 170 kJ/40 kcal (kriteriet for anprisning af *"lavt energiindhold"*) vil som udgangspunkt ikke være en betydelig reduktion af energi, idet denne reduktion ikke er af væsentlig ernæringsmæssig betydning.

3.4.2.1 Sammenligning skal vedrøre samme mængde af fødevarer og forskellen skal angives på mærkningen

Sammenligningen skal vedrøre samme mængde af fødevarer (pr. 100 g for faste fødevarer og pr. 100 ml for væsker/drikkevarer) og kan derfor ikke være en sammenligning af forskellige portionsstørrelser.

Desuden skal reduktionens størrelse stå på produktet. Forskellen i mængden af næringsstoffer kan angives enten i procent og/eller i gram pr. 100 gram. For sødestoffer, der varierer meget i sødhedsgrad, og hvor brug er pr. volumen eller pr. portion (f.eks. 1 teske) og ikke pr. vægtenhed, kan det være relevant at sammenligne mængde pr. volumen.

3.5 Henvisninger til *"naturligt/naturlig"*

Hvis en fødevarer naturligt opfylder en ernæringsanprisnings betingelse(r), kan udtrykket *"naturligt/naturlig"* stå foran anprisningen.

Henvisningen til *"naturligt"* eller *"naturlig"* er ikke en ernæringsanprisning. Her gælder de generelle vildledningsregler. Læs mere i mærkningsvejledningen²⁴.

En ernæringsanprisning af f.eks. *"et naturligt indhold af calcium"* i mælk er tilladt, hvis betingelserne for anprisningen *"[navn på vitamin]- og/eller [navn på mineral]kilde"* er overholdt. Minimælk kan f.eks. ikke anpriseres med *"et naturligt lavt fedtindhold"*, da fedtet er blevet fjernet mekanisk, og det derfor ikke er en naturlig egenskab for mælken.

Ligeledes må brugen af "*naturligt/naturlig*" ikke give indtryk af, at en fødevare har særlige egenskaber, når alle lignende fødevarer har samme egenskaber. Det følger af artikel 7, stk. 1, litra c, i fødevareinformationsforordningen.

3.6 Ernæringsanprisninger, der henviser til konkret indhold

En angivelse af et faktisk næringsindhold i en fødevare (f.eks. 10 g fedt) er som udgangspunkt en næringsdeklarationsoplysning. Næringsdeklarationsreglerne regulerer også frivillig gentagelse af næringsdeklarationsoplysninger.

Det er tilladt at gengive oplysninger om energiværdien alene eller energiværdien samt mængderne af fedt, mættede fedtsyrer, sukkerarter og salt. Det er ikke tilladt frivilligt at gentage indholdet af et enkelt næringsstof. Det følger af artikel 30, stk. 3, i fødevareinformationsforordningen.

Afgørelse - 24/11868 af 17. februar 2025

Nævnet fastslog, at en angivelse af "3,5 % fedt" på emballagens forside og top var gentagelse af fedtindholdet på produktets mærkning i strid med fødevareinformationsforordningens artikel 30, stk. 3, idet fedtindholdet var angivet for sig selv og ikke sammen med information om energiværdien, mængden af mættede fedtsyrer, sukkerarter og salt.

Der er også i andre regler enkelte obligatoriske mærkningskrav, som indebærer angivelse af et faktisk næringsindhold, for visse fødevarer (se afsnit 2.2.2).

En særskilt angivelse af et kulhydratindhold på mærkningen eller i den øvrige markedsføring, f.eks. "60 g kulhydrater", er ikke mulig. Det følger af artikel 30, stk. 3, i fødevareinformationsforordningen. Det er heller ikke muligt at anprise et konkret indhold af kulhydrat efter anprisningsreglerne. Det skyldes, at der ikke er nogen godkendte ernæringsanprisninger vedrørende et indhold af kulhydrat (hverken et forøget, reduceret, højt, lavt eller almindeligt indhold af kulhydrat).

Det kan være muligt at fremhæve et konkret indhold af andre næringsstoffer eller et andet stof (f.eks. "*fedt < 3 %*", "*5 % kostfiber*" eller "*Mindst 20 % protein*"), såfremt denne anprisning har samme betydning som en tilladt ernæringsanprisning. Kriterierne for den pågældende anprisning skal være overholdt ligesom de relevante bestemmelser i anprisningsforordningen og fødevareinformationsforordningen i øvrigt skal være overholdt. Det følger af EU-Kommissionens meddelelse 2018/C 196/01²⁵ om spørgsmål og svar vedrørende anvendelse af fødevareinformationsforordningen, pkt. 3.3.9.

Virksomheden skal vurdere, om anprisningen antyder et absolut indhold (højt/lavt indhold) eller et reduceret/øget indhold i forhold til lignende produkter (sammenlignende ernæringsanprisninger).

Hvis man bruger tillægsord (f.eks. "*max. 7 g fedt pr. 100 g*", "*kun 3 % sukker*" eller "*mindst 4 % kostfiber*"), indikerer det et lavt indhold af fedt/sukker og et højt indhold af kostfiber i fødevaren. Derfor skal kriterierne for "*lavt indhold*" og "*højt indhold*" overholdes. Det første og sidste eksempel er ikke lovlige anprisninger, fordi betingelserne er højst 3 g fedt pr. 100 g for "*lavt fedtindhold*" og mindst 6 g kostfibre pr. 100 g for "*højt fiberindhold*".

Det betyder ikke, at anprisningen altid skal opfattes relativt i forhold til andre produkter (sammenlignende anprisning), når der ikke bruges tillægsord. En anprisning såsom "5 % fibre" kan også opfattes som et absolut "højt indhold", der ikke overholder anvendelsesbetingelserne.

Afgørelse - 12907/12908 af 8. juni 2009

Nævnet fastslog, at en henvisning til "kun 16 % fedt" indikerede, at der var tale om et lavt indhold af fedt, og derved ikke en lovlig anprisning, da den ikke overholdt kriterier for ernæringsanprisningen "Lavt fedtindhold".

Afgørelse - 9101 af 25. april 2012

Nævnet fastslog, at anprisningen "16,1 g sukker & 2,1 g salt pr. 100 g" var en sammenlignende anprisning. I den konkrete sag havde virksomheden ikke kunnet dokumentere, at det anpriste produkt var repræsentativt for markedet og kunne således ikke dokumentere, at kriterierne for anvendelse af anprisningerne var opfyldt.

Afgørelse - 15127 af 24. januar 2013

Nævnet fastslog, at angivelse af "99 kcal bar" var en sammenlignende ernæringsanprisning, idet angivelsen indikerede, at produktet havde et reduceret indhold af energi i forhold til lignende produkter. Dokumentationen for, om det konkrete produkt var sammenligneligt med andre danske produkter, var imidlertid ikke tilstrækkelig.

Obligatoriske eller frivillige oplysninger i en næringsdeklaration er ikke ernæringsanprisninger, men er omfattet af fødevareinformationsreglerne.

Fødevareinformationsreglerne giver også mulighed for brug af supplerende udtryks- eller præsentationsformer, som en del af næringsdeklarationen, og i så tilfælde behandles det ikke som anprisninger omfattet af anprisningsforordningen.

Hvis enkelte elementer i næringsdeklarationen fremhæves ved brug af f.eks. særlige farver eller skriftstørrelser, kan det dog opfattes som en ernæringsanprisning. Det følger af betragtning 46 i fødevareinformationsforordningen.

Læs mere i næringsdeklarationsvejledningen²⁶.

3.7 Ernæringsanprisninger vedrørende alkoholindhold

Alkohol hører under definitionen på et andet stof, som har en ernæringsmæssig eller fysiologisk virkning. Anprisning af alkoholindhold er derfor en ernæringsanprisning.

For drikkevarer med et alkoholindhold på over 1,2 % vol. er det kun følgende ernæringsanprisninger, som må bruges:

- "Lavt alkoholindhold"

- *"Reduceret alkoholindhold" ("light"/"let")*
- *"Reduceret energiindhold" ("light"/"let")*

Det følger af anprisningsforordningens artikel 4, stk. 3.

Kriterier for brug af de tre ernæringsanprisninger på alkoholholdige drikkevarer fastsættes på nationalt niveau – enten i form af regler eller vejledning. Det følger af anprisningsforordningens artikel 4, stk. 4. Danmark har ikke særlige regler for de tre anprisninger for alkoholholdige drikkevarer. Brug af anprisningerne må dog ikke være vildledende.

Anprisningen *"light"* bruges typisk på f.eks. øl, der har et lavere alkoholindhold (ikke nødvendigvis et lavere energiindhold) i forhold til almindelig øl. En henvisning til *"light"* i betydningen *"reduceret energiindhold"*, men ikke reduceret alkoholindhold, bør suppleres med oplysning om, hvad der er reduceret (f.eks. *"reduceret energiindhold"*), og dermed hvad forbrugeren skal forstå ved *"light"* eller *"let"*. Fordi anprisningerne *"light"* og *"reduceret"* udgør sammenlignende ernæringsanprisninger, bør dette fremgå af mærkningen, hvad sammenligningsgrundlaget er, for at undgå vildledning.

Ved anprisning af et *"lavt alkoholindhold"* er et højere alkoholindhold tilladt end ved anprisning af *"alkoholfri"*. Den vejledende grænse for alkoholfri er 0,5 vol. % (se afsnit 3.7.1). Det er en konkret vurdering, hvornår indholdet er lavt nok til ikke at vildlede forbrugeren.

Der er forbud mod brug af sundhedsanprisninger for drikkevarer med et alkoholindhold på over 1,2 % vol. (se afsnit 5.5). Det følger af anprisningsforordningens artikel 4, stk. 3.

3.7.1 Brug af anprisningen *"alkoholfri"*

Anprisningen *"alkoholfri"* kan bruges på drikkevarer, som normalt indeholder alkohol, men hvor alkohol er fjernet, eller som er produceret på en måde, som kun danner en meget begrænset mængde eller ingen alkohol.

Der er ikke EU-kriterier for brug af *"alkoholfri"*. Alkoholindholdet i drikkevarer, der normalt indeholder alkohol, bør være tæt på nul, hvis produktet anpriser som *"alkoholfri"*. Fødevarestyrelsen anbefaler derfor, at indholdet af alkohol ikke overstiger 0,5 vol. %. Dette er på linje med praksis i en række andre EU-lande. I Danmark skal anprisningen vurderes ud fra, om den er vildledende.

F.eks. vil det være vildledende at angive for en mocktail, at den er *"alkoholfri"*, da alle mocktails er alkoholfri. Det vil dog som udgangspunkt ikke betragtes som vildledende, hvis det angives på generisk vis, at mocktails er alkoholfri (se afsnit 3.9).

Alle ernæringsanprisninger vedrørende alkohol- eller energiindhold er omfattet af anprisningsreglerne og kan kun bruges, hvis de generelle principper og betingelser er overholdt (se kapitel 5).

3.7.2 Drikkevarer med alkoholanprisninger skal næringsdeklareres

Alle fødevarer, der markedsføres med ernærings- og sundhedsanprisninger, skal mærkes med

næringsdeklaration. Mængden af det anpriste stof, som ikke står i næringsdeklarationen, skal angives. Det betyder, at der skal stå, hvor meget alkohol produktet indeholder, hvis det f.eks. er anprist med *”lavt alkoholindhold”*, *”reduceret alkoholindhold”* eller *”alkoholfri”*. Denne oplysning skal stå i samme synsfelt som næringsdeklarationen. Det følger af fødevareinformationsforordningens artikel 49.

3.8 Nøglehulsmærket – en ernæringsanprisning

Ernæringsanprisninger i form af nationale ernæringsmærker kan bruges, hvis de følger de nationale regler, der er notificeret til EU-Kommissionen (se afsnit 7.1).

Nøglehulsmærket, som er et ernæringsmærke, har kriterier for flere næringsstoffer (f.eks. fedt, sukkerarter, mættede fedtsyrer og salt), som fødevaren eller fødevarekategorien skal overholde. Der er dermed ikke kun fokus på ét næringsstof, men en samlet ernæringsmæssig sammensætning. I Danmark er Nøglehulsmærket den eneste lovlige ernæringsanprisning, der angiver en særlig gavnlig samlet ernæringsmæssig sammensætning. Det er ikke tilladt at bruge et andet mærke til at indikere, at en fødevares samlede sammensætning er særligt ernæringsmæssigt gavnlig.

Formålet med Nøglehulsmærket er at hjælpe forbrugeren med at vælge fødevarer med en bedre ernæringsmæssig sammensætning inden for de udvalgte fødevarekategorier. Læs mere i Nøglehulsbekendtgørelsen²⁷ og Nøglehulsvejledningen²⁸.

Et mærke eller logo, der har samme betydning som en godkendt ernæringsanprisning (f.eks. et logo med samme betydning som *”sukkerfri”*), kan bruges, hvis kriterierne for ernæringsanprisningen (og de generelle regler) er overholdt.

Importerede fødevarer fra andre EU-medlemsstater, hvor der er anvendt officielle ernæringsmærker fra disse medlemsstater (f.eks. importerede fødevarer fra Finland påført det finske hjertemærke), kan frit omsættes på det danske marked. Mærkningen må dog ikke være vildledende for den danske forbruger.

Nøglehulsmærket kan anvendes på produkter i Danmark som et ernæringsmærke, hvis betingelserne for anvendelse af Nøglehulsmærket er opfyldt. Andre landes officielle ernæringsmærker kan ikke anvendes på dansk producerede fødevarer.

I Fødevarestyrelsens designmanual findes baggrundsinformation om Nøglehulsmærket og en guide til, hvordan det må anvendes på produkter, i markedsføring m.v. Det er vigtigt at bemærke, at man ikke må anprise Nøglehulsmærkede fødevarer som *”sunde”* eller *”sundere”*.

3.9 Ernæringsanprisninger i relation til generelle mærkningsregler

Anprisningsreglerne supplerer de generelle mærkningsregler.

Det er ikke tilladt at fremhæve en særlig egenskab ved en fødevare, hvis alle lignende fødevarer har samme egenskab. Det følger af fødevareinformationsforordningens artikel 7, stk. 1, litra c. Det gælder også

fremhævelse af særlige egenskaber i form af forekomsten eller fraværet af visse ingredienser og næringsstoffer. Det er f.eks. ikke tilladt at fremhæve en læskedrik som *"fedtfri"*, fordi alle læskedrikke er fedtfri, at fremhæve et rugbrød med *"lavt sukkerindhold"*, fordi rugbrød generelt har et lavt sukkerindhold, at fremhæve et lakseprodukt med *"kilde til omega-3"*, fordi laks generelt er kilde til omega-3, eller at fremhæve, at æggehvider har et *"højt proteinindhold"*, fordi æggehvider generelt har et højt indhold af protein.

Egenskaber, der gælder for alle lignende fødevarer, må fremhæves på en generel måde. Det er f.eks. tilladt på et lakseprodukt at skrive *"Laks er en kilde til omega-3"*, eller på et æggehvideprodukt at skrive *"Æggehvider har et højt indhold af protein"*, som generiske ernæringsanprisninger.

3.10 Ernæringsanprisninger for kosttilskud

Kriterierne for ernæringsanprisningerne er i de fleste tilfælde fastsat pr. 100 g (eller pr. 100 ml) og i nogle tilfælde supplerende pr. 100 kcal, fordi kriterierne er møntet på almindelige fødevarer.

For kosttilskud skal indholdet af næringsstof eller andet stof deklareres pr. daglig dosis. Det følger af kosttilskudsbekendtgørelsens²⁹ § 9, stk. 2.

Kosttilskud er pr. definition koncentrerede kilder til næringsstoffer eller andre stoffer med en ernæringsmæssig betydning. Det følger af kosttilskudsbekendtgørelsens § 1, stk. 1, nr. 2.

Ernæringsanprisninger på kosttilskud vedrørende fravær af indhold eller reduceret indhold er således ikke relevante og kan være i strid med de generelle principper og betingelser om, at anprisninger f.eks. ikke må vildlede (jf. afsnit 5.1). Et anprist fravær eller en anprist reduktion af næringsstof eller andet stof skal også have en dokumenteret gavnlig virkning (jf. afsnit 5.2). Det følger af anprisningsforordningens artikel 5, stk. 1, litra b, nr. ii. Det er virksomheden, der skal dokumentere dette.

Afgørelse - 722/3445 af 5. februar 2010

Nævnet fastslog, at anprisningen "ikke tilsat sukker" ikke var i overensstemmelse med det generelle princip om, at den mængde næringsstof, som anprisen skal have en ernæringsmæssig eller fysiologisk virkning. Nævnet vurderede, at den mængde sukker, som en forbruger af det konkrete kosttilskudsprodukt ville have indtaget, hvis produktet havde indeholdt sukker, var uvæsentlig. Det medførte således ikke nogen nævneværdig ernæringsmæssig eller fysiologisk virkning hos forbrugeren, at denne ikke indtog sukkeret, fordi kosttilskuddet var sukkerfrit.

Kosttilskud har typisk et indhold af vitaminer og mineraler, der er langt over de 30 % af referenceindtag, som er kriteriet for brug af ernæringsanprisningen *"højt indhold"*. Anprisningen *"højt indhold"* på kosttilskud er vildledende, hvis der fremhæves en egenskab, som er gældende for alle lignende produkter (kosttilskud). Det følger af kosttilskudsbekendtgørelsens § 1, stk. 1, nr. 2.

For kosttilskud er der krav om, at produktet skal mærkes med de(t) stof(fer), kategorien eller arten af disse næringsstoffer eller andre stoffer, der kendetegner produktet. Det følger af kosttilskudsbekendtgørelsens § 8, stk. 1, nr. 2.

Obligatorisk mærkning er ikke en ernæringsanprisning, da anprisninger pr. definition er enhver frivillig oplysning. Det følger af anprisningsforordningens artikel 2, stk. 2, nr. 1. Det er derfor tilladt at gengive obligatorisk mærkning, såsom det kendetegnende stof, på produktets emballage, i produktnavnet eller i andet markedsføringsmateriale (f.eks. "*indeholder...*" eller "*kilde til...*"), forudsat de(t) pågældende stof(fer) er de(t) kendetegnende stof(fer) for produktet, og forudsat gengivelsen er neutral.

Læs om brug af "*probiotika*" som kendetegnende kategori for kosttilskud i kosttilskudsvejledningen. Anden brug af "*probiotika*" betragtes som en sundhedsanprisning (se afsnit 3.11.1).

3.11 Andre anprisninger, der ligner ernæringsanprisninger

Der er en række anprisninger, der henviser til et indhold i en fødevare, men som alligevel ikke er ernæringsanprisninger.

3.11.1 Antioxidanter, probiotika, glykæmisk indeks m.fl. (sundhedsanprisninger)

Hvis det, der henvises til, i sig selv angiver eller indikerer en funktion eller en effekt på sundheden (f.eks. "*Indeholder antioxidanter*", "*Indeholder probiotika*" (se afsnit 3.10) eller "*Indeholder prebiotika*"), betragtes det som en sundhedsanprisning og ikke en ernæringsanprisning. Det samme gælder, hvis en sådan funktion eller effekt fremgår af et adjektiv, der knytter sig til det anpriste stof (f.eks. "*indeholder prebiotiske kostfibre*"). Det følger af EU-Kommissionens vejledning fra 2007 om gennemførelsen af anprisningsforordningen.

En henvisning til, at et næringsstof forbedrer optagelsen af et andet næringsstof, betragtes ligeledes som en sundhedsanprisning. F.eks. er "*vitamin C øger optagelsen af jern*" en godkendt sundhedsanprisning. Det er derimod hverken en ernærings- eller sundhedsanprisning at oplyse, at en fødevare indeholder f.eks. en mineralkilde, der har en bedre optagelighed end en anden kilde til samme mineral.

Afgørelse – 21/12506 af 15. november 2021

Nævnet fastslog, at anprisninger om bedre optagelighed (af samme stof) ikke er omfattet af definitionen af en ernæringsanprisning i anprisningsforordningens artikel 2, stk. 2, nr. 4, litra b.

I sin vurdering inddrog nævnet EU-Kommissionens udtalelse af 20. januar 2021, hvorefter anprisninger om optagelighed ikke kan anses som en ernæringsanprisning, idet den ikke umiddelbart indikerer en særlig gavnlig ernæringsmæssig egenskab.

Nævnet lagde endvidere vægt på, at klager havde anprist produktet med "2,5 til 4 gange højere optagelse", "F1 optages bedre i kroppen end traditionelle jernpræparater" og "F1 optages 2-4 gange bedre end traditionelle jerntilskud til gravide".

Uspecifikke sundhedsanprisninger kan som udgangspunkt kun anvendes, hvis de ledsages af en godkendt sundhedsanprisning (se kapitel 4). Det følger af anprisningsforordningens artikel 10, stk. 3. Der er på

nuværende tidspunkt ingen godkendte sundhedsanprisninger, der kan siges at være beslægtede med eksemplerne på klassificering nedenfor. Eksemplerne kan derfor først anvendes, hvis der i fremtiden bliver godkendt en specifik sundhedsanprisning, som de kan knyttes til:

- En angivelse af indekstal for indhold af antioxidanter er også en anprisning af en særlig egenskab. Indekseringen (angivelse af et særligt niveau af antioxidanter) kan ikke bruges, da der ikke er godkendt en relateret sundhedsanprisning, som handler om en effekt af et særligt niveau af antioxidanter.
- En henvisning til glykæmisk indeks (GI) er ligeledes en sundhedsanprisning og ikke en ernæringsanprisning. GI er et mål for, hvor meget blodsukkeret stiger efter indtagelse af en fødevarer eller et måltid. GI er derfor en anprisning, der angiver eller indikerer en fysiologisk effekt. Der er endnu ikke godkendt sundhedsanprisninger for glykæmisk indeks, og derfor må der ikke henvises til GI.
- Angivelser såsom indeholder *"aktive bakterier"* eller *"gode bakterier"* er uspecifikke sundhedsanprisninger. Der er ikke beslægtede godkendte sundhedsanprisninger, der kan tilknyttes disse anprisninger. Det betyder, at disse uspecifikke sundhedsanprisninger ikke kan bruges.

3.11.2 Kvalitetsanprisninger (anprisning af ingredienser)

Ernæringsanprisninger handler om et indhold af et næringsstof eller et andet stof, som har en ernæringsmæssig eller fysiologisk gavnlige virkning. En anprisning af forskellige fødevarer ingredienser (f.eks. *"indeholder havre"* eller *"indeholder olivenolie"*) kan have et ernæringsmæssigt sigte uden at være en ernæringsanprisning.

Anprisninger om bestemte fødevarer ingredienser (som ikke er næringsstoffer eller andre stoffer) skal vurderes ud fra de generelle mærknings- og vildledningsregler.

Fokus på særlige ingredienser i en bestemt kontekst (f.eks. ved hjælp af billeder – se afsnit 4.7) kan dog godt være anprisninger, som indikerer eller angiver en ernærings- eller sundhedsmæssig gavnlige egenskab. Dette er i så fald omfattet af anprisningsreglerne. Det følger af anprisningsforordningens artikel 2, stk. 2, nr. 1.

Fuldkorn er en beskrivelse af en hel fødevarer kategori (korn), hvor man fremhæver, at hele kornet er brugt. Anprisninger såsom *"indeholder fuldkorn"* vurderes ud fra de generelle mærknings- og vildledningsregler.

Fuldkornspartnerskabets fuldkornslogo *"Vælg fuldkorn først"* betragtes som et kostråd og ikke som et ernæringsmærke. Hvis der i markedsføringen af et produkt med fuldkornslogoet fokuseres på supplerende ernæringsmæssige egenskaber (f.eks. fedt og sukker), skal kriterierne for anprisning af disse næringsstoffer overholdes.

4. Sundhedsanprisninger

4.1 Hvad er en sundhedsanprisning?

En sundhedsanprisning er enhver anprisning, der angiver, indikerer eller antyder en sammenhæng mellem en fødevare og menneskers sundhed. Hvor ernæringsanprisninger siger noget om en fødevares indhold, siger sundhedsanprisninger noget om den effekt, som en fødevare eller en fødevarebestanddel har på den menneskelige organisme, herunder både vækst, udvikling, fysiske, psykiske og adfærdsmæssige funktioner og helbredsmæssigt velvære.

Der er enighed blandt medlemsstaterne om, at ordet sundhed skal forstås bredt.

”Sundhedsanprisning” omfatter alle angivelser eller indikationer af en sammenhæng mellem en fødevare eller en bestanddel af en fødevare og dennes effekt på sundheden. Det følger af anprisningsforordningens artikel 2, stk. 2, pkt. 5.

EU-dom - C-544/10

Dommen konkluderer, at udtrykket ”sundhedsanprisning” skal forstås bredt og omfatter en betegnelse såsom ”letfordøjelig”. Definitionen er ikke begrænset af, om der er tale om varige eller forbigående effekter på sundheden.

Afgørelse – 18/07959 af 7. februar 2019

Nævnet vurderede under henvisning til præmis 35 i EU-dom C-544/10, at klager ved at anprise, at forbrugeren ikke vil opleve negative virkninger som kvalme og forstoppelse efter indtagelse af det pågældende produkt (jerntilskud), angav en sammenhæng mellem produktet og sundheden.

Nævnet fandt derfor, at anprisningen var omfattet af definitionen på en sundhedsanprisning. Sundhedsanprisningen var ikke godkendt, og markedsføringen af produktet var derfor i strid med anprisningsforordningens artikel 10, stk. 1.

Visse anprisninger kan ved en konkret vurdering falde uden for forordningens anvendelsesområde. Det kan f.eks. være anprisninger, der udelukkende henviser til en skønhedseffekt, og hvor der ikke er tilknyttet en kropsfunktion eller en henvisning til sundhed i øvrigt. Fødevarestyrelsen har f.eks. i en konkret sag vurderet, at en anprisning af zink og dets effekt på dårlig ånde ikke kunne betragtes som en sundhedsanprisning men derimod som en anprisning, der falder uden for forordningen.

Hvis en anprisning, som kan være relateret til skønhed, angiver eller indikerer en effekt på hudens sundhed (f.eks. *”godt for din hud”* eller *”opretholde fugtbalance”*), vil den som udgangspunkt være omfattet af forordningens anvendelsesområde.

Afgørelse – 19/06200 af 27. september 2019

Nævnet fandt, at anprisningerne ”at opretholde fugtbalance”, ”så godt for vores hud” og ”kan hudens fugtbindende evne med tiden øges”, er sundhedsanprisninger i anprisningsforordningens forstand. Nævnet lagde vægt på, at anprisningerne angik produkternes virkning på hudens sundhed, navnlig hudens fugtbalance og hudens fugtbindende evne. Nævnet vurderede, at anprisningerne både isoleret set og set i sammenhæng med resten af annoncen indikerede at have gavnlige effekter på hudens sundhed i form af fugtbalance og hudens fugtbindende evne. Sundhedsanprisningerne var ikke godkendt eller medtaget på listerne over anprisninger, tilladt i henhold til artikel 13 og 14. Markedsføringen af produkterne var derfor i strid med anprisningsforordningens artikel 10, stk. 1.

Anprisninger, som falder uden for forordningen, skal overholde de generelle vildledningsregler. Det betyder, at anprisningerne ikke må vildlede, være uklare eller forvirrende, og at de skal bygge på relevante videnskabelige oplysninger. Det følger af artikel 36, stk. 2, og artikel 7, stk. 1 og 2, i fødevarerinformationsforordningen.

4.2 Kun godkendte sundhedsanprisninger kan bruges

Det er kun tilladt at bruge sundhedsanprisninger, der er godkendte.

En godkendt sundhedsanprisning må bruges, når de specifikke betingelser for anprisningen, de generelle betingelser for alle sundhedsanprisninger samt de generelle principper og betingelser, som gælder for alle anprisninger, er overholdt (se kapitel 5). Det følger af anprisningsforordningens artikel 10, stk. 1.

En oversigt over godkendte og afviste sundhedsanprisninger fremgår af EU-Kommissionens fællesskabsregister. I dette register kan man finde betingelser for brug af sundhedsanprisningerne og begrundelser for de afviste sundhedsanprisninger.

Der er forskellige kategorier af sundhedsanprisninger, og for disse kategorier gælder forskellige godkendelsesprocedurer. Det følger af anprisningsforordningens artikel 13 og 14.

Det er EU-Kommissionen, som godkender nye sundhedsanprisninger (se afsnit 4.9 for ansøgningsprocedure). Det er en forudsætning for godkendelse af en sundhedsanprisning, at ansøger har fremlagt tilstrækkelig videnskabelig evidens for anprisningen. Der er ikke forskel på krav til dokumentation for de forskellige kategorier af sundhedsanprisninger. Den Europæiske Fødevarer sikkerhedsautoritet (herefter EFSA) vurderer, om der er tilstrækkelig evidens for sundhedsanprisningerne.

Sundhedsanprisninger kan kun godkendes, hvis de falder ind under de kategorier, som er nævnt i artikel 13 eller 14. Det vil sige, at en sundhedsanprisning skal være relateret til en gavnlig fysiologisk eller psykologisk effekt for at blive godkendt.

En godkendelse af en sundhedsanprisning betyder kun, at selve anprisningen er godkendt. Derimod betyder det ikke, at den anpriste fødevarer eller bestanddel af fødevarer er godkendt i EU. Hvorvidt

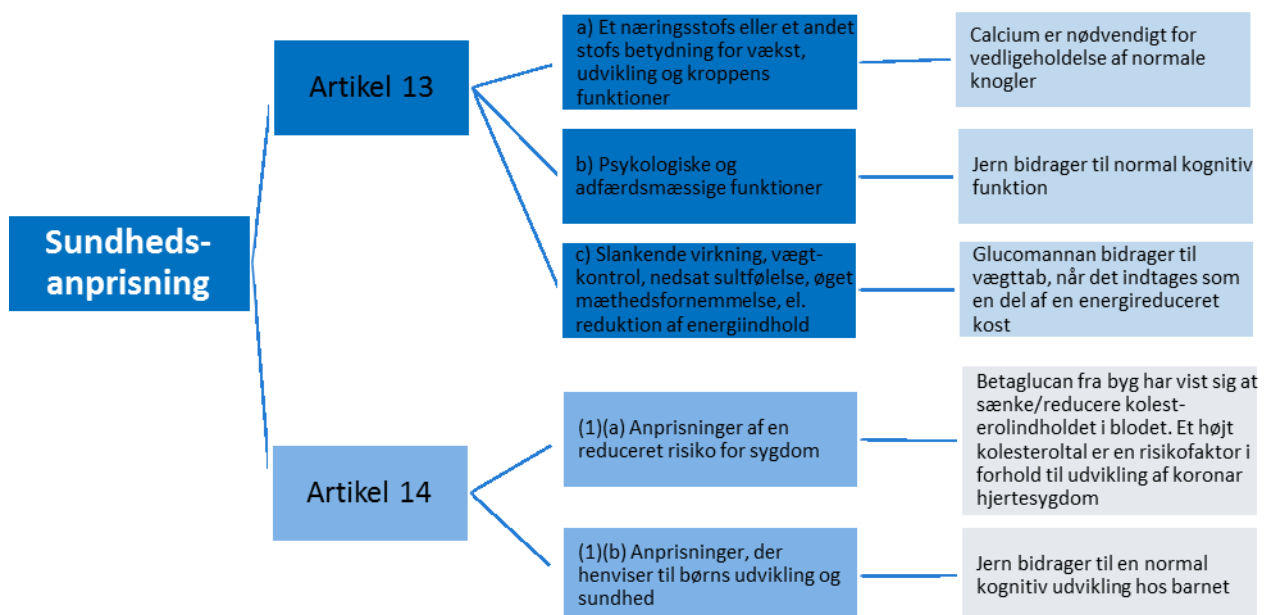
en fødevarer lovligt kan markedsføres, er reguleret af andre EU-regler, nationale regler og/eller en konkret vurdering fra de nationale lægemiddelmyndigheder af, om produktet eller bestanddele heraf reguleres af lægemiddelovgivningen. Det følger af betragtning 17 i Kommissionens forordning nr. 432/2012³⁰.

4.3 Forskellige kategorier af sundhedsanprisninger

Sundhedsanprisninger kan inddeles i forskellige kategorier, alt efter hvilken artikel i anprisningsforordningen de er godkendt under.

Sundhedsanprisninger kan kun godkendes, hvis de falder ind under de kategorier, som er nævnt i artikel 13 eller 14, og der skal være tale om en gavnlig fysiologisk eller psykologisk virkning.

Kategorierne er illustreret i figur 2.

Figur 2. Eksempler på godkendte sundhedsanprisninger i de forskellige kategorier

Se afsnit 3.11 for afgrænsningsspørgsmål mellem, hvornår en anprisning er en ernæringsanprisning eller en sundhedsanprisning.

4.4 Artikel 13-anprisninger (andre sundhedsanprisninger end dem, der henviser til en reduceret risiko for sygdom og til børns udvikling og sundhed)

De sundhedsanprisninger, som kaldes artikel 13-sundhedsanprisninger, beskriver eller henviser til følgende:

- et næringsstofs eller et andet stofs betydning for vækst, udvikling og kroppens funktioner,
- psykologiske og adfærdsmæssige funktioner eller
- en slankende virkning eller vægtkontrol eller nedsat sultfølelse eller øget mæthed, fornemmelse eller til en reduktion af kostens energiindhold.

Se eksempler i figur 2 under afsnit 4.3.

De godkendte artikel 13-sundhedsanprisninger er i bilaget (artikel 13-listen) til Kommissionens forordning nr. 432/2012.

Flere sundhedsanprisninger er blevet afvist, fordi der ikke kunne henvises til en kropsfunktion (f.eks. *"Silicon reduces the appearance of wrinkles as it stimulates the formation of collagen and helps improve skin elasticity"*). Dermed tilhører den ikke en af de ovennævnte kategorier.

4.4.1 Godkendelsesproces for artikel 13-anprisninger

Medlemsstaterne har inden 31. januar 2008 sendt over 44.000 forslag til artikel 13-sundhedsanprisninger til EU-Kommissionen til brug for udarbejdelse af artikel 13-listen. Det følger af anprisningsforordningens artikel 13, stk. 2 og 3. Efter en screenings- og sammenlægningsproces sendte EU-Kommissionen 4.637 anprisninger (ID-nr.) til vurdering til EFSA (den konsoliderede liste), som herefter betegnes som de sundhedsanprisninger, der er omfattet af godkendelsesprocessen. Sundhedsanprisninger, der herefter er trukket tilbage af medlemsstaterne, er ikke længere omfattet af processen. Den konsoliderede liste ligger på EFSA's hjemmeside.

EU-Kommissionen besluttede i 2010 at udskyde vurderingen af de sundhedsanprisninger, der vedrører planter, for at fremskynde godkendelsesprocessen. Artikel 13-listen med 222 sundhedsanprisninger har fundet anvendelse siden 14. december 2012. Listen bliver løbende opdateret.

Godkendelsesprocessen for en række sundhedsanprisninger, som har været underlagt denne procedure, er endnu ikke afsluttet. Dette gælder sundhedsanprisninger af planter og enkelte sundhedsanprisninger vedrørende fødevarer, næringsstoffer eller andre stoffer, som EFSA har vurderet, at der er tilstrækkelig dokumentation for, men hvor EU-Kommissionen endnu ikke har truffet afgørelse (f.eks. nogle koffeinanprisninger). Disse sundhedsanprisninger er omfattet af overgangsordninger og kaldes for on hold-sundhedsanprisninger (se afsnit 7.2).

En godkendelse af nye anprisninger (udvidelse af artikel 13-listen) kræver en individuel ansøgningsproces (se afsnit 4.8). Det følger af anprisningsforordningens artikel 13, stk. 5.

4.5 Artikel 14-anprisninger (sundhedsanprisninger af en reduceret risiko for sygdom og af børns udvikling og sundhed)

De sundhedsanprisninger, som kaldes artikel 14-sundhedsanprisninger, henviser til:

- stk. 1, litra a) en reduceret risiko for sygdom
- stk. 1, litra b) børns udvikling og sundhed.

Se eksempler i figur 2 under afsnit 4.3.

Godkendelse af artikel 14-sundhedsanprisninger kræver en individuel ansøgningsproces (se afsnit

4.9).

4.5.1 Sundhedsanprisninger, der henviser til en reduceret risiko for sygdom (artikel 14, stk. 1, litra a)

"Anprisning af en reduceret risiko for sygdom" er enhver sundhedsanprisning, der angiver, indikerer eller antyder at indtag af en fødevarekategori, en fødevare eller en af dens bestanddele i betydelig grad reducerer en risikofaktor for udvikling af en sygdom hos mennesker. Det følger af artikel 2, stk. 2, nr. 6, i anprisningsforordningen.

De godkendte sundhedsanprisninger i denne kategori (anprisningsforordningens artikel 14, stk. 1, litra a) består af to sætninger. Den ene sætning beskriver effekten i forhold til en risikofaktor, og den anden beskriver sammenhængen mellem en risikofaktor og sygdom. Begge sætninger skal angives ved brug af den godkendte anprisning (f.eks. *"Beta-glucaner fra byg har vist sig at sænke kolesterolindholdet i blodet. Et højt kolesteroltal er en risikofaktor i forhold til udvikling af koronar hjertesygdom"*).

Det er ikke tilladt at omskrive godkendte sundhedsanprisninger, som handler om reduktion af en risikofaktor til, at fødevaren eller en bestanddel heraf reducerer risikoen for sygdom (se kapitel 8). F.eks. er det ikke tilladt at skrive *"Beta-glucaner fra byg har vist sig at sænke kolesterolindholdet i blodet og derved mindske risiko for udvikling af koronar hjertesygdom"*. Det følger af fødevareinformationsforordningens artikel 7, stk. 3.

Ved ansøgning om godkendelse af sådanne sundhedsanprisninger, vil anprisningen kun kunne godkendes, hvis det dels er muligt at henvise til en effekt i forhold til en risikofaktor, og dels er muligt at henvise til en sammenhæng mellem risikofaktor og sygdom. Dvs. i form af en reduktion af en risikofaktor for udvikling af en sygdom hos mennesker. Sygdomsanprisninger godkendes ikke. F.eks. er en ansøgning om godkendelse af en sundhedsanprisning vedrørende indtag af vand og reduktion af risiko for udvikling af dehydrering blevet afvist, da der ikke kunne henvises til og dokumenteres en reduktion af en risikofaktor for udvikling af en sygdom. Reduceret vandindhold i vævene er ikke en risikofaktor, men en indikation eller mål for selve sygdommen (dehydrering).

En henvisning til en vedligeholdelse af en normal funktion i relation til en risikofaktor for udvikling af sygdom (f.eks. vedligeholdelse af normalt kolesterolindhold i blodet) vil være en artikel 13-sundhedsanprisning, mens en henvisning til en reduktion af risikofaktoren (f.eks. reduktion af kolesterol i blodet) vil være omfattet af artikel 14, stk. 1, litra a (dvs. en artikel 14-sundhedsanprisning). Det følger af EU-Kommissionens vejledning fra 2007 om gennemførelsen af anprisningsforordningen.

4.5.2 Sundhedsanprisninger, der henviser til børns udvikling og sundhed (artikel 14, stk. 1, litra b)

Alle sundhedsanprisninger, der direkte eller indirekte angiver, at en fødevare eller bestanddel af en fødevare har betydning for børns udvikling og sundhed, er omfattet af artikel 14 og kan kun bruges, hvis der er en godkendt artikel 14-sundhedsanprisning. Det følger af anprisningsforordningen artikel 14, stk. 1, litra b.

Børn bør forstås som værende den periode, hvor man vokser. I praksis svarer det til en alder fra 0 – 18 år. Det følger af EU-Kommissionens vejledning fra 2007 om gennemførelsen af anprisningsforordningen. Spædbørn og småbørn er en underkategori til børn. Det er altid en konkret vurdering, hvorvidt mærkningen og markedsføringen af en fødevare er rettet mod børn, og virksomheden derfor kun må bruge artikel 14-godkendte sundhedsanprisninger.

Artikel 13-sundhedsanprisninger, som henviser til vækst og udvikling og kroppens funktioner, gælder hele den generelle befolkning, herunder børn. For de godkendte artikel 13-sundhedsanprisninger er det dog ikke tilladt specifikt at henvise til børns vækst og udvikling i anprisningens ordlyd. En specifik henvisning til børns vækst og udvikling er mulig, hvis der er godkendt en sundhedsanprisning under artikel 14, stk. 1, litra b. Hvis man ønsker at få godkendt en sundhedsanprisning vedrørende en funktion, som kun omfatter børn, hører den også under artikel 14. Det følger af EU-Kommissionens vejledning fra 2007 om gennemførelsen af anprisningsforordningen.

Sundhedsanprisninger for produkter, der kun er tiltænkt børn (børnemad, som defineret i FSG-forordningen³¹, tilskudsblandinger eller kosttilskud udelukkende rettet mod børn) må kun benyttes, hvis anprisningerne er godkendt i henhold til artikel 14, stk. 1, litra b.

For modernælkserstatninger er det forbudt at anvende ernærings- og sundhedsanprisninger (se afsnit 2.2.1.2). Det følger af forordning nr. 2016/127.

4.6 Ændring af ordlyd i en godkendt sundhedsanprisning

Udgangspunktet er, at en godkendt sundhedsanprisning skal være formuleret med den ordlyd, der er godkendt af EU-Kommissionen, og som fremgår af fællesskabsregistret. Det skyldes, at godkendelsen gælder den sundhedseffekt, som ordlyden angiver, og er udtryk for de forhold det videnskabelige grundlag angiver.

Det er dog tilladt at bruge en anden formulering af en godkendt sundhedsanprisning, hvis anprisningen har samme betydning for forbrugeren (se afsnit 4.6.1): "Anprisninger, der i kraft af deres formulering har samme betydning for forbrugerne som en tilladt sundhedsanprisning, idet de viser den samme sammenhæng mellem en fødevarekategori, en fødevare eller en af dens bestanddele og sundhed, bør også være omfattet af de anvendelsesbetingelser, der er angivet for de tilladte sundhedsanprisninger."

Formålet med at tillade en variation i ordlyd er at kunne forbedre forbrugerforståelsen, idet man kan tage hensyn til, at der kan være kulturelle og sproglige forskelle i de forskellige medlemsstater:

"Some flexibility of wording of the claim is possible provided its aim is to help consumer understanding taking into account factors such as linguistic and cultural variations and the target population. Adapted wording must have the same meaning for the consumer as the authorised claim in the EU Register." (Se EU-Kommissionens fællesskabsregister).

4.6.1. Samme betydning som den godkendte sundhedsanprisning

En ændret ordlyd af anprisningen skal både have den samme betydning for forbrugeren og beskrive den samme sammenhæng mellem fødevare og effekt, som den godkendte anprisning. Det er virksomhedens ansvar at dokumentere, at den ordlyd som de bruger, har samme betydning som den godkendte anprisning.

Ændringen eller udeladelsen af f.eks. et enkelt tillægsord eller omskrivning af den omhandlede funktion kan give anprisningen en helt anden betydning. Selvom nogle ændringer kan være acceptable, når de vurderes enkeltvis, kan kombinationen af alle elementer medføre, at anprisningen ikke anses for at have samme betydning som den godkendte.

4.6.1.1 Omskrivning af "bidrager til" / "bidrager til at vedligeholde"

De fleste godkendte anpriser vedrører et næringsstof eller et andet stof xx, som bidrager til en funktion yy, eller har ordlyden, at *"xx bidrager til at vedligeholde en funktion yy"*.

Kropsfunktionerne er afhængige af mange faktorer, og det pågældende næringsstof eller andet stof bidrager til den nævnte funktion. Anprisningens ordlyd må derfor ikke ændres, så det kommer til at fremstå som om, at næringsstoffet er altafgørende for den funktion, eller at funktionen styrkes eller optimeres af stoffet.

"Er med til . . . " eller *"spiller en rolle . . . "* er eksempler på udtryk som betyder det samme som *"bidrager til..."*.

"Styrke . . . ", "optimere . . . ", "booste" eller "er nødvendig for . . . " er eksempler på udtryk, som ikke har samme betydning, som *"bidrager til..."*.

Det samme princip gælder for anpriser, der indeholder formuleringen *"at vedligeholde en funktion"*. At henvise til *"at opretholde"* eller *"at understøtte"* en funktion vil have samme betydning, mens en henvisning til *"at styrke"* eller *"give øget effekt"* går længere end den godkendte anprisning.

Det giver typisk en anden betydning, hvis man undlader at henvise til, at der er tale om et *"bidrag til"* at vedligeholde, idet man gør egenskaben absolut. Hvis den godkendte anprisning handler om at *"bidrage til at vedligeholde"*, kan ordlyden ikke ændres til *"vedligeholder"*.

Det er ikke tilladt ved brug af en artikel 13-sundhedsanprisning, som f.eks. omhandler *"vedligeholdelse af en normal funktion"*, at angive eller indikere, at der også er tale om en reduktion af en risikofaktor for udvikling af sygdom (f.eks. kolesterolindhold i blodet). En henvisning til en reduktion af en risikofaktor er kun tilladt, hvis det er en godkendt artikel 14-sundhedsanprisning (se afsnit 4.5.1).

Eksempler:

Godkendt anprisning	Ændret ordlyd kan bruges	Ændret ordlyd kan ikke bruges

Niacin bidrager til et normalt energistofskifte.	Niacin er med til at understøtte et normalt energistofskifte.	Niacin er nødvendigt for et normalt energistofskifte. Niacin bidrager til at styrke et normalt energistofskifte.
Mangan bidrager til at vedligeholde normale knogler.	Mangan spiller en rolle i vedligeholdelsen af normale knogler. Mangan er med til at opretholde normale knogler.	Mangan styrker knoglerne. Mangan vedligeholder normale knogler.
Fluorid bidrager til at vedligeholde mineraliseringen af tænderne.	Fluorid har en funktion i forhold til at vedligeholde mineraliseringen af tænderne.	Fluorid bidrager til at optimere mineraliseringen af tænderne. Fluorid øger mineraliseringen af tænderne.
Chitosan bidrager til at vedligeholde et normalt kolesterolindhold i blodet.	Chitosan hjælper med at vedligeholde et normalt kolesterolindhold i blodet.	Chitosan bidrager til at reducere kolesterolindholdet i blodet.

4.6.1.2 Omskrivning eller udeladelse af "normal"

Mange anprisninger beskriver en sammenhæng mellem et stofs rolle og vedligeholdelse af normale kropsfunktioner. I overensstemmelse med EFSA's konklusioner er det videnskabelige grundlag kun dækkende for kroppens normale funktioner og ikke udvidede funktioner i forhold til normaltilstanden. En ændret ordlyd må derfor ikke indikere eller angive, at der er tale om en udvidet funktion i forhold til den godkendte anprisning. Formuleringer som "*sund*", "*god*" eller "*stærkere*" har f.eks. ikke samme betydning som "*normal*". Disse formuleringer kan derfor ikke bruges synonymt med "*normal*".

Eksempler:

Godkendt anprisning	Ændret ordlyd kan ikke bruges
Folat bidrager til normal bloddannelse.	Folat bidrager til sund bloddannelse. Folat bidrager til en optimal bloddannelse.
Calcium er nødvendigt for vedligeholdelse af normale tænder.	Calcium er nødvendigt for/bidrager til vedligeholdelse af sunde tænder. Calcium bidrager til stærkere tænder.

En udeladelse af "*normal*" kan bruges, hvis dette ikke ændrer anprisningens betydning.

Eksempler:

Godkendt anprisning	Ændret ordlyd kan bruges
Jern bidrager til en normal ilttransport i kroppen.	Jern bidrager til ilttransport i kroppen.

Niacin bidrager til nervesystemets normale funktion.	Niacin bidrager til nervesystemets funktion.
--	--

4.6.1.3 Omskrivning af den anpriste funktion

Flere af de godkendte sundhedsanprisninger er generelle. Hvis omskrivningen af selve funktionen er inden for det videnskabelige grundlag (EFSA-vurderingen), og den overordnede forståelse af og anvendelsesområdet for anprisningen bibeholdes, er det muligt at omskrive funktionen af en godkendt anprisning.

En omskrivning af selve funktionen må dog ikke gå længere end det, der er videnskabeligt grundlag for.

Eksempler:

Godkendt anprisning	Tilladt omskrivning af funktion	Bemærkning
Phosphor bidrager til et normalt energistofskifte	Phosphor bidrager til en normal produktion, lagring og omsætning af energi	EFSA konkluderer, at phosphor er et essentielt næringsstof, som indgår i energistofskiftet, idet det indgår i produktion, lagring og omsætning af energi. Her er funktionen beskrevet med andre ord i henhold til EFSA's udtalelse uden at ændre betydning eller anvendelsesområde.
Magnesium bidrager til en normal muskelfunktion	Magnesium bidrager til en normal muskelsammentrækning	EFSA konkluderer, at der er videnskabeligt grundlag for, at magnesium spiller en rolle for muskelsammentrækningen. Her vil omskrivning umiddelbart ikke udvide eller indikere en anden funktion end den effekt, som den godkendte anprisning handler om.

Eksempler:

Godkendt anprisning	Ikke-tilladt omskrivning af funktion	Bemærkning
Kobber bidrager til et normalt energistofskifte.	Kobber bidrager til en normal nedbrydning af fedt i fedtvæv.	Det fremgår af EFSA's vurdering, at kobber indgår i mange oxidative reaktioner, som er med til at nedbryde fedt i fedtvæv. Men ved at henvise til kun ét delelement – fedtnedbrydning – ændrer anprisningen betydning, idet den indikerer, at der er tale om vægttab eller en slankende effekt.

Zink bidrager til en normal omsætning af vitamin A.	Zink bidrager til en normal omsætning af næringsstoffer.	Det fremgår af EFSA's vurdering, at zink bidrager til en omsætning af næringsstoffer, herunder vitamin A. Selvom den ændrede ordlyd er i overensstemmelse med det videnskabelige grundlag, ændres anvendelsesområdet for anprisningen, som kun omfatter omsætning af vitamin A.
Plantesteroler har vist sig at sænke kolesterolindholdet i blodet. Et højt kolesteroltal er en risikofaktor i forhold til udvikling af koronar hjertesygdom	Plantesteroler har vist sig at sænke kolesterolindholdet i blodet. Et højt kolesteroltal er en risikofaktor i forhold til udvikling af hjertekar sygdomme.	Det videnskabelige grundlag er relateret til koronar hjertesygdom og ikke til hjertekar sygdomme generelt.

4.6.1.4 Omskrivning af det anpriste stof

Ordlyden for de godkendte sundhedsanprisninger, som handler om specifikke stoffer, kan ikke ændres til en samlebetegnelse for de pågældende stoffer. F.eks. kan alfa-linolensyre (ALA), eicosapentaensyre (EPA) eller docosahexaensyre (DHA) ikke erstattes med samlebetegnelsen omega-3-fedtsyrer, da samlebetegnelsen dækker over flere omega-3-fedtsyrer end de specifikke omega-3 fedtsyrer, som de godkendte sundhedsanprisninger vedrører.

Ordlyden af godkendte sundhedsanprisninger, der vedrører en effekt af et specifikt stof, kan heller ikke ændres på en måde, hvor stoffet betegnes med f.eks. et navn, som ikke giver forbrugeren en korrekt opfattelse af, hvilket stof, der har den godkendte anpriste effekt. For eksempel er det ikke tilladt for godkendte sundhedsanprisninger, der omhandler en effekt af stoffet niacin, at betegne det som eller henvise til NAD⁺ eller NADH, da dette ikke svarer til stoffet niacin.

4.6.2. Må der bruges supplerende oplysninger?

Virksomhederne har mulighed for at bruge en række oplysninger i EFSA's vurderinger om det videnskabelige grundlag i markedsføringen. Dette kan f.eks. være "*magnesium er et mineral*" i sammenhæng med en sundhedsanprisning af magnesium eller "*DHA er en langkædet omega-3 fedtsyre*" i sammenhæng med en sundhedsanprisning af docosapentaensyre (DHA). Virksomheden bør sikre, at oplysningerne ikke antyder en funktion, der er udvidet i forhold til den godkendte anprisning (en effekt på sundheden).

Supplerende oplysninger, der handler om en effekt på sundheden, er en sundhedsanprisning i sig selv. Disse må derfor kun bruges supplerende, hvis de har den samme betydning som den godkendte anprisning.

Eksempler:

Godkendt sundhedsanprisning	Tilladt supplerende information	Bemærkning
Sukkerfrit tyggegummi bidrager til at neutralisere plaksyrer.	Sukkerfrit tyggegummi bidrager til at neutralisere plaksyrer ved at stimulere spytsekretionen.	EFSA konkluderer, at tygning stimulerer spytsekretion, og sekretion af bufferkomponenter. Den supplerende information forklarer baggrunden for den anpriste effekt uden at udvide betydningen.

Glucomannan bidrager til vægttab, når det indtages som en del af en energireduceret kost.	Glucomannan øger mætheden og bidrager til vægttab, når det indtages som en del af en energireduceret kost.	Anprisning af øget mæthed er en selvstændig anprisning, men i dette tilfælde forklares baggrunden for den anpriste effekt (bidrager til vægttab) uden at udvide betydningen af anprisningen. EFSA konkluderer, at <i>"glucomannan is a soluble-type of fibre which forms a viscous, gel-like mass in the stomach when hydrated, and that this "mass effect" could delay gastric emptying and induce satiety leading to a decrease in subsequent energy intake"</i> .
DHA bidrager til at vedligeholde en normal hjernefunktion.	DHA er et fedtstof, der indgår i hjernevæv og bidrager til en normal hjernefunktion.	Den supplerende oplysning er en teknisk forklaring, som ikke ændrer ved eller indikerer en anden betydning af anprisningen.
Vitamin D bidrager til at vedligeholde normale knogler.	Vitamin D hjælper til med optagelsen af calcium, som indgår i mineraliseringen af knoglerne.	EFSA konkluderer, at <i>"It is well established that adequate status for vitamin D is required for efficient calcium absorption and for the maintenance of normal blood concentrations of calcium and phosphate that are in turn needed for the normal mineralisation of bone and teeth."</i> Den supplerende information forklarer baggrunden for den anpriste effekt uden at udvide betydningen.

Mange af de godkendte sundhedsanprisninger henviser til funktioner, som er generelle (f.eks. *"normal hjertefunktion"* eller *"normal leverfunktion"*). Supplerende oplysninger om de specifikke funktioner, som disse organer har i kroppen, vil ofte være udvidede funktioner i forhold til den sundhedsanprisning, der er godkendt. Sådanne supplerende oplysninger er derfor ikke tilladte.

Det er ikke tilladt at give supplerende oplysninger, som indikerer en effekt i forhold til forebyggelse, behandling eller helbredelse af sygdom.

Eksempler:

Godkendt sundhedsanprisning	Ikke-tilladt supplerende information	Bemærkning
DHA bidrager til at vedligeholde en normal hjernefunktion.	DHA bidrager til at vedligeholde en normal hjernefunktion, så som indlæringssevne og hukommelse.	Dette vil være anprisninger af udvidede funktioner (indlæringssevne og hukommelse). Ikke godkendte anprisninger.

Cholin bidrager til at vedligeholde en normal leverfunktion.	Leverens funktion er blandt andet at omsætte næringsstoffer og nedbryde alkohol.	Dette vil være anprisninger af udvidede funktioner (omsætning af næringsstoffer og alkohol). Ikke godkendte anprisninger.
Folat bidrager til en normal omsætning af homocystein.	Homocystein i blodet har betydning for hjertets funktion.	Dette vil være en anprisning af en udvidet funktion (effekt på hjertet). Ikke godkendt anprisning.
Vitamin C bidrager til en normal dannelse af kollagen, der har betydning for normal fungerende brusk.	En velfungerende brusk bidrager til vedligeholdelse af leddene.	Dette vil være en anprisning af en udvidet funktion (leddene). Ikke godkendt anprisning.
Vitamin A bidrager til at vedligeholde et normalt syn.	Hvis der ikke er tilstrækkelig mængde vitamin A i retina, vil stavernes funktion være nedsat eller ikke fungerende i mørke, resulterende i natteblindhed.	Herved angives eller indikeres en egenskab vedrørende sygdom. Derudover kan det være en oplysning, som skaber frygt.

4.6.3 Må der henvises til supplerende oplysninger?

Alle oplysninger (inklusive billeder, grafik m.v.), der knyttes til et produkt ved mærkning og markedsføring af fødevarer, er en del af markedsføringen af produktet. Det følger af anprisningsforordningens artikel 1, stk. 2.

Det gælder også henvisninger til hjemmesider, videnskabelige artikler m.v. Hvis f.eks. links til andre hjemmesider bruges (f.eks. *"læs mere på [www.xxx.dk](#)"*), kan al den information, der står på hjemmesiderne således indgå i den markedsføring, som fødevarer virksomheden er ansvarlig for (se afsnit 2.1.4). F.eks. vil et link til Hjerteforeningens hjemmeside, hvor der skrives om årsager til forhøjet kolesterol, blive en del af virksomhedens markedsføring og dermed skulle overholde anprisningsreglerne.

Det gælder også oplysninger på sociale medier, som en virksomhed er ansvarlig for (kommercielt øjemed). Det vil sige, at udtalelser på virksomhedens sociale medier udgør reklame for virksomhedens produkter (se afsnit 2.1).

Det er lovligt at indsætte et link til EFSA's vurdering på f.eks. en hjemmeside. Hvis man gengiver udvalgte uddrag af EFSA's vurderinger, må henvisningen ikke være vildledende.

4.6.4 Sammenhæng mellem stof og effekt skal være korrekt

En sundhedsanprisning vedrører sammenhængen mellem et næringsstof, et andet stof, en fødevarer eller fødevarer kategori og den angivne effekt. En anprisning må derfor ikke henvise til, at det er selve produktet, som giver effekten. EU-Kommissionen angiver, at "Health claims should only be made for the nutrient, substance, food or food category for which they have been authorised, and **not** for the

food product that contains them” (se indgangen til EU-Kommissionens fællesskabsregister).

Eksempler:

Godkendt sundhedsanprisning	Ikke-tilladt anprisning
Fibre fra hvedeklid bidrager til en øget passagehastighed i tarmkanalen	Produkt XX bidrager til en øget passagehastighed i tarmkanalen.
Valnødder bidrager til at forbedre blodkarrenes elasticitet	Produkt XX bidrager til at forbedre blodkarrenes elasticitet.

Henvisningerne til stoffet, ingrediensen eller fødevaren (f.eks. fibre fra hvedeklid eller valnødder) skal angives. Forbrugeren må ikke få det indtryk, at det er selve produktet, der giver effekten, når det er stoffet, ingrediensen eller fødevaren generelt.

Eksempler:

Godkendt sundhedsanprisning	Ikke-tilladt anprisning
Fibre fra hvedeklid bidrager til en øget passagehastighed i tarmkanalen.	Bidrager til en øget passagehastighed i tarmkanalen.
Valnødder bidrager til at forbedre blodkarrenes elasticitet.	Bidrager til at forbedre blodkarrenes elasticitet.

Eksempler:

Godkendt sundhedsanprisning	Tilladt anprisning
Fibre fra hvedeklid bidrager til en øget passagehastighed i tarmkanalen.	Produktet XX indeholder hvedeklid, og fibre fra hvedeklid bidrager til en øget passagehastighed i tarmkanalen.
Valnødder bidrager til at forbedre blodkarrenes elasticitet.	Produktet XX indeholder valnødder, og valnødder bidrager til at forbedre blodkarrenes elasticitet.

4.7 Uspecifikke sundhedsanprisninger

Det er muligt at formulere og anprise en sundhedseffekt mere generelt, så budskabet eventuelt kan virke mere forståeligt for forbrugeren. Sådanne henvisninger til generelle, uspecifikke gavnlige virkninger, som et næringsstof eller en fødevarer har for et godt almenhelbred og velvære, kaldes uspecifikke sundhedsanprisninger. Uspecifikke sundhedsanprisninger må kun anvendes, hvis de ledsages af en beslægtet sundhedsanprisning, der er opført på listerne i artikel 13 eller 14 (dvs. en beslægtet godkendt sundhedsanprisning). Det følger af artikel 10, stk. 3, i anprisningsforordningen.

Uspecifikke sundhedsanprisninger er karakteriseret ved, at de ikke umiddelbart kan defineres eller

efterprøves. Eksempler på uspecifikke sundhedsanprisninger er *"indeholder antioxidanter"*, *"for et sundt hjerte"*, *"godt for maven"* eller *"har en holistisk effekt på kroppen"*.

4.7.1 Uspecifikke sundhedsanprisninger skal ledsages af en godkendt sundhedsanprisning

Uspecifikke sundhedsanprisninger må kun bruges, hvis den uspecifikke sundhedsanprisning samtidig ledsages af en beslægtet godkendt sundhedsanprisning. Det følger af artikel 10, stk. 3, i anprisningsforordningen og af EU-Kommissionens retningslinjer fra 2013 for særlige betingelser for sundhedsanprisninger.

Kravet om, at den uspecifikke sundhedsanprisning skal ledsages af en beslægtet godkendt sundhedsanprisning skyldes, at uspecifikke sundhedsanprisninger nemt kan misforstås af eller vildlede forbrugeren. Når uspecifikke sundhedsanprisninger ledsages af en beslægtet godkendt sundhedsanprisning, får forbrugeren en forklaring på, hvad den gavnlige virkning reelt er, og på hvilken måde produktets indhold er gavnligt.

De følgende afgørelser illustrerer, at uspecifikke sundhedsanprisninger kun er tilladte at bruge, hvis de kan ledsages af en beslægtet godkendt sundhedsanprisning.

Afgørelse – 20/04933 af 28. juli 2020

Klager havde anprist måltidskasser med ordene "sund" og "slank" i flere sammenhænge i forbindelse med markedsføringen på klagers hjemmeside. Nævnet fastslog, at de pågældende anprisninger var henvisninger til generelle, uspecifikke gavnlige virkninger, som produkterne havde for et godt almenhelbred og velvære. Nævnet konstaterede, at anprisningerne dog ikke var ledsaget af en beslægtet specifik sundhedsanprisning opført på listerne i artikel 13 eller 14, hvorfor det ikke var tilladt at anvende anprisningerne, jf. anprisningsforordningens artikel 10, stk. 3.

Afgørelse – 22/07302 af 30. november 2022

Nævnet fastslog, at "Funksjonell Mat" [funktionel mad/fødevarer] er en sundhedsanprisning, jf. anprisningsforordningens artikel 2, stk. 2, nr. 5. Nævnet vurderede, at angivelsen af, at "produktet udgør funktionel mad", antyder en sammenhæng mellem fødevaren og sundhed, idet der herved indikeres en gavnlig virkning for kroppens almenhelbred og velvære, som ikke opnås ved almindelig mad. Det var nævnets opfattelse, at udsagnet henviste til generelle, uspecifikke gavnlige virkninger, som fødevarerne har for et godt almenhelbred og velvære, hvorfor anprisningen "Funksjonell Mat" kun måtte anvendes, hvis den var ledsaget af en beslægtet godkendt sundhedsanprisning, jf. anprisningsforordningens artikel 10, stk. 3.

Det forhold, at anprisningen også udgjorde fødevarernes brand og logo, var ifølge Nævnet ikke relevant for vurderingen af, om anprisningen indikerede en sammenhæng mellem fødevaren og sundhed.

Uspecifikke anprisninger kan vildlede forbrugeren. De må ikke give forbrugeren det indtryk, at fødevaren har andre eller bedre sundhedsmæssige virkninger, end fødevaren faktisk har. Det er derfor vigtigt, at der tilknyttes en godkendt sundhedsanprisning, der er relateret til den uspecifikke sundhedsanprisning og dermed præciserer den uspecifikke sundhedsanprisning. F.eks. er den godkendte sundhedsanprisning *"Fibre fra hvedeklid bidrager til en øget passagehastighed i tarmkanalen"* relateret til den uspecifikke sundhedsanprisning *"Godt for tarmen"* og kan dermed bruges til at ledsage den uspecifikke sundhedsanprisning.

Virksomheden skal kunne påvise, at der er den fornødne sammenhæng mellem den uspecifikke sundhedsanprisning og den specifikke godkendte sundhedsanprisning, der ledsager den uspecifikke sundhedsanprisning.

Afgørelse - 31662 af 30. august 2016

Nævnet fastslog, at anprisningen "Vitamin C contributes to normal - Skin Health" udgjorde en uspecifik sundhedsanprisning, der ikke var efterfulgt af en godkendt sundhedsanprisning. Nævnet fandt, at den uspecifikke anprisning på produktet ikke kunne sidestilles med ordlyden af den anprisning, Kommissionen har godkendt ("Vitamin C bidrager til normal dannelse af kollagen, der har betydning for normalt fungerende hud"), idet det var uklart, hvad der får vitamin C til at give en sund hud.

Afgørelse - 18/01757 af 10. august 2018

Nævnet fastslog, at anprisningerne "Designet til kvinder før klimakteriet", "Designet til kvinder i klimakteriet", "Designet til kvinder efter klimakteriet" var uspecifikke sundhedsanprisninger, som ikke var ledsaget af beslægtede godkendte specifikke sundhedsanprisninger. Klager havde ikke fremvist dokumentation for, at de anprisninger, klager havde benyttet på produktet, havde relation til før, i og efter klimakteriet, eller havde direkte relation til klimakteriet.

Afgørelse - 19/00685 af 29. August 2019

Nævnet fastslog, at anprisningen "muscle repair" ikke var ledsaget af en beslægtet godkendt sundhedsanprisning, idet muskelreparation henviser til at reparere ødelagte muskler uden specifikation af, hvilke stoffer der reparerer musklerne, hvorimod den godkendte sundhedsanprisning "protein bidrager til at vedligeholde og øge muskelmasse" henviser til vedligeholdelse og forøgelse af muskler ved indtag af protein. Nævnet vurderede på den baggrund, at "muscle repair" ikke er det samme som bl.a. vedligeholdelse af muskelmasse og forøgelse af muskelmasse. Den uspecifikke anprisning var derfor ikke beslægtet med de/den specifikke sundhedsanprisning, der er opført på listerne i anprisningsforordningens artikel 13 eller 14, jf. anprisningsforordningens artikel 10, stk. 3.

Nedenfor ses eksempler på uspecifikke udsagn, der vil kunne tilknyttes i relation til nedenstående godkendte sundhedsanprisninger.

Eksempler:

Godkendt sundhedsanprisning	Tilladt tilknyttet uspecifik anprisning	Bemærkning
EPA og DHA bidrager til en normal hjertefunktion.	Godt for hjertet.	Anprisningen vedrører hjertets funktion, og der kan derfor tilknyttes et enkelt formuleret udsagn vedrørende hjertet.
Fibre fra rug bidrager til en normal tarmfunktion.	Holder tarmen i gang.	Anprisningen vedrører tarmens funktion. At holde tarmen i gang vurderes at være et generelt udsagn vedrørende tarmfunktion, uden at funktionen i forhold til den godkendte anprisning udvides.
Kalium bidrager til en normal muskelfunktion.	For dine muskler.	Anprisningen vedrører muskelfunktion. Det vil derfor være muligt at tilknytte et enkelt formuleret udsagn vedrørende musklerne. "Personificering" (dine muskler) siger ikke noget om, at ens muskler bliver forbedret.

Nedenfor ses eksempler på uspecifikke udsagn, der ikke er tilladt at tilknytte, idet de ikke er tilstrækkeligt relateret til de nedenstående godkendte sundhedsanpriser.

Eksempler:

Godkendt sundhedsanprisning	Ikke-tilladt tilknyttet uspecifik anprisning	Bemærkning
DHA og EPA bidrager til at vedligeholde et normalt triglyceridniveau i blodet.	Godt for hjertet.	Anprisningen vedrører triglyceridniveauet i blodet. Anprisningen vedrører ikke hjertet, og en henvisning til hjertet vil ikke være tilladt.
Protein bidrager til at vedligeholde muskelmasse.	Stærke muskler.	Stærke muskler er en mere vidtgående effekt end vedligeholdelse af muskelmassen.

Det er ikke den nævnte effekt alene, der afgør, om en anprisning er uspecifik. Sammenhængen mellem fødevarer og effekt skal være specifik nok til, at man kan vurdere, om der er en tilstrækkelig videnskabelig dokumenteret sammenhæng. Anprisningen "*Vitamin C bidrager til immunsystemets normale funktion*" er en godkendt sundhedsanprisning. Anprisningen af "*Glutamine and support of immune system / enhance organism resistance*" er f.eks. ikke godkendt, fordi den anpriste effekt for stoffet ikke er tilstrækkeligt defineret til at kunne vurderes af EFSA.

Afgørelse - 21324 af 26. september 2013

Nævnet fastslog, at en anprisning, der henviser til "indeholder millioner af gode bakterier" samt den øvrige mærkning, antyder, at produktet har en positiv virkning på helbredet. Dog var det ikke nærmere angivet, hvilke gavnlige funktioner "de gode bakterier" havde. Af den grund sagde nævnet, at der var tale om en uspecifik sundhedsanprisning, som ikke kunne anvendes lovligt, da den ikke var ledsaget af en beslægtet godkendt sundhedsanprisning. Nævnet fandt, at den benyttede anprisning "Calcium bidrager til fordøjelsesenzymernes normale funktion" ikke havde tilstrækkelig relevans, da den ikke gjorde det klart for forbrugeren, hvad der specifikt skulle forstås ved "millioner af gode bakterier".

4.7.2 Placering af den ledsagende godkendte sundhedsanprisning

Når uspecifikke sundhedsanprisninger bruges, skal de ledsages af en beslægtet godkendt sundhedsanprisning, der skal stå ved siden af eller lige efter den uspecifikke sundhedsanprisning. Det følger af artikel 10, stk. 3, i anprisningsforordningen og af EU-Kommissionens retningslinjer fra 2013 for særlige betingelser for sundhedsanprisninger. Hensynet bag kravet er, at forbrugeren skal kunne forstå den uspecifikke sundhedsanprisning. Derfor er det vigtigt, at forbrugeren kan få oplysning om den godkendte beslægtede sundhedsanprisning samme sted, som den uspecifikke sundhedsanprisning er placeret.

Ledsagelseskravet forudsætter som udgangspunkt en direkte visuel forbindelse mellem den uspecifikke sundhedsanprisning og den beslægtede godkendte sundhedsanprisning. Det vil sige, at der skal være en nær rumlig forbindelse eller en umiddelbar nærhed. Dette udgangspunkt er fastslået ved EU-domstolen i sag C-524/18. I særlige tilfælde kan de beslægtede godkendte sundhedsanprisninger enten bestå af flere anprisninger eller have en vis længde, som gør, at de ikke i deres helhed kan indeholdes på samme side af emballagen, hvor den uspecifikke sundhedsanprisning er placeret. Ifølge EU-dommen vil ledsagelseskravet i så fald undtagelsesvist kunne anses for opfyldt ved en udtrykkelig henvisning (f.eks. ved brug af en asterisk), såfremt denne klart og fuldt forståeligt for forbrugeren sikrer en indholdsmæssig overensstemmelse på det rumlige plan mellem de/den specifikke godkendte sundhedsanprisning(er) og den uspecifikke sundhedsanprisning.

Afgørelserne nedenfor viser, at nævnet tager udgangspunkt i EU-dommen ved vurdering af placeringen af godkendte sundhedsanprisninger, som har til formål at ledsage uspecifikke sundhedsanprisninger.

Afgørelse - 25/00265 af 28. marts 2025

Nævnet fastslog, at udsagnene "Immune system" og "Reduces fatigue", som var angivet på en emballage efterfulgt af hver sin asterisk, udgjorde uspecifikke sundhedsanprisninger, som skulle ledsages af beslægtede godkendte sundhedsanprisninger, jf. artikel 10, stk. 3, i anprisningsforordningen. Nævnet konstaterede, at udsagn på emballagens side udgjorde godkendte sundhedsanprisninger, der var beslægtede med de uspecifikke sundhedsanprisninger.

Nævnet fastslog dog, at der ikke var en direkte visuel forbindelse, når de specifikke sundhedsanprisninger først blev synlige ved drejning af emballagen, hvorfor placeringen ikke opfyldte ledsagekravet.

Nævnet fandt, at der heller ikke var tale om en situation, hvor de specifikke sundhedsanprisninger i deres helhed ikke kunne indeholdes på samme side af emballagen som de uspecifikke sundhedsanprisninger. Nævnet inddrog bl.a., at produktet havde en rund emballage af en vis størrelse, at der på emballagens primære synsfelt var større områder fri plads tilgængelig, samt at der ikke er krav om flersproget angivelse af de godkendte sundhedsanprisninger.

Afgørelse - 22/08997 af 16. december 2022

Nævnet fastslog, at udsagnet "Fuels a healthy gut", som var angivet på forsiden af produktet med en stjernemarkering, udgjorde en uspecifik sundhedsanprisning, der i henhold til anprisningsforordningens artikel 10, stk. 3, skal ledsages af en beslægtet godkendt sundhedsanprisning for at måtte anvendes. Nævnet konstaterede, at udsagnet på produktets bagside udgjorde en godkendt sundhedsanprisning, der var beslægtet med den uspecifikke sundhedsanprisning.

Nævnet fandt, at der ikke var tale om en situation, der kunne berettige til fravigelse af kravet om direkte visuel forbindelse. Nævnet fastslog, at flersproget mærkning ikke kan inddrages i vurderingen af, om der er tilstrækkelig plads til den specifikke sundhedsanprisning på emballagens forside, da der ikke er krav om flersproget angivelse af den specifikke sundhedsanprisning.

4.7.2.1 Placering af den ledsagende godkendte sundhedsanprisning ved kategorisering

Når uspecifikke sundhedsanprisninger (f.eks. "Led", "Hud, hår og negle", "Graviditet" eller "Fordøjelsen") bruges for at inndeles en virksomheds produkter i kategorier (f.eks. på fysiske hyldekanter eller på en hjemmeside), er det Fødevarestyrelsens vurdering, at det som regel ikke er fysisk/teknisk muligt at opnå en direkte visuel forbindelse for alle produkter under kategorien. Fødevarestyrelsen vurderer dog, at produktkategorier med uspecifikke sundhedsanprisninger kan anvendes, hvis samtlige produkter under kategorien er anprist med en godkendt sundhedsanprisning, der er beslægtet med den uspecifikke sundhedsmæssige virkning. Hvis produkter inndeles i kategorier i en fysisk butik ved hjælp af f.eks. hyldeforkanter, skal den beslægtede godkendte sundhedsanprisning blot fremgå af produkternes fysiske emballage, og hvis produkter inndeles i kategorier på f.eks. en hjemmeside, skal den beslægtede godkendte sundhedsanprisning fremgå af hjemmesiden (f.eks. i produktbeskrivelserne). Det skyldes, at den uspecifikke sundhedsanprisning skal være forklaret, og derfor skal den beslægtede godkendte

sundhedsanprisning være tilgængelig i købsituationen.

Hvis den uspecifikke sundhedsanprisning fra kategorien også gengives på produktets emballage eller i den digitale produktbeskrivelse, er der som vanligt krav om, at den uspecifikke sundhedsanprisning og den beslægtede godkendte sundhedsanprisning skal placeres ved siden af eller lige efter hinanden (se afsnit 4.7.2).

4.7.3 Brug af billeder eller logoer, der indikerer en sundhedseffekt

Brug af billeder eller logoer, som kan indikere en gavnlig sundhedseffekt, betragtes som uspecifikke sundhedsanprisninger. Et logo af et hjerte vil f.eks. kunne opfattes som, at fødevaren har en gavnlig sundhedsmæssig effekt på hjertet. Logoet må i så fald bruges, hvis logoet ledsages af en beslægtet godkendt sundhedsanprisning om hjertefunktion. Det følger af artikel 10, stk. 3, i anprisningsforordningen.

Anbefalinger fra sundhedsorganisationer eller brug af sundhedsorganisationers logo i forbindelse med markedsføring af fødevarer vil også kunne opfattes som uspecifikke sundhedsanprisninger, idet sådanne anbefalinger eller logoer i sig selv giver indtryk af, at fødevaren har særlige sundhedsmæssige egenskaber.

Et logo for en hjerteforening udformet som et hjerte kan i sig selv opfattes som en sundhedsanprisning. Hvis en virksomhed bruger logoet i sin markedsføring, skal anprisningsreglerne overholdes.

Det vil altid skulle bedømmes ud fra det samlede indtryk, som brugen af f.eks. et logo, en henvisning til en organisations navn eller en anbefaling må antages at give forbrugeren i den konkrete sammenhæng. Hvis organisationens navn eller logo kan opfattes som en uspecifik sundhedsanprisning, skal der samtidig bruges en godkendt beslægtet sundhedsanprisning (se afsnit 2.7).

4.8 Ikke-tilladte sundhedsanprisninger

Det er ikke tilladt at bruge følgende anprisninger:

- a) Anprisninger, der antyder, at helbredet kan påvirkes negativt, hvis fødevaren ikke indtages.
- b) Anprisninger, der angiver hastigheden eller omfanget af vægttab.
- c) Anprisninger, der henviser til anbefalinger fra individuelle læger eller sundhedspersonale og andre sammenslutninger end nationale læge-, sundheds- og ernæringsfaglige sammenslutninger og sundhedsrelaterede velgørenhedsinstitutioner.

Det følger af anprisningsforordningens artikel 12.

4.8.1 Anprisninger, der antyder, at helbredet kan påvirkes negativt, hvis fødevaren ikke indtages

Denne type anprisninger kan skabe eller udnytte en frygt hos forbrugeren (f.eks.: *"Hvis ikke... så!"* eller *"Tør du lade være med...?"*). Det kan f.eks. også ske ved hjælp af henvisninger til, hvilke

konsekvenser eller symptomer (f.eks. nedsat ydeevne, svimmelhed eller træthed), der er forbundet med manglende eller for lavt indtag.

Det er et generelt princip for alle anprisninger, at anprisninger ikke må henvise til forandringer af kropsfunktioner, som kan give anledning til eller udnytte en frygt hos forbrugerne, enten ved tekst eller ved billeder, grafik eller symboler (se afsnit 5.1). Det følger af anprisningsforordningens artikel 3, 2. afsnit, litra e.

4.8.2 Anprisninger, der angiver hastigheden eller omfanget af vægttab

Det er forbudt at angive eller indikere, hvor hurtigt eller hvor meget, man taber sig. Det betyder eksempelvis, at man ikke må henvise til, at *"man taber sig x kg på y dage/uger"*, ligesom man heller ikke må bruge illustrationer eller billeder, som angiver eller indikerer en hastighed eller et omfang af vægttab (f.eks. "før og efter"-illustrationer). Uspecifikke udsagn som eksempelvis *"hurtigt vægttab"* er også omfattet af forbuddet.

Afgørelse - 15446 af 19. november 2012

Nævnet fastslog, at angivelsen "op til 60 %, det vil sige, at for hvert kilo du taber ved egen hjælp - vil du med hjælp fra [produkt1] tabe dig op til 1,6 kg" kan sidestilles med en angivelse af omfanget af vægttab. Det er således ikke afgørende for vurderingen, at der henvises til et "absolut vægttab".

Afgørelse - 19000 af 4. juni 2013

Nævnet fastslog, at anprisningen "Når du anvender [produkt1] sammen med en energireduceret diæt, vil det øge dit samlede vægttab med op til 60 % i forhold til diæt alene", heller ikke må anvendes.

4.8.3 Anprisninger, der henviser til anbefalinger fra individuelle læger eller sundhedspersonale og andre sammenslutninger end nationale læge-, sundheds- og ernæringsfaglige sammenslutninger og sundhedsrelaterede velgørenhedsinstitutioner

Det er ikke tilladt at anvende sundhedsanprisninger, der indeholder henvisning til anbefalinger fra individuelle læger eller sundhedspersonale og andre sammenslutninger, der ikke er omhandlet i artikel 11. Det følger af anprisningsforordningens artikel 12, litra c.

Brug af anbefalinger fra f.eks. individuelle læger eller sundhedspersoner er i sig selv en fremhævelse af, at produktet har særlige gavnlige egenskaber i forhold til ernæring og sundhed, uanset om der er tilknyttet en ernærings- eller sundhedsanprisning til produktet. En kobling i kommercielle meddelelser mellem et produkt og en læges eller sundhedspersons anbefaling eller autoritet vil i sig selv være i strid med forbuddet i artikel 12, litra c.

Der kan også være tale om en indirekte anbefaling, hvis den samlede kontekst giver forbrugeren indtryk af, at en læge eller sundhedsperson f.eks. står bag eller anbefaler produktet. F.eks. kan der på en hjemmeside være beskrivelser af en læge eller anden sundhedsperson, uden direkte

omtale af eller henvisning til specifikke produkter på samme underside.

Brug af links til f.eks. en hjemmeside om sygdomme eller henvisning til artikler om sygdomme, som fremstår som en anbefaling fra læge eller sundhedspersonale, er også i strid med artikel 12, litra c. Dette stemmer i øvrigt overens med det generelle forbud mod sygdomsanprisning (se kapitel 8).

Hensigten med forbuddet er, at der ved markedsføring ikke skal tillægges fødevaren en ekstra værdi eller troværdighed ved at fremhæve eller indikere, at fødevaren er anbefalet af eksperter indenfor ernæring eller sundhed.

Betegnelsen "individuelle læger" kan omfatte flere læger og ikke kun én enkelt læge eller en navngiven læge.

Sundhedspersonale omfatter i øvrigt ikke kun læger, sygeplejersker m.v., som har med sygdom og sundhed at gøre, men kan også være eksperter indenfor ernæring og sundhed generelt. Forbuddet gælder således ikke kun uddannede fagpersoner. Tekst om og billeder eller illustrationer af personer, som giver indtryk af at være læger eller andre personer, som forbindes med ernæring eller sundhed, er også omfattet af forbuddet. Vurderingen af, om en anprisning er omfattet af forbuddet, beror ikke nødvendigvis på en persons faktiske titel eller kvalifikationer, men ligeså meget på det indtryk, der gives af personens rolle (f.eks. hvis personen vejleder eller rådgiver om ernæring eller sundhed).

Afgørelse - 21/08911 af 10. november 2021

Nævnet fastslog, at klager havde anvendt sundhedsanprisninger i strid med forbuddet i anprisningsforordningens artikel 12, litra c, idet klager i et opslag og i et videoklip på henholdsvis Facebook og YouTube havde angivet udsagnet "[V1] er udviklet og dokumenteret af danske sundhedseksperter"

Nævnet var enige i, at forbuddet også omfatter tekst om og billeder af personer, som giver indtryk af at være læger eller andre personer, som forbindes med sundhed. Efter nævnets vurdering blev der med henvisningen til sundhedseksperter i klagers opslag og video givet indtryk af, at eksperterne enten er læger eller andre sundhedspersoner. Det forhold, at de omtalte sundhedseksperter reelt ikke var læger eller sundhedspersonale, ændrede ikke på nævnets vurdering, idet nævnet fandt, at forbrugeren kan få indtryk af, at der er tale om sundhedspersoner ved brugen af ordet "sundhedseksperter". Nævnet vurderede på den baggrund, at klager med udsagnene havde henvist til anbefalinger fra sundhedspersonale.

Følgende er eksempler på anbefalinger, der er i strid med forbuddet i artikel 12, litra c:

- "Anbefalet af doktor NN".
- "Udviklet i samarbejde med klinisk diætist NN".
- "Spørg øjenlægen til råds, om [produkt] er det, du har brug for".
- "Udviklet af danske læger".
- "Sexolog NN anbefaler [produkt] til mænd"
- "Ernæringseksperter har dokumenteret virkningen"
- "Vi har samarbejdet med personlige trænere for at skabe det bedste kosttilskud"

- *"Farmaceuter har kvalitetssikret indholdet"*

Forbuddet omfatter også sammenslutninger eller organisationer, som ikke betragtes som værende nationale læge-, sundheds- og ernæringsfaglige sammenslutninger og sundhedsrelaterede velgørenhedsinstitutioner (se afsnit 2.7).

Sportsudøvere er som udgangspunkt ikke sundhedspersoner, hvis de ikke vejleder og rådgiver om ernæring og sundhed. Hvis en ikke-rådgivende sportsudøver anbefaler et produkt i en kommerciel meddelelse, skal de øvrige anprisningsregler overholdes.

4.8.3.1 Oplysningsaktiviteter med læger, sundhedspersonale m.v.

Sundhedspersonale kan bruges i markedsføring (f.eks. i en detailforretning) i aktiviteter, som ikke er omfattet af anprisningsreglerne. Dette kan f.eks. være kostvejledning, generelle oplysningsaktiviteter (f.eks. formidling af kostråd) eller udarbejdelse af opskrifter eller forslag til madplaner for en detailforretning.

En detailforretning kan (f.eks. via en hjemmeside, tilbudsaviser og i butikken) dele madopskrifter eller madplaner, som er udarbejdet af f.eks. en diætist eller en ernæringsekspert. Det er dog en forudsætning, at opskrifterne ikke indeholder ernærings- og sundhedsanprisninger. Hvis de pågældende opskrifter indeholder ernærings- og sundhedsanprisninger, er de omfattet af forbuddet i artikel 12, litra c. Materialet eller oplysningsaktiviteterne må heller ikke knyttes til konkrete produkter eller til generisk (en hel fødevarekategoris) produktsortiment via skilte, hyldeforkanter, på hjemmesider eller i tilbudsaviser.

Hvis en detailvirksomhed har inviteret en læge eller sundhedspersonale til at holde kursus om sund kost og ernæring, må der heller ikke være link til specifikke produkter eller særligt sortiment i butikken. Detailbutikken må ikke reklamere med, at de samarbejder med læger eller sundhedspersonale.

4.9 Ansøgning om nye sundhedsanprisninger

For at søge om godkendelse af nye artikel 13- og artikel 14-sundhedsanprisninger skal det være sundhedsanprisninger, som EFSA ikke tidligere har vurderet. Det vil sige, at der skal være tale om:

- ny dokumentation for en sundhedsanprisning, som tidligere er blevet vurderet (og afvist), eller
- en ny sundhedsanprisning, der ikke tidligere har været vurderet.

Ansøgningsproceduren for sundhedsanprisninger fremgår af anprisningsreglerne. Det følger af artikel 15 og 18 i anprisningsforordningen. De formelle krav til ansøgningen er de samme for alle sundhedsanprisninger (se afsnit 4.9.2).

4.9.1 Krav forud for ansøgning

Potentielle ansøgere, som udfører eller bestiller videnskabelige studier til at understøtte en ansøgning, skal notificere studierne til EFSA via portalen "Connect EFSA". Det laboratorium eller anden testfacilitet, der i praksis udfører studierne, skal også notificere oplysninger om studiet. Disse notifikationer skal indsendes til EFSA, inden studiet påbegyndes.

Ansøger skal kunne begrunde eventuelle forsinkelser for notifikationerne. Hvis studierne ikke bliver notificeret, kan det betyde, at ansøgningen ikke kan behandles.

4.9.2 Krav til selve ansøgningen

De formelle krav til ansøgningen og de generelle principper for den videnskabelige dokumentation, som ansøgeren skal sende med ansøgningen, fremgår af Kommissionens forordning nr. 353/2008³².

EFSA har udarbejdet en teknisk vejledning, som indeholder de formelle krav til ansøgningens udformning. Vejledningen indeholder også en skabelon til brug for ansøgningen. Det er vigtigt, at ansøgningen indeholder alle de påkrævede oplysninger. Find vejledningen "Scientific and technical guidance for the preparation and presentation of a health claim application" i EFSA Journal.

Fødevarer eller den bestanddel af fødevarer, som sundhedsanprisningen handler om, skal være tilstrækkeligt karakteriseret i forhold til den anpriste effekt. Den videnskabelige dokumentation skal være relateret til den sammenhæng, som sundhedsanprisningen handler om. Den vedlagte dokumentation skal som udgangspunkt indeholde studier på raske mennesker, herunder særlige aldersgrupper, hvis det er relevant. Der skal være tale om en gavnlig effekt.

Flere anprisningsansøgninger, som er blevet forelagt EFSA, har ikke været tilstrækkeligt defineret til, at EFSA kunne efterprøve eller foretage en videnskabelig vurdering af dem (se afsnit 4.7).

EFSA har udarbejdet en generel vejledning, som bl.a. indeholder oplysninger om de generelle videnskabelige principper, som EFSA anvender i sine vurderinger. Find vejledningen "General scientific guidance for stakeholders on health claim applications" i EFSA Journal.

EFSA har også vejledninger omkring krav til dokumentation ved ansøgning om godkendelse af sundhedsanprisninger for specifikke områder:

- "Guidance for health claims related to the immune system, the gastrointestinal tract and defence against pathogenic microorganisms"
- "Guidance on health claims related to antioxidants, oxidative damage and cardiovascular health"
- "Guidance on the scientific requirements for health claims related to appetite ratings, weight management, and blood glucose concentrations"
- "Guidance on the scientific requirements for health claims related to bone, joints, skin and oral health"
- "Guidance on the scientific requirements for health claims related to physical performance"
- "Guidance on the scientific requirements for health claims related to functions of the nervous system, including psychological functions"

Alle vejledninger er tilgængelige i EFSA Journal.

4.9.3 Ansøgningsprocessen

Ansøger skal sende sine ansøgninger om godkendelse af nye sundhedsanprisninger digitalt via portalen "E-submission Food Chain platform (ESFC)". Ansøger skal have eller oprette et EU-login for at bruge ESFC. Al dialog mellem ansøger, Fødevarestyrelsen og EFSA foregår gennem denne platform.

Når ansøgningen er modtaget i ESFC, validerer Fødevarestyrelsen ansøgningen og giver EFSA besked via systemet. Det vil sige, at Fødevarestyrelsen ser ansøgningen igennem og tager stilling til, om den ansøgte anprisning overordnet set er i overensstemmelse med forordningen, om ansøgningen indeholder de data, EFSA skal bruge for at kunne vurdere sundhedsanprisningen, og om alle relevante studier er noticeret til EFSA. Fødevarestyrelsen kan bede ansøger om yderligere oplysninger under valideringsprocessen.

EFSA vurderer, om det på baggrund af den fremlagte dokumentation kan konkluderes, at der er en tilstrækkelig dokumenteret sammenhæng mellem fødevaren eller en bestanddel af fødevaren og den påståede effekt.

EFSA skal give en vurdering af den ansøgte anprisning inden for fem måneder fra ansøgningen er blevet valideret. Hvis EFSA skønner det nødvendigt, kan fristen for vurdering forlænges med op til yderligere to måneder. Det følger af artikel 16, stk. 1, i anprisningsforordningen. EFSA kan undervejs bede om flere oplysninger fra virksomheden, og dette sker gennem ESFC og med tidsfrister.

EFSA foretager de videnskabelige vurderinger, mens det er EU-Kommissionen i samarbejde med medlemsstaterne, som godkender eller afviser sundhedsanprisninger. Det følger af artikel 17 i anprisningsforordningen. EU-Kommissionen tager udgangspunkt i EFSA's konklusion af, om der er tilstrækkelig videnskabelig dokumentation for sundhedsanprisningen. EU-Kommissionen skal også sikre, at kravene til dokumentationen er opfyldt, og at sundhedsanprisningen følger anprisningsreglerne og andre relevante regler i EU-lovgivningen.

4.9.3 Anmodning om ejendomsretlig beskyttelse af data

Udgangspunktet er, at alle virksomheder kan bruge godkendte sundhedsanprisninger, hvis produktet overholder de tilhørende betingelser.

Bliver en sundhedsanprisning godkendt på grundlag af data, som er ejendomsretligt beskyttet, vil ansøgeren dog få eneret til at bruge sundhedsanprisningen i 5 år efter ikrafttrædelse af den forordning, som godkender anprisningen. Det følger af artikel 21 i anprisningsforordningen. Formålet med reglen er at beskytte den investering, som produktudviklere har gjort ved indsamling af oplysninger og data til støtte for en ansøgning.

Ansøger kan angive, om ansøgningens videnskabelige undersøgelser er omfattet af

ejendomsretlig beskyttelse. Ansøgere, der ønsker databeskyttelse, skal ved ansøgningen sikre sig, at de følger de særlige formalia-krav. Oplysningerne skal f.eks. være begrundet og stå i en separat del af ansøgningen. Det følger af artikel 4 i Kommissionens forordning nr. 353/2008.

Det er en forudsætning for at kunne opnå ejendomsretlig beskyttelse af data, at data ikke har været publiceret inden indsendelsen af ansøgningen.

Det er også en forudsætning, at EFSA ikke kan drage sin konklusion vedrørende tilstrækkelig videnskabelig evidens uden at inddrage de studier eller data, som er omfattet af ejendomsrettigheder. Ligesom det er en forudsætning, at EU-Kommissionen ikke kan godkende sundhedsanprisningen, uden at de pågældende data inddrages.

Efterfølgende ansøgere må kun henvise til ejendomsretligt beskyttede data, før udløbet af 5 års perioden, hvis de har indgået en aftale herom med den oprindelige ansøger. Dette gælder uanset, om de relevante data er blevet publiceret efter, at den ejendomsretlige beskyttelse er opnået.

Efterfølgende ansøgere må dog gerne søge om en lignende sundhedsanprisning baseret på andre studier.

Sundhedsanprisninger, som er godkendt på grundlag af ejendomsretligt beskyttede data, opføres i et særskilt bilag i EU-Kommissionens register (i dag er det etableret som et filter i registret). Det følger af artikel 20, stk. 2, 2. led, i anprisningsforordningen. Her fremgår, hvem godkendelsen er blevet udstedt til, og hvilke studier, der er omfattet af ejendomsrettigheder.

Efter udløbet af 5 års perioden for den ejendomsretlige beskyttelse kan alle virksomheder bruge sundhedsanprisningen, hvis de overholder betingelserne for brug.

5. Generelle regler og principper ved brug af ernærings- og sundhedsanprisninger

5.1 Generelle principper

Det er tilladt at bruge godkendte ernærings- og sundhedsanprisninger, hvis man overholder forordningens generelle principper og betingelser.

Følgende generelle principper gælder for alle ernærings- og sundhedsanprisninger. Ernærings- og sundhedsanprisninger

- Må ikke være usande, tvetydige eller vildledende.
- Må ikke rejse tvivl om andre fødevarers sikkerhed og/eller ernæringsmæssige tilstrækkelighed.
- Må ikke tilskynde til eller billige overdrevent forbrug af en fødevare.
- Må ikke angive eller indikere, at kosten ikke kan tilføre tilstrækkelige næringsstoffer.
- Må ikke henvise til forandringer af kropsfunktioner, som kan skabe eller udnytte frygt hos forbrugeren.

Det følger af anprisningsforordningens artikel 3.

Det er endvidere en forudsætning, at anprisninger ikke er uforenelige med almindeligt anerkendte ernærings- og sundhedsprincipper eller går imod gode kostvaner. Det følger af betragtning 18 i anprisningsforordningen.

Afgørelse - 32362 af 18. januar 2018

Nævnet fastslog, at anprisningen "Andre typer salt indeholder ofte tilsætningsstoffer, bl.a. natriumferrocyanid som antiklumpingsmiddel, og ofte er de under raffinering blevet bleget og drænet for vigtige mineraler og grundstoffer" ikke var tilladt, fordi den rejste tvivl om andre salttypers ernæringsmæssige tilstrækkelighed.

Afgørelse – 18/01419 af 6. januar 2020

Nævnet fastslog, at udsagnene antydede en sammenhæng mellem det konkrete produkt og sundhed i form af, at produktet var et jerntilskud, og udsagnene beskrev en række jernmangeltilstande og årsagerne herfor. Udsagnene beskrev symptomer på jernmangel og forandringer i kroppen for teenagere, idrætsudøvere, personer over 60 år, samt ved inflammations- og malabsorptionstilstande grundet en række sygdomme.

Nævnet vurderede, at en beskrivelse af symptomer på jernmangel i sammenhæng med de øvrige beskrevne tilstande af jernmangel og disses opståen, kan give anledning til at vække eller udnytte en frygt hos forbrugeren for at have en uopdaget jernmangeltilstand, når forbrugeren befinder sig i en af de nævnte målgrupper, eller lider af en af de nævnte sygdomstilstande.

5.2 Generelle betingelser

En række generelle betingelser gælder for alle ernærings- og sundhedsanprisninger. Det følger af anprisningsforordningens artikel 5.

5.2.1 Gavnlig virkning

Formålet med anprisninger er at fremhæve en gavnlig egenskab ved en fødevare. Hvis den påståede egenskab eller effekt ikke er gavnlig og videnskabeligt dokumenteret, følger det af anprisningsforordningen, at anprisningen ikke kan godkendes (se dog afsnit 2.6).

Ernærings- og sundhedsanprisninger skal således handle om en gavnlig ernæringsmæssig eller fysiologisk virkning, der er dokumenteret med almindeligt anerkendt videnskabelig evidens.

Nogle af de sundhedsanprisninger, der er blevet ansøgt om at få godkendt, er blevet afvist, fordi der ikke har været en gavnlig fysiologisk effekt. Sundhedsanprisninger af forskellige fødevarers/stoffers effekt på f.eks. *"increase in renal water elimination"* er blevet afvist på dette grundlag.

5.2.2 Betydelig mængde

Det anpriste stof skal være i fødevaren i en betydelig mængde, hvor dette er defineret i EU-lovgivningen. Hvis der ikke er fastsat bestemmelser i EU-lovgivningen om betydelig mængde,

skal stoffet være i en sådan mængde, at fødevaren har den anpriste ernæringsmæssige eller fysiologiske virkning.

Hvis det i anden EU-lovgivning er defineret, hvad der forstås ved "betydelig mængde", er denne gældende. For vitaminer og mineraler er det f.eks. defineret i næringsdeklarationsreglerne. I betingelserne for brug af visse anprisninger kan der være henvist til en anden mængde. I så fald skal den anpriste fødevare indeholde den mængde af stoffet, der ifølge anvendelsesbetingelserne giver den anpriste effekt.

Afgørelse - 722/3445 af 5. februar 2010

Nævnet fastslog i den konkrete sag, at anprisningen "ikke tilsat sukker" ikke var i overensstemmelse med det generelle princip om, at den mængde næringsstof, som anpriser, skal have en ernæringsmæssig eller fysiologisk virkning. Nævnet vurderede, at den mængde sukker, som en forbruger af det konkrete kosttilskudsprodukt ville have indtaget, hvis produktet havde indeholdt sukker, var uvæsentlig. Det medførte således ikke nogen nævneværdig ernæringsmæssig eller fysiologisk virkning hos forbrugeren, at kosttilskuddet var sukkerfrit.

Afgørelse – 20/08572 af 11. januar 2021

Nævnet fastslog, at betingelserne for anvendelse af den godkendte sundhedsanprisning om cikorieinulin ikke var overholdt, idet produkterne alene indeholdt henholdsvis 6 g og 4 g cikorieinulin pr. anprist salgsenhed, og at anprisningen, ifølge anvendelsesbetingelserne, kun kan anvendes, hvis fødevaren giver et dagligt indtag på mindst 12 g cikorieinulin.

Nævnet understregede, at det vil fremgå af anvendelsesbetingelserne, såfremt den anpriste effekt kan opnås ved indtag af fødevaren i kombination med andre fødevarer. Nævnet bemærkede i den forbindelse, at der er forskel på, hvilke krav der stilles til indholdet af en fødevare i anvendelsesbetingelserne for de forskellige sundhedsanprisninger. Herunder er der forskel på, om anvendelsesbetingelserne foreskriver forekomst af hele den mængde af et stof, der giver den anpriste effekt, i en enkelt enhed af fødevaren, eller om den kan komme fra flere separate kilder.

For anprisninger, der handler om reduktion i næringsstof eller fravær af næringsstof, skal det anpriste næringsstof også give den anpriste ernæringsmæssige eller fysiologiske virkning. F.eks. skal en reduktion af sukker være en sådan mængde, at det har ernæringsmæssig eller fysiologisk virkning.

5.2.3 Stoffet skal kunne udnyttes af kroppen

Det anpriste næringsstof eller andet stof skal også være i en form, som kroppen kan udnytte.

For tilsætning af vitaminer og mineraler til fødevarer er der fastsat specifikke kilder. Disse kilder er derfor anset som stoffer, der kan udnyttes af kroppen. Ellers var de ikke blevet godkendt som kilder. Se afsnit 3.11.1 om kilders optagelighed.

5.2.4 Mængde af fødevaren skal med rimelighed kunne indtages

Den mængde af den anpriste fødevare, som forbrugeren realistisk kan indtage, skal indeholde en betydelig mængde af det anpriste næringsstof/andet stof.

Selvom en fødevare overholder betingelserne for en anprisning (pr. 100 g), kan det ske, at anprisningen ikke kan bruges for fødevaren. F.eks. hvis produktet typisk indtages i begrænsede mængder, eller hvis forbrugeren skal indtage urealistiske mængder for at opnå den anpriste effekt (f.eks. relevant for salt, smør eller tyggegummi). Det stemmer overens med det generelle princip om, at man ikke må tilskynde til overdrevent forbrug af en fødevare.

5.2.5 Anprisningerne skal være forståelige for forbrugeren

Ernærings- og sundhedsanprisninger må kun bruges, hvis det kan forventes, at gennemsnitsforbrugeren (se afsnit 1.1) kan forstå de gavnlige virkninger, der nævnes i anprisningen.

Anprisninger, som er rettet til en særlig målgruppe (f.eks. gravide), skal være forståelige for denne målgruppe. Det skal være klart, hvilken målgruppe anprisningen henvender sig til, så man ikke vildleder personer, der ikke tilhører målgruppen. F.eks. ved brug af sundhedsanprisningen *"Supplerende indtag af folsyre øger folatstatus hos moderen. En lav folstatus hos moderen er en risikofaktor i forhold til udvikling af neuralrørsdefekter hos det voksende foster"* skal der informeres om, at målgruppen er kvinder i den fødedygtige alder, og at den gavnlige effekt opnås ved indtag af folsyre på 400 µg om dagen i mindst en måned inden og op til tre måneder efter befrugtningen.

Ved godkendelse af sundhedsanprisninger kan EU-Kommissionen vurdere, om ordlyden er forståelig for forbrugeren. Det er ikke et krav, at der skal foreligge forbrugerundersøgelser af forbrugerforståelse, inden sundhedsanprisningerne godkendes.

Anprisninger er frivillige oplysninger, og det kan derfor ikke kræves, at anprisninger skal stå på dansk. Hvis en anprisning udløser obligatoriske mærkningskrav, skal den obligatoriske mærkning dog være udformet på dansk eller på et sprog, der i skrift minder om dansk. Det følger af mærkningsbekendtgørelsens § 3.

Hvis der f.eks. står *"sugar free"* på et tyggegummi, antager Fødevarestyrelsen, at den danske gennemsnitsforbruger forstår denne anprisning. Anprisningen medfører krav om mærkning med en næringsdeklaration - på enten dansk eller et sprog, der i skrift minder om dansk. Dette fordi næringsdeklarationen er obligatorisk.

5.2.6 Anprisninger skal gælde for fødevarer klar til brug

Anprisninger skal handle om fødevarer klar til brug ifølge producentens anvisninger. Generelt tages der udgangspunkt i fødevaren, som den sælges. Det følger af fødevareinformationsforordningens artikel 31, stk. 3.

Hvis der er tale om et koncentrat eller et pulver, som skal blandes med en væske (f.eks. vand), skal anprisningen være relateret til det færdige produkt (f.eks. en drik eller suppe). Det kan være nødvendigt at gøre det klart på mærkningen, at anprisningen gælder det færdige produkt, så

forbrugeren ikke bliver vildledt. Næringsdeklarationen skal i disse tilfælde give supplerende oplysninger om det færdige produkt. Hensynet bag dette krav er, at forbrugeren får tilstrækkelige sammenhængende oplysninger om næringsdeklaration versus anprisninger.

5.3 Anprisninger skal være videnskabeligt dokumenteret

Alle ernærings- og sundhedsanprisninger skal være videnskabeligt dokumenterede, da de skal være baseret på og dokumenteret med almindeligt anerkendt videnskabelig evidens. Det følger af anprisningsforordningens artikel 6, stk. 1. Henvisninger til f.eks. traditionel brug eller personlige erfaringer er ikke videnskabelig dokumentation.

Den videnskabelige dokumentation skal være relateret til menneskets ernæring og sundhed, og der skal foretages en afvejning af den samlede evidens (både det, der støtter anprisningen, og det, der ikke gør). Det følger af betragtning 17 i anprisningsforordningen.

Ved ansøgning om godkendelse af sundhedsanprisninger er det EFSA, der vurderer og konkluderer, om de forelagte videnskabelige data er tilstrækkelige (se afsnit 4.9).

Virksomheden skal ligge inde med dokumentation for, at det anpriste produkt lever op til de generelle principper og betingelser samt de specifikke betingelser for anprisningen. Hvis en virksomhed vælger at bruge en anden formulering end den godkendte anprisning, skal virksomheden kunne dokumentere, at den anvendte formulering har samme betydning, som en godkendt anprisning.

Afgørelse - 28245 af 23. december 2015

Nævnet fastslog i en konkret sag vedrørende anprisninger anvendt i et menukort, at vurderinger, der ligger til grund for den videnskabelige dokumentation, og som skal kunne retfærdiggøre anvendelsen af anprisninger, skal være foretaget, før produkterne anpriseres.

Fødevarestyrelsen kan ved kontrol bede om, at virksomhederne fremlægger relevant dokumentation og data, der viser, at anprisningsreglerne er overholdt. Det følger af anprisningsforordningens artikel 6, stk. 3.

Hvis en virksomhed oplyser, at en anprisning er dokumenteret, er det i strid med de generelle mærkningsregler, da alle ernærings- og sundhedsanprisninger skal være videnskabeligt dokumenteret. Det er tilladt at oplyse om, hvis det fremføres, at det gælder alle anprisninger (se eksempler i afsnit 4.6). Det følger af fødevareinformationsforordningens artikel 7, stk. 1.

5.4 Etablering af ernæringsprofiler

Det er forudsat i anprisningsforordningen, at der skal etableres ernæringsprofiler, som fødevarer skal overholde, for at de må markedsføres med ernærings- eller sundhedsanprisninger. Det følger af anprisningsforordningens artikel 4, stk. 1.

Ernæringsprofilerne er imidlertid endnu ikke vedtaget. De skulle have været fastsat i januar 2009, men EU-Kommissionens forslag til profiler afventes stadig.

Ernæringsprofilerne skal sikre, at anprisninger ikke slører en fødevares samlede ernæringsmæssige status. Formålet er at forhindre, at forbrugerne vildledes, når de på baggrund

af en anprisning vælger fødevarer, som de forventer er gavnlige for sundheden.

Ernæringsprofilerne skal tage hensyn til fødevarekategoriers betydning og rolle i den samlede kost, herunder tage højde for forskelle i kostvaner og forbrugsmønstre i de europæiske medlemsstater. Ved fastsættelse af profilerne skal EU-Kommissionen bede EFSA om at skaffe relevante videnskabelige udtalelser. En udtalelse fra EFSA om dette er publiceret i 2008.

Indtil ernæringsprofilerne er etableret, kan Fødevarestyrelsen i konkrete tilfælde afgøre, om en anprisning er vildledende på grund af fødevarens samlede ernæringsmæssige status.

Når ernæringsprofilerne er etableret, vil der blive givet en overgangsperiode, så virksomhederne kan tilpasse sig de nye regler.

5.5 Særlige restriktioner for alkoholholdige drikkevarer

Sundhedsanprisninger er forbudt for drikkevarer med et alkoholindhold på over 1,2 % vol. Det følger af anprisningsforordningens artikel 4, stk. 3. Begrundelsen er, at det er vildledende at fremhæve en gavnlig egenskab ved en fødevare, hvis fødevaren har en negativ effekt på sundheden.

Det er tilladt at bruge ernæringsanprisninger, der henviser til et lavt alkoholindhold eller reduceret alkohol- eller energiindhold. Kriterier for brug af anprisninger af alkoholindhold, herunder fravær af alkohol, er nationalt reguleret eller følger national praksis (se afsnit 3.7). Det følger af anprisningsforordningens artikel 4, stk. 4.

Kosttilskud, der præsenteres i flydende form og indeholder mere end 1,2 % vol. alkohol, betragtes ikke som alkoholholdige drikkevarer og er derfor ikke omfattet af restriktionerne.

6. Supplerende mærkningskrav ved brug af ernærings- og sundhedsanprisninger

Der er supplerende mærkningskrav, når en virksomhed vælger at bruge ernærings- og sundhedsanprisninger.

6.1 Krav om næringsdeklaration ved brug af ernærings- og sundhedsanprisninger

Færdigpakkede fødevarer skal næringsdeklareres ved brug af ernærings- eller sundhedsanprisninger. Det følger af anprisningsforordningens artikel 7 og fødevareinformationsforordningens artikel 49.

Denne næringsdeklaration skal være den obligatoriske næringsdeklaration: Energi, fedt, mættede fedtsyrer, kulhydrat, sukkerarter, protein og salt. Det følger af fødevareinformationsforordningens artikel 30, stk. 1.

Virksomheden skal deklarere det anpriste næringsstof. Det følger af anprisningsforordningens artikel 7.

Hvis det anpriste næringsstof er et af de næringsstoffer, det er tilladt frivilligt at supplere den obligatoriske næringsdeklaration med (f.eks. kostfiber, vitaminer eller mineraler), skal mængden deklareres i næringsdeklarationen. Det følger af fødevareinformationsforordningens artikel 30, stk. 2.

For øvrige anpriste næringsstoffer eller andre stoffer (f.eks. omega-3 fedtsyrer) skal mængden af stofferne angives uden for næringsdeklarationen, men i samme synsfelt som næringsdeklarationen. Det følger af anprisningsforordningens artikel 7.

Der er krav til rækkefølgen af de deklarerede næringsstoffer i næringsdeklarationen. Rækkefølgen af næringsstoffer fremgår af fødevareinformationsforordningens bilag XV.

Hvis der er brugt en ernærings- eller sundhedsanprisning i en reklame for et færdigpakket produkt, skal produktet næringsdeklareres, selvom der ikke er en anprisning på selve mærkningen af produktet.

En række færdigpakkede fødevarekategorier er undtaget fra den obligatoriske næringsdeklaration (f.eks. tyggegummi). Det følger af fødevareinformationsforordningens bilag V. Hvis man bruger ernærings- og sundhedsanpriser for disse fødevarer (f.eks. anpriser tyggegummi som værende "*sukkerfrit*"), skal produktet have en næringsdeklaration. Dette gælder også, hvis der er tale om en lille pakning.

Læs mere i næringsdeklarationsvejledningen.

6.1.1 Undtagelser fra krav om næringsdeklaration

6.1.1.1 Generiske reklamer er undtaget

Bruges ernærings- og sundhedsanpriser i generiske reklamer (se afsnit 1.1), er der ikke krav om næringsdeklaration.

Hvis den generiske reklame er meget tæt forbundet til en virksomheds produkt, kan det medføre krav om næringsdeklaration på produktet.

6.1.1.2 Ikke-færdigpakkede fødevarer er undtaget

Bruges ernærings- og sundhedsanpriser om ikke-færdigpakkede fødevarer, er der ikke krav om næringsdeklaration. Det følger af anprisningsforordningens artikel 1, stk. 2, 2. afsnit.

Ikke-færdigpakkede fødevarer er fødevarer, der udbydes til salg til den endelige forbruger eller til storkøkkener eller for fødevarer, der pakkes ind på salgsstedet på køberens anmodning, eller som er færdigpakket med henblik på at blive solgt straks (svarende til direkte salg).

I Danmark er der ikke nationale regler for næringsdeklaration på ikke-færdigpakkede fødevarer.

Virksomheder skal ved kontrol kunne fremvise data og dokumentation for, at anprisningsreglerne er overholdt. Det følger af anprisningsforordningens artikel 6, stk. 3.

6.1.2 Særlige regler for kosttilskud

For kosttilskud gælder særlige regler for deklaration af indholdsstoffer. Mængden af de næringsstoffer eller stoffer med en ernæringsmæssig eller fysiologisk virkning i kosttilskuddet skal anføres i mærkningen. Mængden skal gives i forhold til den anbefalede daglige dosis. Det følger af kosttilskudsbekendtgørelsens § 9, stk. 1 og 2. Læs mere i kosttilskudsvejledningen.

Hvis et næringsstof eller andet stof er anprist, skal dette næringsstof eller andet stof være deklareret i forhold til daglig dosis. Det følger af anprisningsforordningens artikel 7, 3. led, og kosttilskudsdirektivets artikel 6, stk. 3.

6.1.3 Tolerancer ved næringsdeklaration

Den deklarerede værdi skal ligge inden for niveauet i betingelserne for anprisningen bortset fra analyseusikkerheden. F.eks. må ernæringsanprisningen *"lavt indhold af fedt"* kun bruges, hvis indholdet af fedt i produktet højst er 3 g/100 g for faste fødevarer. Indholdet af fedt i produktet må derfor ikke overstige 3 g/100 g bortset fra analyseusikkerheden. Læs mere i næringsdeklarationsvejledningen og EU-retningslinjer for tolerance til brug for myndigheders kontrol af næringsdeklaration³³.

6.2 Supplerende mærkningskrav ved brug af ernæringsanprisninger

Virksomheden skal være opmærksom på, om der i betingelserne for brug af en ernæringsanprisning er krav om supplerende oplysninger.

Ved brug af ernæringsanprisningen *"Uden tilsat sukker"* skal erklæringen *"Med et naturligt indhold af sukker"* gives, hvis produktet indeholder naturligt forekommende sukkerarter (se afsnit 3.3). Det følger af anprisningsforordningens bilag.

Ved brug af ernæringsanprisningen *"Energireduceret"* skal virksomheden angive det eller de karakteristika, der gør, at fødewarens samlede energiværdi er reduceret (se afsnit 3.3). Det følger af anprisningsforordningens bilag.

Ved brug af f.eks. ernæringsanprisningen *"Light"* eller *"Let"* skal virksomheden angive, hvilke egenskaber der gør fødevareren *"light"* eller *"let"* (se afsnit 3.3). Det følger af anprisningsforordningens bilag.

For alle sammenlignende ernæringsanprisninger gælder det, at virksomheden skal angive forskellen i mængden af et næringsstof og/eller energiværdien (se afsnit 3.4). Det følger af anprisningsforordningens artikel 9.

6.3 Supplerende mærkningskrav ved brug af sundhedsanprisninger

Sundhedsanprisninger skal være ledsaget af en række supplerende oplysninger på produktets mærkning. Det gælder også, hvis sundhedsanprisningen benyttes i en præsentation eller en reklame for fødevaren.

Her skal man også være opmærksom på særlige oplysninger eller advarsler, som stilles som betingelser for anvendelse af den enkelte godkendte sundhedsanprisning (se afsnit 6.4).

Læs mere i EU-Kommissionens retningslinjer fra 2013 for særlige betingelser for sundhedsanprisninger.

6.3.1 Obligatoriske oplysninger (erklæringer), når der bruges sundhedsanprisninger

Følgende oplysninger skal gives, når en virksomhed bruger sundhedsanprisninger:

- a) En erklæring om betydningen af en varieret og afbalanceret kost og en sund livsstil.
- b) Den mængde af fødevaren og det forbrugsmønster, der skal til for at opnå den anpriste gavnlige virkning.
- c) Hvis det er relevant, en erklæring henvendt til personer, der bør undgå at bruge fødevaren.
- d) En passende advarsel mod produkter, som kan udgøre en sundhedsrisiko, hvis de indtages i for store mængder.

Det følger af anprisningsforordningens artikel 10, stk. 2, litra a – d.

Ordlyden af oplysningerne i litra a) – d) kan varieres, så længe det sikres, at betydningen er den samme.

De obligatoriske oplysninger skal som udgangspunkt gives på mærkningen af den fødevare, der sundhedsanprises.

Hvis der ikke findes nogen mærkning, skal de obligatoriske oplysninger gives i reklamen for og/eller præsentationen af den fødevare, der sundhedsanprises. Hvis f.eks. en sundhedsanprisning bruges i en generisk reklame for en fødevare (f.eks. kød), hvor anprisningen ikke omhandler et specifikt produkt, som ville bære en mærkning, skal de obligatoriske oplysninger også gives i reklamen for og præsentationen af den pågældende fødevare.

Forståelsen af begrebet mærkning er mere end det, der står på selve pakningen, og henviser til ”angivelser, oplysninger, fabriks- eller varemærker, billeder eller symboler, som vedrører en fødevare, og som er anført på emballager, dokumenter, skilte, etiketter eller halsetiketter af enhver art, der ledsager eller henviser til denne fødevare”. Det følger af fødevarereinformationsforordningens artikel 2, stk. 2, litra j.

EU-lovgivningen indeholder en definition af reklame (se afsnit 1.1), men ikke af præsentation. Begrebet præsentation henviser til fødevarers præsentationsmåde, især deres form, udseende eller emballage, de materialer, der bruges til emballage, den måde, hvorpå fødevarerne er arrangeret, og de forhold, de udstilles i.

Begrebet mærkning er knyttet til leveringen af fødevaren til den endelige forbruger, mens begrebet reklame handler om virksomhedens bestræbelser for at øge salget.

Eksempler på situationer, hvor de obligatoriske supplerende oplysninger skal gives:

- Hvis der er en sundhedsanprisning på mærkningen af et produkt, skal der også være de relevante erklæringer a) – d) på mærkningen af produktet.
- Hvis der er en sundhedsanprisning i en reklame, men hvor der ikke er en sundhedsanprisning på selve produktet (færdigpakket produkt), skal erklæringerne fremgå af reklamen. Erklæringerne er knyttet til de specifikke sundhedsanprisninger, og det vil derfor ikke være aktuelt at angive erklæringer, uden at der er brugt en sundhedsanprisning.
- Hvis der er brugt sundhedsanprisninger i generiske reklamer (f.eks. om havregryn), skal erklæringerne være i reklamen. Ellers kan forbrugerne ikke tilegne sig de nødvendige oplysninger, da det ikke kan forventes, at alle produkter (f.eks. alle mærker af havregryn) har sundhedsanprisningen på sig.
- Hvis sundhedsanprisningen findes både i reklame (for et specifikt produkt) og samtidig er på selve produktet, er det nok at have erklæringerne på selve produktet. Forbrugeren kan så få de nødvendige oplysninger ved købet af produktet. Der er særlige krav ved fjernsalg (se afsnit 6.5).

6.3.1.1 Undtagelse for ikke-færdigpakkede fødevarer

Oplysningerne i litra a) og b) er ikke påkrævet på ikke-færdigpakkede fødevarer, der udbydes til salg til den endelige forbruger eller til storkøkkener, og fødevarer, der pakkes ind på salgsstedet på køberens anmodning, eller som er færdigpakket med henblik på at blive solgt straks (direkte salg). Det følger af anprisningsforordningens artikel 1, stk. 2, 2. afsnit.

De oplysninger, der er påkrævet efter litra c) og d), skal til gengæld altid gives.

6.3.1.2 Specifikt om de obligatoriske oplysninger (erklæringer)

Ad a) "En erklæring om betydningen af en varieret og afbalanceret kost og en sund livsstil"

Denne erklæring skal bidrage til, at forbrugeren ikke tror, at sundhedsanpriste produkter er en erstatning for en varieret/afbalanceret kost og en sund livsstil. Indtagelse af den anpriste fødevarer som en del af en varieret og afbalanceret kost er kun ét aspekt af en sund livsstil.

Den anpriste fødevarer må heller ikke fremstå som værende uundværlig eller af afgørende betydning for en varieret og afbalanceret kost og sund livsstil. Det skyldes det generelle princip om, at brug af anprisninger ikke må føre til overdrevent indtag af en fødevarer eller gå imod gode kostvaner. Det følger af artikel 3, litra c, og betragtning 18 i anprisningsforordningen.

For kosttilskud er det obligatorisk at angive, at kosttilskuddet ikke bør træde i stedet for en varieret kost. For kosttilskud med sundhedsanprisninger erstatter denne obligatoriske angivelse erklæringen i

litra a.

Ad b) "Den mængde af fødevaren og det forbrugsmønster, der skal til for at opnå den anpriste gavnlige virkning"

Virksomheden skal give oplysninger om et tilstrækkeligt indtag for at sikre, at den anpriste virkning kan opnås. Oplysninger om et tilstrækkeligt indtag kan også være en af de særlige betingelser for godkendte anprisninger. I så fald skal oplysningen kun gives én gang.

Formålet er, at forbrugeren bliver informeret om, hvor meget af fødevaren, der kræves, og hvordan fødevaren bør indtages i løbet af dagen. Virksomheden skal oplyse, om den anpriste virkning kan opnås, hvis fødevaren indtages én gang om dagen, eller om fødevaren bør indtages flere gange i løbet af en dag.

F.eks. er betingelsen for sundhedsanprisningen "*Lactitol bidrager til normal tarmfunktion via hyppigere afføring*", at forbrugeren skal oplyses om, at den gavnlige effekt opnås ved et indtag på 10 g lactitol i én daglig dosis.

Sundhedsanprisningens oplysninger må ikke påvirke forbrugeren til at indtage en fødevare på en overdreven måde. Det følger af anprisningsforordningens artikel 3, litra c.

Ad c) og d) "Hvis det er relevant, en erklæring henvendt til personer, der bør undgå at bruge fødevaren," og "En passende advarsel mod produkter, som kan udgøre en sundhedsrisiko, hvis de indtages i for store mængder"

Disse to erklæringer vil typisk fremgå af betingelserne for de godkendte sundhedsanprisninger. Selvom de ikke fremgår af betingelserne, er det dog ikke ensbetydende med, at det ikke kan være nødvendigt at tage højde for kravene.

Der kan være supplerende mærkningskrav, som er gældende i andre regler (f.eks. koffeinadvarsel i fødevareinformationsreglerne), der specifikt gælder for bestemte fødevarekategorier. Alle krav er kumulative, og virksomhederne skal overholde alle relevante regler.

6.3.2 Supplerende mærkningskrav ved brug af anprisninger om reduceret risiko for sygdom

Ved brug af anprisninger om en reduceret risiko for sygdom skal det angives, at sygdommen kan skyldes mange risikofaktorer, og at en ændring af en af disse risikofaktorer ikke nødvendigvis har en gavnlig virkning. Det følger af anprisningsforordningens artikel 14, stk. 2.

Hvis der ikke findes nogen mærkning, skal oplysningen fremgå af præsentationen eller reklamen (se afsnit 6.3.1).

6.4 De særlige oplysninger eller advarsler, som står i anvendelsesbetingelserne

Der kan være særlige oplysninger eller advarsler, som skal gives til forbrugeren, for at kunne bruge visse anprisninger. Det fremgår af hver godkendt anprisnings specifikke betingelser for brug.

Sundhedsanprisningen *"Indtagelse af pectiner med et måltid bidrager til at begrænse blodsukkerstigningen efter måltidet"* kan f.eks. kun bruges, hvis forbrugerne informeres om, at den gavnlige effekt opnås ved indtagelse af 10 g pectiner som en del af måltidet. Der skal også være en advarsel om, at der kan være en kvælningsrisiko for personer med synkebesvær eller ved indtagelse uden samtidig indtagelse af tilstrækkelige mængder væske, og at det anbefales at indtage stoffet sammen med rigelige mængder vand for at sikre, at stoffet når ned i mavesækken.

De særlige oplysninger eller advarsler skal være på det anpriste produkt.

De særlige oplysninger eller advarsler skal også være tilgængelige, hvis der benyttes en anprisning, der udløser sådanne særlige oplysninger eller advarsler ved en ikke- færdigpakket fødevare. Oplysningerne eller advarslerne skal gives samtidig med og på samme sted, hvor den anprisning, der udløser de særlige krav, står.

Gives anprisningen mundtligt, skal oplysningerne gives ved samme lejlighed, og det er tilstrækkeligt, at de gives på samme måde (dvs. mundtligt). Fremgår anprisningen af et skilt eller andet skriftligt materiale, som er tilknyttet produktet, skal de særlige oplysninger eller advarsler ligeledes fremgå af skiltet eller det skriftlige materiale.

6.5 Fjernsalg

Forbrugerne skal altid have de obligatoriske oplysninger, når de træffer beslutning om køb af en fødevare, og oplysningerne skal være let tilgængelige. Det følger af fødevareinformationsforordningens artikel 12.

Ved indgåelse af aftale om fjernsalg (se afsnit 1.1) skal forbrugeren have adgang til de obligatoriske oplysninger, inden købet afsluttes. Det følger af fødevareinformationsforordningens artikel 14.

Ved fjernsalg, hvor der er begrænset adgang til mærkning, skal de obligatoriske oplysninger stå i præsentationen af og reklamen for fødevaren og fremgå af støttematerialet for fjernsalget. Dette gælder, uanset om der er tale om en hjemmeside, et katalog, en folder, et brev eller andet.

7. Overgangsordninger

Der har tidligere været en række overgangsordninger, som nu er udløbet. Det betyder, at den eneste overgangsordning, der gælder nu, er for de sundhedsanprisninger, hvor godkendelsesprocessen er sat i bero (se afsnit 7.2). Denne overgangsordning følger af anprisningsforordningens artikel 28, stk. 5 og stk. 6, pkt. b.

7.1 Ernæringsanprisninger

Det er kun tilladt at bruge de godkendte ernæringsanprisninger, der er i bilaget til anprisningsforordningen. Der er ikke længere nogen overgangsfrist for ernæringsanprisninger.

Ernæringsanprisninger i form af nationale ernæringsmærker er tilladt, hvis de er blevet notificeret til EU-Kommissionen inden 31. januar 2008. Det følger af anprisningsforordningens artikel 28, stk. 4.

7.2 Sundhedsanprisninger (on hold)

Udgangspunktet er, at virksomheder kun kan bruge enten godkendte sundhedsanprisninger (se afsnit 4.2) eller uspecifikke sundhedsanprisninger, som er ledsaget af beslægtede godkendte sundhedsanprisninger (se afsnit 4.7). Der er dog en overgangsordning for sundhedsanprisninger, der tidligere er blevet ansøgt om godkendelse af, men hvor EU-Kommissionen endnu ikke har taget stilling til ansøgningen. Det følger af anprisningsforordningens artikel 28, stk. 5 og 6.

Sundhedsanprisninger, hvor ansøgningsprocessen er sat i bero af EU-Kommissionen, kaldes for on hold-sundhedsanprisninger. Alle on hold-sundhedsanprisninger kan findes på EU-Kommissionens hjemmeside (se afsnit 7.2.1). Det følger af betragtning 11 i Kommissionens forordning nr. 432/2012.

On hold-sundhedsanprisninger afventer EU-Kommissionens stillingtagen til, om de kan godkendes eller skal afvises. Det er kun de sundhedsanprisninger, der fortsat er under ansøgningsproces, og som er omfattet af overgangsordningen, der er on hold. Sundhedsanprisninger skal have været lovligt brugt tidligere for at være omfattet af overgangsordningen. Det følger af anprisningsforordningens artikel 28, stk. 5 og 6.

Overgangsordningen betyder, at virksomhederne indtil videre kan bruge de pågældende on hold-sundhedsanprisninger på visse betingelser. Overgangsordningen gælder kun, indtil EU-kommissionen godkender eller afviser de ansøgte sundhedsanprisninger. Når on hold-sundhedsanprisninger bliver afvist, vil fristen for at fjerne sundhedsanprisningerne fra markedet stå i retsaken.

De sundhedsanprisninger, som er forelagt EFSA, men hvor ansøgningen sidenhen er blevet trukket tilbage, er ikke omfattet af overgangsordningen.

7.2.1 Virksomhedens dokumentationsansvar

Brug af on hold-sundhedsanprisninger sker på virksomhedens ansvar. Ved brug af on hold-sundhedsanprisninger skal virksomheden først sikre sig og kunne dokumentere, at den brugte sundhedsanprisning svarer til en anprisning, hvor ansøgningsprocessen er sat i bero, og som er omfattet af overgangsordningen. Det betyder bl.a., at anprisningen skal være tildelt et ID-nummer, som fremgår af EU-Kommissionens liste over ID-numre, og at den skal anprise samme plante/plantedel og samme effekt, som angivet i "Access-databasen" og excel-filen "Questions-on-hold-botanical-claims" på EU-Kommissionens hjemmeside. Virksomheder bør både tjekke databasen og excel-filen for at vurdere, om on hold-sundhedsanprisningen kan bruges. På Fødevarestyrelsens hjemmeside er der links til alle tre lister.

Afgørelse - 18/01721 af 27. maj 2021

Nævnet fastslog, at det er forbudt at anvende sundhedsanprisninger, medmindre de opfylder de

generelle krav i kapitel II og de særlige krav i dette kapitel og er godkendt i henhold til denne forordning og medtaget på listerne over anprisninger, der er tilladt i henhold til artikel 13 og 14, jf. anprisningsforordningens artikel 10, stk. 1.

Ved afgørelsen lagde nævnet vægt på, at der ved udsagnene på klagers hjemmeside om, at [F1] var baseret på naturlige indholdsstoffer i form af ekstrakter fra baldrian og humle, der med deres beroligende virkning fremmer søvnen, var tale om sundhedsanprisninger i anprisningsforordningens forstand. Nævnet vurderede, at de omhandlede udsagn i sagen rettede sig til forbrugere, der ønsker en regelmæssig nattesøvn og beskrev søvn Mangels negative påvirkning af livskvaliteten og kroppen, samt de processer, der sker i kroppen under søvn.

Imidlertid var disse anprisninger hverken godkendte i henhold til anprisningsforordningen eller opført på on hold-listen. Her lagde nævnet vægt på, at klager ikke havde dokumenteret, at anprisningerne var omfattet af ID-numrene for anprisningerne for baldrian, humle eller en kombination heraf på on hold-listen.

Dernæst skal virksomheden sikre sig, at den pågældende on hold-sundhedsanprisning er i overensstemmelse med de generelle principper og betingelser i anprisningsforordningen (se kapitel 5) og eventuel øvrig sær- eller national lovgivning, og at den pågældende on hold-sundhedsanprisning ikke er i strid med det generelle forbud mod sygdomsanprisning af fødevarer (se kapitel 8). F.eks. er ansøgningen for ID-2506 *"Hjælper med at forebygge kvalme og opkastning i forbindelse med kørsel i bil og/eller søsyge"* sat i bero men Fødevarestyrelsen vurderer anprisningens ordlyd som en sygdomsanprisning. Derfor kan den ikke bruges for en fødevarer, uanset at der er tale om en ansøgning, der er sat i bero (dvs. en on hold-sundhedsanprisning).

Det er virksomheden, der skal foretage disse vurderinger af on hold-sundhedsanprisningen. Ligesom virksomheden ved kontrol skal kunne dokumentere, at sundhedsanprisningen svarer til on hold-sundhedsanprisningen, og i øvrigt kan bruges.

7.2.2 Særligt om artikel 13-sundhedsanprisninger on hold

For artikel 13-sundhedsanprisninger har der været overgangsordninger indtil etablering af artikel 13-listen. Da artikel 13-listen endnu ikke er helt komplet, er nogle sundhedsanprisninger stadig under en overgangsordning. Det følger af anprisningsforordningens artikel 28, stk. 5.

Der gælder overgangsordninger for de forslag til sundhedsanprisninger, som er forelagt EFSA til vurdering (artikel 13-processen), men hvor EU-Kommissionen har sat ansøgningsprocessen i bero. Det er primært sundhedsanprisninger om planter og plantestoffer, men også f.eks. anprisninger om koffein. Fælles for disse on hold-anprisninger er, at de enten ikke er vurderet af EFSA endnu, eller at EFSA har konkluderet, at der er tilstrækkelig videnskabelig evidens, men at EU-Kommissionen endnu ikke har truffet afgørelse om anvendelsen.

On hold-sundhedsanprisninger om f.eks. nedsat sultfølelse eller øget mæthedsfornemmelse kan ikke bruges for måltidserstatninger og kosterstatninger, medmindre anprisningerne bliver

godkendt, da de ikke har været tilladt før 1. juli 2007.

7.2.3 Særligt om artikel 14-sundhedsanprisninger on hold

Artikel 14-sundhedsanprisninger, der henviser til "en reduceret risiko for sygdom", er ikke omfattet af en overgangsordning, fordi de ikke var tilladt i EU før anprisningsreglerne.

Nogle artikel 14-sundhedsanprisninger, der henviser til børns udvikling og sundhed, er omfattet af overgangsordninger. Det er kun de sundhedsanprisninger, hvor der er blevet ansøgt inden 19. januar 2008, og hvor ansøgningsprocessen endnu ikke er afsluttet, der er on hold. Det følger af anprisningsforordningens artikel 28, stk. 6, pkt. b.

8. Sygdomsanprisninger

Det er ikke tilladt at tillægge en fødevarerens egenskaber vedrørende forebyggelse, behandling og helbredelse af en menneskelig sygdom eller at give indtryk af sådanne egenskaber. Det følger af artikel 7, stk. 3, i fødevarereglerne. Læs mere i mærkningsvejledningen.

Det betyder, at det hverken er tilladt at angive, antyde eller indikere, at en fødevarer kan forbygge, behandle eller helbrede sygdomme (f.eks. kræft, gigt, diabetes, forkølelse og hjertekarsygdomme) eller symptomer på sygdomme (f.eks. smerte, højt blodtryk og hoste). "*Holder dig rask*", "*Hjælper kroppens naturlige forsvar mod virus*" eller "*Beskyttende virkning mod demens*" er eksempler på anprisning af sygdomsforebyggelse, mens "*Kom hurtigt af med forkølelsen*", "*Reducerer angst*" eller "*Gavner personer med hjertesygdomme*" er eksempler på anprisning af sygdomsbehandling.

Mindre åbenlyse sygdomsanprisninger er f.eks. anprisninger vedrørende allergi, forstoppelse, infektion, heling, medicinsk virkning, traditionel medicin samt anprisning af antiinflammatorisk virkning.

Ved vurdering af anprisningen skal virksomheden tage højde for, om der i den givne kontekst indikeres eller angives en gavnlig virkning på sygdom eller sygdomssymptomer.

Afgørelse – 23/07287 af 8. november 2023

Nævnet fastslog, at de anvendte udsagn udgjorde fødevarerinformation, der tillægger eller giver indtryk af, at klagers produkter havde sygdomsforebyggende-, behandlende og helbredende egenskaber. Nævnet lagde vægt på, at udsagnene angav at være gode mod sygdomme, samt at være anti-sygdomme eller sygdomstilstande. Bl.a. var der på klagers Facebook-side et opslag, hvor det fremgik, at CBD havde sygdoms- og sundhedsgavnlig virkning i form af at være smertestillende, antiinflammatorisk, antidepressiv, antispastisk, antiepileptisk og beskyttende mod neurodegenererende sygdomme. Desuden havde klagers profil til et opslag på klagers Facebook-side kommenteret, at CBD er helt fantastisk mod især kræft.

Det kan i nogle tilfælde være vanskeligt at vurdere, hvorvidt en anprisning skal betragtes som en sundhedsanprisning eller sygdomsanprisning. Det er altid en konkret vurdering. Lægemiddelstyrelsen har en liste over sygdomme og sygdomssymptomer, som virksomheder kan bruge som retningslinje i forhold

til, hvornår der kan være tale om sygdom og sygdomssymptomer. Fødevarestyrelsen tager ved anprisningskontrol også udgangspunkt i denne vejledende liste over sygdomsbeskrivelser, der antageligt vil føre til klassifikation som lægemiddel. Listen findes på Lægemiddelstyrelsens hjemmeside.

Hvis en virksomhed mener, at deres produkt har en virkning på sygdomme, bør virksomheden kontakte Lægemiddelstyrelsen. Det skyldes, at det er Lægemiddelstyrelsen, der kan vejlede om, hvorvidt et konkret produkt betragtes som et lægemiddel.

Fødevarestyrelsen kan supplerende oplyse, at følgende eksempler fra tidligere sager er blevet betragtet som sygdomme og symptomer på sygdomme:

- Stress
- Tømmermænd
- Ondt i halsen
- Feriemave eller rejsemave
- Søvnbesvær
- Kløe og udslæt

Anpriser vedrørende disse tilstande er derfor som udgangspunkt ikke tilladt i markedsføringen af fødevarer.

Det er tilladt at bruge sundhedsanpriser vedrørende en reduceret risikofaktor for udvikling af en sygdom hos mennesker, hvis man anvender en godkendt artikel 14(a)-sundhedsanprisning (se afsnit 4.5). Denne type sundhedsanprisning omhandler en gavnlig effekt på en risikofaktor for sygdomsudvikling og betragtes dermed ikke som en direkte eller garanteret effekt på sygdomme. Eksempelvis er følgende artikel 14(a)-sundhedsanprisning godkendt for kosttilskud: *"Supplerende indtag af folsyre øger folatstatus hos moderen. En lav folatstatus hos moderen er en risikofaktor i forhold til udvikling af neuralrørsdefekter hos det voksende foster"*.

Det er ikke tilladt at omskrive godkendte sundhedsanpriser, som handler om reduktion af en risikofaktor til, at fødevaren reducerer risikoen for sygdom. Det skyldes, at en sådan omskrivning tillægger fødevaren egenskaber i form af sygdomsforebyggelse (se også afsnit 4.5.1)

8.1 Sygdomsanprisning af fødevarer fra en virksomhed til en anden virksomhed

Fødevareinformationsreglerne gælder kun aktiviteter vedrørende fødevareinformation til forbrugerne og ikke mellem virksomheder. Det følger af artikel 3, stk.1, i fødevareinformationsforordningen. Forbuddet mod sygdomsanprisning af fødevarer gælder dog alligevel også, når en fødevare i den foreliggende form sælges fra en virksomhed til en anden virksomhed. Det skyldes, at anprisningsreglerne gælder i alle handelsled (se afsnit 2.1.1), og at sundhed også omfatter fravær af sygdom. Det følger af artikel 1, stk. 2, og artikel 2, stk. 2, pkt. 5, i anprisningsforordningen.

Hvis der sker en ændring af fødevaren i efterfølgende handelsled, er der tale om en ny fødevare (en anden form). Anpriser (herunder sygdomsanpriser) af fødevarer eller ingredienser i forbindelse med en virksomheds salg af disse nye fødevarer eller ingredienser til en anden virksomhed, som bruger

ingredienserne til fremstilling af et andet produkt, er derfor som udgangspunkt ikke omfattet af anprisningsreglerne. Hvis disse anprisninger er tilgængelige for forbrugerne, storkøkkener mv. (f.eks. på virksomhedens hjemmeside), gælder anprisningsreglerne dog (se afsnit 2.1.1).

¹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1924/2006 af 20. december 2006 om ernærings- og sundhedsanprisninger af fødevarer

² GUIDANCE ON THE IMPLEMENTATION OF REGULATION N° 1924/2006 ON NUTRITION AND HEALTH CLAIMS MADE ON FOODS CONCLUSIONS OF THE STANDING COMMITTEE ON THE FOOD CHAIN AND ANIMAL HEALTH, 14. december 2007

³ Kommissionens gennemførelsesafgørelse af 24. januar 2013 om vedtagelse af retningslinjer for gennemførelsen af særlige betingelser for sundhedsanprisninger som fastsat i artikel 10 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1924/2006 (2013/63/EU)

⁴ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. januar 2002 om generelle principper og krav i fødevarelovgivningen, om oprettelse af Den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritet og om procedurer vedrørende fødevaresikkerhed

⁵ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/31/EF af 8. juni 2000 om visse retlige aspekter af informationssamfundstjenester, navnlig elektronisk handel, i det indre marked («Direktivet om elektronisk handel»)

⁶ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2005/29/EF af 11. maj. 2005 om virksomheders urimelige handelspraksis over for forbrugerne på det indre marked

⁷ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/114/EF af 12. december 2006 om vildledende og sammenlignende reklame

⁸ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1169/2011 af 25. oktober 2011 om fødevareinformation til forbrugerne

⁹ Bekendtgørelse nr. 88 af 29/01/2019 af varemærkeloven

¹⁰ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1308/2013 af 17. december 2013 om en fælles markedsordning for landbrugsprodukter

¹¹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/54/EF af 18. juni 2009 om udvinding og markedsføring af naturligt mineralvand

¹² Bekendtgørelse nr. 843 af 26/06/2024 om naturligt mineralvand, kildevand og emballeret drikkevand

¹³ Kommissionens delegerede forordning (EU) Nr. 2016/127 af 25. september 2015 om supplerende regler til Europa-Parlamentets og Rådets forordningen (EU) Nr. 609/2013 for så vidt angår de særlige krav til sammensætning af og oplysning om modernælkserstatninger og tilskudsblandinger og for så vidt angår oplysning om spædbørns- og småbørnsernæring

¹⁴ Vejledning nr. 9923 af 1. november 2024 om fødevarer til særlige grupper

¹⁵ Kommissionens delegerede forordning (EU) Nr. 2016/128 af 25. september 2015 om supplerende regler til Europa-Parlamentets og Rådets forordningen (EU) Nr. 609/2013 for så vidt angår de særlige krav til sammensætning af og oplysning om fødevarer til særlige medicinske formål

¹⁶ Kommissionens delegerede forordning (EU) 2017/1798 af 2. juni 2017 om supplerende regler til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 609/2013 for så vidt angår de særlige krav til sammensætning af og oplysning om kosterstatning til vægtkontrol

¹⁷ Kommissionens forordning (EU) nr. 2016/1413 af 24. august 2016 om ændring af forordning (EU) nr. 432/2012 om fastlæggelse af en liste over andre tilladte sundhedsanprisninger af fødevarer end dem, der henviser til en reduceret risiko for sygdom og til børns udvikling og sundhed

¹⁸ Bekendtgørelse nr. 1474 af 2. december 2025 om mælkeprodukter m.v.

¹⁹ Kommissionens forordning (EU) Nr. 907/2013 af 20. september 2013 om fastlæggelse af reglerne for anmodninger vedrørende brugen af generiske betegnelser (benævnelser)

²⁰ Kommissionens forordning (EU) 2019/343 af 28. februar 2019 om undtagelser fra artikel 1, stk. 3, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1924/2006 om ernærings- og sundhedsanprisninger af fødevarer for brugen af visse generiske betegnelser

²¹ Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) Nr. 828/2014 af 30. juli 2014 om kravene vedrørende information til forbrugerne om fravær eller reduceret forekomst af gluten i fødevarer

²² Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1925/2006 af 20. december 2006 om tilsætning af vitaminer og mineraler samt visse andre stoffer til fødevarer

²³ Vejledning nr. 9488 af 28. juni 2024 om kosttilskud

²⁴ Vejledning om mærkning af fødevarer, juni 2022

²⁵ Meddelelse fra Kommissionen om spørgsmål og svar vedrørende anvendelsen af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1169/2011 om fødevareinformation til forbrugerne (2018/C 196/01)

²⁶ Vejledning nr. 9582 af 12. juli 2023 om næringsdeklaration

²⁷ Bekendtgørelse nr. 92 af 27. januar 2021 om anvendelse af Nøglehulsmærket på fødevarer m.v.

²⁸ Vejledning nr. 9891 af 5. november 2021 om anvendelse af Nøglehulsmærket på fødevarer m.v.

²⁹ Bekendtgørelse nr. 141 af 7. februar 2023 om kosttilskud

³⁰ Kommissionens forordning (EU) nr. 432/2012 af 16. maj 2012 om fastlæggelse af en liste over andre tilladte sundhedsanprisninger af fødevarer end dem, der henviser til en reduceret risiko for sygdom og til børns udvikling og sundhed

³¹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) Nr. 609/2013 af 12. juni 2013 om fødevarer bestemt til spædbørn og småbørn, fødevarer til særlige medicinske formål og kostenstatning til vægtkontrol

³² Kommissionens forordning (EF) Nr. 353/2008 af 18. april 2008 om gennemførelsesbestemmelser vedrørende ansøgninger om godkendelse af sundhedsanprisninger, jf. artikel 15 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1924/2006

³³ Vejledning til brug for myndighedernes kontrol med overholdelse af EU-lovgivningen med hensyn til fastsættelse af tolerancer for næringsstofværdier angivet på etiketter (December 2012)